

Roxana Anghel

CĂUTAREA
NEÎNCETATĂ
A SUFLETULUI MEU CĂLĂTOR

Copertă: Radu Albaiu
Tehnoredactare: Gabriela Popa
Corectură: Sibylline Balmuş

Copyright 2013 Editura Ganesha Publishing House

Roxana Anghel

Căutarea neîncetată a sufletului meu călător

Ganesha Publishing House
București 2013

Cuprins

Omagiu Tatălui.....	5
Dedicație.....	7
Introducere.....	9
Capitolul 1 „Înainte“	
Vise Fluturi și transcendență.....	11
Capitolul 2 „După“	
Imnuri de iubire.....	55
Capitolul 3 „Luceafărul“	
Analiză literară din perspectiva tradiției milenare a sistemului Tantra Yoga.....	119
Analiză sau critică literară?.....	121
România și India.....	121
De ce Tantra Yoga?.....	124
Eminescu și filosofia hindusă.....	128
Luceafărul.....	132
Bibliografie.....	191

OMAGIU TATĂLUI

Închin cu iubire și recunoștință această carte drept omagiu Preaiubitului etern, Dumnezeu Tatăl, fiind pe deplin conștientă că tot ceea ce se manifestă prin mine, ca ființă umană, este jocul cel tainic dintre Divin și Creația Sa încântătoare și plină de mister!

În ultimele veacuri, oamenii L-au închis pe Dumnezeu în biserici și l-au ferecat în icoane, sau de teama de a nu fi deranjați în planurile lor egoiste de viață L-au trimis foarte departe în Ceruri, într-o transcendență prea intangibilă. Așa s-au gândit ei că scapă de Dumnezeu sau de propria Conștiință.

Cu toate aceste eforturi, Dumnezeu nu numai că ne veghează mereu, dar ne și respiră continuu...Nimeni și nimic de pe această planetă, nimeni și nimic din tot ceea ce se află în toate universurile, galaxiile și constelațiile nu poate exista, respira, merge, gândi, acționa în oricare mod dorește fără ca Prezența simplă și misterioasă a lui Dumnezeu Tatăl să nu existe, respire, meargă, gândească, acționeze prin acea făptură! Chiar în această clipă, cel care citește aceste rânduri nu este nimeni altul decât însuși Dumnezeu! De aceea, Lui mă dedic etern cu tot ceea ce sunt și cu tot ceea ce făptuiesc. Deși El este Tatăl meu de drept, ca și al oricărei alte ființe, ceea ce ne leagă în cel mai profund mod este și rămâne iubirea! Iubirea cea tainică dintre cel creat și Creator.

Cuvintele ce au luat formă coerentă în această carte nu sunt altceva decât o căutare a acestei iubiri Unice, eterne, profunde și fără măsură, ce cunună printr-o Nuntă mistică Creatorul și Creația, Dumnezeu și Om!

Iubire fără formă, iubire fără seamăn, iubire fără cusur, iubire fără limite...asta Îți port...pe aripile larg deschise ale sufletului meu călător!

Dedicație

Dedic cu recunoștință și respect această carte doamnei profesoare de limba română (din cadrul Colegiului Național – Iași), Doina Moraru, care m-a susținut și m-a încurajat încă din zorii trezirii talentului meu scriitoricesc, precum și ghidului meu spiritual, care mă veghează cu atenție și răbdare pe Calea cea misterioasă a cunoașterii de Sine și a comuniunii profunde cu Dumnezeu.

Mulțumesc tuturor celor apropiați care m-au ajutat în procesul de creștere și de transformare interioară, pentru că numai prin acestea versul poate căpăta savoare!

Mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat în publicarea acestei cărți, în special domnului Petre Pantale!

INTRODUCERE

Motto: „Iubirea, sau mai bine zis concepțiile noastre despre iubire, diferă de la o epocă la alta și de la o cultură la alta. Dincolo de toate acestea, rămâne constantă căutarea: căutarea fericirii, căutarea extazului, căutarea plăcerilor coplesitoare și nesfârșite, căutarea plenitudinii, căutarea absolutului și a misterului în și prin iubire.” (Anonim)

Când așezam stiloul, pixul, creionul pe hârtie pentru a scrie nu aveam scopul de a transmite ceva cuiva. Pur și simplu, starea de transă artistică euforică mă cuprindea ca o boare dulce, iar eu o savuram jucându-mă și contemplând-o. Sentimentele se nășteau în inimă, uneori curgeau, alteori izbucneau, iar Cineva misterios le dădea forme de gânduri, gânduri ce deveneau cuvinte...cuvinte căzute agale pe hârtia albă. Am scris de dragul scrierii, de aceea rog cititorul să mă ierte dacă nu am reușit să fiu un bun releu pe alocuri, pentru că, în esență, Poezia înseamnă a te lăsa inspirat de Logosul Divin. Arta este și ea o cale de transformare, de evoluție, de elevare și de înnobilare. Ea cere sacrificii, și chiar sacrificiul suprem de sine: mă ofer astfel vouă cu intimitatea profundă a sufletului meu.

Această carte cuprinde poezii, eseuri în proză și „proezii”. Proezia este un stil literar nou, invenție proprie, în care se face

trecerea armonioasă, în cadrul unui eseu, de la proză la poezie sau de la poezie la proză.

Deși procesul evolutiv al vieții e în continuă curgere, totuși eu am decis să împart eseurile și poeziile din acest volum, în conformitate cu momentul de răscruce care a fost pentru mine începerea practicii yoga. Așadar, vom avea două capitole, intitulate: „Înainte” (cu referire la viața de dinaintea inițierii, perioada 1998 – 2000, perioada adolescenței) și „După” (cu referire la viața de yoghină, anii 2000 – prezent), precum și un al treilea capitol ce cuprinde o analiză literară la poezia „Luceafărul”, din perspectiva tradiției Tantra Yoga.

Deoarece sunt de opinie că nimic nu-mi aparține, am pus numele autorului între ghilimele, pentru a ne aminti cu toții că noi, în această viață, suntem doar „chiriași” trupului și a identității noastre. Singurul Autor de drept rămâne în eternitate Dumnezeu Tatăl!

Capitolul I

„Înainte“

*Vise, fluturi
și transcendență*

Viața e vis – Eu sunt un fluture –
Dumnezeu e prietenul meu – iubesc Soarele

Focul din cenușă

- Bună. Ce faci?

- Binișor. Sunt bolnav(ă). S-a întâmplat deodată. M-a cuprins un fel de val de căldură, un fel de toropeală și am simțit cum mă topesc de dorul tău. A început încet..., mi-am simțit sufletul cald. Am închis ochii și am văzut cum fierbințeala mă cuprinde, cum urcă în mine, cum mi se prelinge prin vene..., apoi, dintr-odată, totul s-a concentrat într-un punct; un punct mic, infim... Și a luat naștere. O mică luminiță arzândă. Am atins-o, am mângâiat-o, am crescut-o... am iubit-o... A început să se-mplinească... și să-mi cuprindă sufletul și trupul... Vai! Cum plângea, mititica! Nu vroia să mă mistuiască..., dar eu o iubeam fiindcă mă ardea și fiindcă astfel îi simțeam iubirea. Și, când a ajuns destul de măricică, am putut să o îmbrățișez... atunci m-am contopit cu ea: două iubiri, a mea pentru tine și a ei pentru mine, s-au unit și au început să ardă împreună. Focul mi-a cuprins ființa, fiecare parte a sufletului a simțit fierbinți sărutări, organele au început să se contopească unele cu altele, fiecare celulă a cunoscut viața... și dorința de libertate. Astfel, am căzut pe pământ, văzându-mă cenușă. Mă simțeam bine, caldă, ușoară, lină.

Fertilitatea pământului m-a acceptat și mă afundam în căldura noului mormânt. Când... ceva mă prinde, mă trage, mă scoate... vântul... mă ține... și mă lasă să zburd pe aripile sale, să-i alunec pe creștet, să-i picur pe buze. Dar... mă împiedic... nu... intru... dar, unde?! E întuneric, dar e cald. Încep să simt

(dar, oare, e posibil? eu nu mai exist). Sentimentul crește și eu curg. Nu! Nu se poate! Fericirea mea atinge maximul, iar iubirea e numele ființei mele: sunt în trupul tău – eu sunt aerul pe care-l respir(a)i. Lava sângelui mă conduce în tot corpul tău și ajung la limita dintre suflet și trup: în inimă. Aici scânteia, rămasă din focul ce-mi pătrunse în fiecare celulă, se aprinde din nou. Și, cu o forță eruptivă, izbucnește în mintea și în sufletul tău. Încep să curg lin, să mă revărs în tine, să-ți cuceresc cenușiul și să te viețuiesc.

Da! Fie-ți teamă... căci ne vom arde împreună, vom muri arzând, pentru ca iubirea noastră să învie... din propria-i cenușă.

Ție.

Mărți, 21 aprilie 1998

Către tine (cititorule),

Tu, care-mi auzi bătaile inimii și-mi simți pulsul chiar numai când citești aceste câteva cuvinte, atât de seci, ce nu pot exprima tot ceea ce simt și gândesc!

Sunt obosită... mă doare... auzi, tu!... mă doare viața. Aș vrea să te iau de mână, să închidem ochii și să sărim în neant... atunci, nu ar mai exista decât două inimi ce bat în același ritm, două minți ce nu mai gândesc, orbite de o fericire profundă... și durerea puternicei strângeri de mână. Durere... Durere?! De-abia acum conștientizez că nu era durere atunci când simțeai că ți se rupe sufletul pentru că cineva te-a abandonat sau te-a jignit, ori când vedeai toată ura și minciuna din lume. Nu. Astea toate însemnau că trăiești. Și tu vroiai să trăiești; iubeai viața și de aceea aceste lucruri te dureau. Dar acum, când vrei să mori, realizezi că, de fapt, durerea se rezumă la... o strângere de mână. Și de ce tocmai acum ești așa de conștient de faptul că există o mare durere fizică? Pentru a te determina să renunți la dorința de moarte. Dar la ce folos să mai trăiești ca o epavă, cu-atât mai mult acum când ai văzut că există durere fizică, dar simți și durerea sufletului? Deci, hai să murim! Să murim cu toții și întreaga specie umană să dispară. Nu vor mai exista oameni care să gândească, să se îngrijească de plantele și animalele domesticite... și încetul cu încetul totul s-ar năru, și biata noastră Terra va fi secată de puteri și de viață... va ajunge steapă!

Dacă nu trăiești pentru tine și pentru cei din jur, luptă cel puțin pentru planeta ce s-a lăsat păcălită și a început să ne iubească. Așadar, caută în suflet și vezi cât de mult vrei să o

ajută; că, tu, de fapt, o iubești mai mult decât pe tine însuși!

... și am deschis ochii ... și, în loc să te iau de mână, te-am îmbrățișat și am zâmbit împreună Soarelui, pentru că și el are aceleași sentimente de iubire pentru Terra noastră.

Marți, 28 aprilie 1998

Masca rozului

Și m-am trezit „in love” (în iubire). De multe ori m-am întrebat cum e. Acum văd clar, deși nu mi se arată adevărata fațetă. E roz, dar totuși întunecat; e cald, dar razele soarelui nu ajung până aici; e umed, de-ți dau lacrimile; e liniștit (ceva periculos, oare?!). Și totuși eu simt: e ceva ce te oprește cu strictețe să treci mai departe, să nu ajungi la fericire. Ce este? – strig în noapte. Ce este?! – strigătul cutremură rozul.

Răspuns: Egoismul.

Da. Iubirea e cel mai egoist sentiment pe care l-am descoperit în om. Nu vă așteptați la asta, nu? Gândește-te, omule, fiindcă din cauza ta plâng, și dă-mi dreptate!

Îl iubești... îl dorești... îl vrei aproape de tine... vrei să-l săruți, să-l îmbrățișezi... dar, de ce? Fiindcă astfel te simți tu bine, fiindcă astfel tu te simți în siguranță. Vrei să-l determini să te iubească, doar ca tu să nu suferi.

Dar eșuezi.... ha! ... de ce?! Cum se poate?! Tu-l iubești, iar el te iubește. Nu. Tu îl iubești, dar iubirea ți-a jucat o festă de neuitat; astfel, te-a orbit, te-ai lăsat dus de val și ai uitat că tu vrei, ba mai mult, trebuie să-l faci pe celălalt să iubească și el la fel de mult ca tine.

Azi, lumea nici nu mai știe să iubească! Boala specifică secolului nostru: inegalitatea în dragoste!

Și totuși, în acest cadru – patru pereți rozii, strâmți: pic! – o lacrimă deznădăjduită ce-mi cade îndrăznește să tulbure liniștea... liniștea de pe suprafața apei ce se cutremură de-o

picătură? Sau, poate, era picătura ce umpluse paharul?

Ce să fac? Să-mi iau aripile și să zbor spre albastrul ce se vede deasupra, sau să zâmbesc, probabil fals, sărutând rozul ce mă sufocă? Tu ce-ai face? Ce ai alege? O iubire universală, totală, răsplătită, sau o pasiune trecătoare, ce-ți poate sfâșia trupul și sufletul, o iubire umană, fără sens și fără logică?

Oamenii vor fi fericiți când toți vor da același răspuns, când toți vor visa la același Rai.

lubește-mă ca pe tine însuși, oricine aș fi!

Nu lăsa rozul să-ți ia albastrul ochilor!

Miercuri, 12 mai 1998

El sau El (Trecut sau Present)

Îl văd. Îl revăd. .... Nu-l mai văd... dar chipul lui îmi apare sacadat în minte. Îmi văd buzele pierdute într-ale lui, îi simt mângâierea pe trup. Nu.

... Alerg. Îl privesc. Îi cad în brațe... mă preling pe trupul lui... îi scald picioarele în lacrimile mele, urc... strivindu-mi obrazul de tibia lui, îi cuprind genunchiul între buzele-mi fierbinți.

Nu cer iertare. Vreau doar să dovedesc tuturor că iubesc prezentul și nu trecutul.

Vineri, 1 mai 1998

Cum am murit

Am visat
Am intrat
Am lăcrimat
Am protestat
Am urmat
Am învățat
Am câștigat
Am cugetat
Am optat
Am ridicat
Am zburat.

Cum am trăit

Am murit
Am chinuit
Am zâmbit
Am vorbit
Am citit
Am gândit
Am întâlnit
Am simțit
Am fericit
Am iubit
Am revenit.

Duminică, 3I mai 1998

Coeziune în alb

Afară plouă! Și eu intru în coeziune cu natura. Lacrimile mele cad, zguduind pământul. Tu le-auzi, le simți, dar nu le recunoști, chiar le renegi, le îndepărtezi, le părăsești. Eu te-ating, însă tu ești prea departe, îngropat în banalitatea trecutului, ferecat în limitele măștii de indiferență.

Aș vrea să-mi înfig mâinile în sternul tău și cu o forță metafizică să-ți dezbin armura de egoism și răutate. Atunci... toți porumbeii, de o albă puritate, să mă ridice în zborul lor. În ritualul nupțial să le simt iubirea ce mă străbate și să nu mai pot diferenția vântul ce-mi atinge trupul de iubirea ce-mi mângâie și limpezește sufletul. Aș pluti pe alb, aș simți împreunarea creștelor valurilor cu piscurile vânturilor; aș dărui tuturor fulgi de trandafiri albi, buchete de raze de soare. Alături de iubirea din tine totul ar fi Rai... și ar fi raiul nostru, micul nostru paradis, mica noastră oază-n strălucire.

Te vreau bun, te vreau cel mai bun, te doresc pur, te doresc Dumnezeu! – Dumnezeul meu ce veghează liniștit și fericit asupra ființei mele în mișcare. Ai fi Făcătorul sufletului meu, născându-te în mine, mi-ai coordona ființa după nevoile tale. Te-aș iubi... ca pe o statuie vie, te-aș venera sărutându-mă pe mine, te-aș profana cu lacrimile și îndoielile mele.

De ce nu vrei să plângi pe mine? Otrava lichidă din sufletul tău ar înflori locul de pe trupul meu, acolo unde-ar cădea. Valul de răutate din tine, pătrunzând în mine s-ar transforma în mreje de feerie. Indiferența și supărarea s-ar înlocui cu un calm absolut al miezului fierbinte de vară. Sarea corpului

transpirat ar deveni un lan de flori de mai, peste care inocența fluturului își lasă sărutarea.

Iubindu-mă, privirea ta m-ar dezbrăca de tot ce e rău, ce e uman..., sărutul tău ar fi revelația infinitului, surâsul tău m-ar expulza la limita văzduhului, mângâierea ta ar deveni conștiință universală, iar atingerea – cunoaștere absolută; dăruirea noastră ar însemna Creație. Mărgeanul unei noi lumi ar fi fructul iubirii noastre; o lume plină de esență, plină de baloane de săpun nemuritoare, în care soarele și ploaia s-ar completa cu lumină și răcoare; unde viața ar fi vis, iar noi, doi fluturi ocrotiți de iubirea noastră dumnezeiască și de natura creată de trupurile noastre calme.

În trecerea noastră spre nemurire, sângele prins în strângerea mâinilor noastre ar crea noi ființe; noi, un Dumnezeu, fiind restrânși în concentrația iubirii, mai pățimașe ca nicicând.

Fericiți, zâmbitori, vom privi cu tandrețe la lumea pură, în vervă, veghind asupra unei noi dumnezeiri.

Astfel vreau să ne iubim, să ne creăm, să ne modelăm, să ne completăm unul pe altul și să dăinuim ferice spre veșnicie. Vreau să uităm de rândunele, colivii și murdărie, vreau să iubim prezentul cu lumea nou creată, vreau să mă vrei pe mine și să iubești reflecția ta din mine.

Caută-mă! Recunoaște-mă! căci sunt mai aproape, mai vie și mai pură decât crezi!

Vineri, 5 iunie 1998

Notă: Acest eseu a câștigat Premiul 1 la Concursul de Creație „Tinere Condeie”, secțiunea Proză, anul 1999.

... Și vă mint

E întuneric. Închid ochii... privesc prin pleoape... hm ... e portocaliu. Îi deschid: ochii îmi sunt clătiți de o lumină puternică, strălucirea soarelui mă inundă și plutesc în adâncul amar al căldurii astrale.

❁ Vai, ce aer proaspăt și ce frumos miroase lumea! Lanul pestriț de flori de câmp îmi încolțește goliciunea ființei beată de candoare.

❁ Peretele... peretele meu multicolor; îl sărut, îl pipăi, îl îmbrățișez, mă cațăr pe el... sunt sus: alunec pe tobogan.

❁ Intrați, vă rog. Ah... fluturași, petale de flori, porumbei, inimioare de săpun, particule de colb, raze de soare... Zburd, zburd! Ating, mângâi, dansez, plutesc, surâd... dar, nu! Nu plecați, nu ieșiți pe fereastră... doi fluturii îmi ridică colțurile gurii... și se pierd... pe alb.

❁ Apa cristalină se prăvale șopotind în jos... și eu, odată cu ea. Uite-o algă! Mmmm... ce bună e... Tot e bine să fii pește.

❁ Iuuuu-huuuu: zbor! Sunt un fir de praf mânat de viteza luminii: eu sunt viața, eu sunt cunoașterea... dar voi nu știți.

❁ Ha! Mă umflu... încet, încet... gata... mă ridic... și fac din mână spumei săpunului ce m-a creat.

❁ Nu! Nu... mâna rea și nesătulă m-a prins și m-a condamnat la moarte: m-a despărțit de creanga, de rămurica mea și acum... nuuu... se pregătește să mă arunce în vârtoarea acidă a gropii cu pietre albe, ce se izbesc sacadat unele de altele.

❁ Dar ce viteză am?! Mă rotesc foarte repede și totuși nu amețesc, putând admira frumoasa natură din parc. Un copil

vesel mă direcționează cu o sârmă. Și mă rotesc... în dreapta, în stânga...

✿ Au! Tot rotindu-mă am căzut și m-am înțepat într-un ac. – Privesc în jur – Dar unde sunt?! E o cameră strâmtă, cu pereți albi, joși, în care se află un pat de fier cu așternuturi albe, alături – un dulăpior mic. Atât. Se vede și o ușă metalică cu un gemuleț mic, sus. Aaaaa... da.

... Dar, totuși să vă zic un mic-mare secret:

Nebunia e singura minciună a omului conștient de condiția sa în Univers.

Luni, 8 iunie 1998

Poveste fără păcat

Hai să-ți spun o poveste. Eram odată ca niciodată, tristă, mă plimbam printr-un parc, acceptând compasiunea razelor de soare, când... deodată... timpul s-a oprit în loc, totul a devenit un nonsens... te-am văzut... mi-am binecuvântat privirea pentru că se lăsa orbită de strălucirea ta interioară. Tu m-ai simțit, mi-ai auzit chemarea, ai văzut cum ființa ta curge prin mine. Și m-ai privit... o, ceruri!... exaltarea sufletului m-a aruncat într-o altă dimensiune, într-o lume unică, creată numai din noi doi. Te simțeam atât de aproape încât mi te pierdeam în mine.

Te-ai apropiat... mi-ai vorbit... eu nu te-am auzit, dar te-am înțeles... știam că simți același lucru ca și mine: eram noi doi, despuiați de lumea umană... dansam, pe melodia creată de ciocnirile particulelor de materie din Univers, mă țineai strâns la pieptul tău, pentru a simți întreaga mea ființă, ce te iubea, ce te fascina; te jucai cu șuvița inocentă căzută pe frunte, și, astfel, îmi puteai citi gândurile; puteai vedea cum ființa ta îmi năucește mințile, cum mi se pierde uzul rațiunii, cum mi se amestecă amintirile și încet se pierd, tu ocupând orice loc din conștiința mea.

Apoi, mă sărutai pe frunte, pe ochii închiși, din care încet se prelinse un diamant mic și naiv, creat de reuniunea celor două suflete predestinate unul altuia.

Surâsul tău fu curcubeul de lumină în întunericul spațial, dar și în cel al sufletului meu. Erai speranța pe care niciodată nu am avut-o, erai viața pe care niciodată nu am trăit-o. Privirea,

zâmbetul, atingerea ta mă făceau să mă transform în Fericire. Mângâierea ta era de ajuns pentru a-mi alina orice durere, pentru a mă determina să uit de tot și de toate. Sărutul tău îmi curăța ființa de ură, mă făcea mai bună, uitam că pot fi rea... și plângeam... pentru că mulțumirea izbânzii – tu m-ai ajutat să înving viața – și fericirea iubirii mă umpleau și se revărsau peste marginile conștiinței. Iubeam toate ființele, le simțeam, dar nu le vedeam; ochii mei purtau amprenta chipului tău și tu erai pretutindeni; sufletul meu îți simțea căldura respirației, deși nu-mi erai alături; astfel, niciodată nu-mi era dor de tine, pentru că legătura dintre ființele noastre era mai pură și mai puternică. (Nu mai trebuia să purtăm măștile de ființe umane.)

...Mi-ai sărutat mâna: sufletul mi s-a cutremurat, trupul mi-a fost parcurs de o infinitate de flori mici și-nțepători, ce-mi răpeau orice posibilitate de a mai gândi.

...M-ai luat în brațe și ... am simțit doar gustul fraged al căpșunii luată din roua buzelor tale, într-o clipă ce a durat toată viața mea.

Apoi, ai ridicat mâna spre cer și mi-ai arătat: noi doi, fericiți cu adevărat, tu – Adam, eu – Eva, trecând nepăsători pe lângă un măr cu fructe coapte, dar parcă prea false.

Ne-am zâmbit, ne-am împreunat mâinile, rotindu-ne, în timp ce urcam spre Cer, lăsând lumea cu încurcăturile ei în liniște și pace, izbăvită, cel puțin, de păcatul primordial.

Vineri, 19 iunie 1998

Mărturisire

Alerg pură în lacrimi de rouă.
Îmbrățișez aerul ce-mi învăluie ființa.
Zâmbesc abisului din depărtarea soarelui.
Mă ondulez în plutirea vântului,
Ating puful omătului din nor,
Alunec în catifeaua albastră a mării,
Mă preling pe șiroirea valurilor de pământ,
Călăresc strălucirea sălbatică a fulgerului,
Cad, stând pe meditația picăturii de ploaie,
Mă ridic la venerația cerului din interiorul
balonului de săpun.
Plâng, fertilizând inocența vulcanului.
Păcătuiesc, crezând vicios în fluture.
Mă hrănesc cu arșița sufletului uman.
Îngenunchez în fața răcelii iubirii luceafărului.
Înfrâng sabia ploii ce alunecă pe lentila văzduhului.
Mă ucid cu fericirea frumuseții curcubeului.
Respir melancolia naturii visătoare.
Rănesc surâsul animalului ce mă dezbină.
Mă uit întrebătoare la bătaia timpului oprit în trecut.
Intru naiv în vârtoarea spiralei de veșnicie.
Ies în nemurire, cățărându-mă pe fluiditatea cascadei.
Mă cobor în întunericul conștiinței Universului.
Sar pe traiectoriile planetelor în mișcare.
Simt văzduhul înălțimii genunii creatoare.

Notă: Această poezie a câștigat Premiul 2 la Concursul de Creație „Tinere Condeie”, secțiunea Poezie, anul 1999.

Mulți de „M”

Mă surprind în tremurul suspinului de crin,
Miros albul stelei virgine,
Mănânc atingerea plăpândă a trandafiriei iubiri,
Mistui floarea de gheață a înflăcăratei inimi,
Măsor adâncimea legăturii de suflete,
Micșorez aviditatea eu-lui din ființă,
Meditiez asupra nimicului,
Mulțumesc misterului miresmei miracolului.

Prietena eternității

Stăteam pe stâncă... și simțeam cum marea mă cheamă... mă ia. Mă adulmecă ușor, ca apoi să mă lase să pătrund în conștiința ei milenară. Alunec adânc, știind totul. Unirea cu marea m-a transformat în particule mici de apă, ce transportă fire de gândire a tot ceea ce înseamnă „viață”, memoria universală. Algele mă împresoară, hrănindu-mi ființa cu bucăți de însuflețire divină.

„Aici nu e doar o altă lume, așa cum credeam înainte, ci un întreg univers; un univers atât de pur și de complex, subordonat unei lumi mici și buimace... Și mă întrebam de ce e marea furioasă?!”

Și ea se porni pe povestit, pentru că gândurile mele erau ale ei, iar supărarea mării trebuia știută de mine, eu care acum făceam parte din ea.

Undeva, departe, o lumină puternică parcă dorea să se nască din mare... și, deodată, un cerc roșu de mânie explodează pe cerul senin, trimitând în toate direcțiile săgeți amare de lumină; lumină furată de la bătrâna mare. Neliniștea mării se izbea de țărmurile palide, sfărâmând cioburile de stâncă. Întrebând-o ce o supără, îmi răspunse obosită și înecată de durerea unei vechi nedreptăți:

„Eram odată tânără, frumoasă, mândră, albastră, senină, vioaie, veselă, demnă de a crea zeițe de o frumusețe nemuritoare. Spuma mea era mai dulce ca laptele dorit de prunc. Ondulările valurilor mele modelau pământul, dându-i forme line și mărețe, pe care zeii se odihneau. În cinstea

marelui Zeus, viețuitoarele mele creau festivaluri, în care toate animalele marine se veseleau împreună. Toată lumea mă respecta și îmi admira frumusețile; în special, tatăl meu, Cerul. El mă săruta înainte de a mă duce la culcare, el mă mângâia cu picuri de ploaie.

Dar într-o zi a apărut în depărtare o mică luminiță, ce, încet, s-a transformat în stea. Era atât de singură, nehotărâtă și naivă, încât Cerul, din milă, a crescut-o până a ajuns: Soare. El era mai mare, mai puternic, mai serios și mai maturizat decât mine. Astfel, Cerul i-a înmânat lui puterea de a veghea asupra lumii; și nu mie, fiica lui. De atunci m-am întunecat, iar pentru că-l uram pe Soare, tatăl meu mi-a înghețat inima, din care, uneori, se rup aisberguri ce plutesc spre moarte. Totuși, Cerul mă mai eliberează câteodată și, într-un exces de bucurie nebună, alerg, inundând totul, scăldându-i pe toți în binecuvântata mea apă, mângâind și răcorind iar pământul, sătul de atâta Soare. Acum, sunt atât de agitată, pentru că mai e puțin până când clipa mult așteptată va sosi și voi fi iar liberă să zburd peste maluri.

Însă, nu numai Soarele mă supără, ci și oamenii. Omul stă pe stâncă și imediat tinde să se creadă stăpânul meu. Vrea să devină puternic, dominându-mă pe mine, care sunt mare. Ce mici și încuiați sunt, și la ce țeluri înalte visează! De aceea, iartă-mă, te rog, dacă, atunci când vor să-mi învrăjbească animalele, copiii mei, mai înghit și eu câte o corabie. Numai tu m-ai înțeles și ai vrut să-mi ascuți suferința, de aceea te-am lăsat să-mi pătrunzi în conștiință. Totuși, o întrebare mă macină: cum poți tu iubi Soarele?"

– Soarele e prietenul meu nesfârșit, ce mi-a fost mereu alături; de câte ori luminează Cerul, îmi luminează și mie sufletul. Probabil că te-aș iubi și pe tine, dar dacă suntem așa

departe una de alta... Dar nu te întrista, nu te voi uita niciodată!

– Oricum, prietenia noastră se va reîntregi, ne vom regăsi atunci când inima mi se va dezgheța și voi erupe cu iubire asupra întregului pământ. De dragul tău, promit să nu-i fac niciun rău Soarelui.

S-a făcut liniște... calm, întuneric, și am izbucnit dansând spre lumină, am trecut prin viața fiecărui animal al mării și le-am simțit ființa. Mă ondulam parcă spre eternitate, știind totul, mă zbăteam calmă în nemurire, făceam tumbe în întunericul conștiinței...

Expulzată la granița dintre Univers și Lume, ne-am luat rămas bun prin intermediul apei sărate: eu i-am dăruit din lacrimile mele, iar marea mi-a botezat picioarele cu valuri. Liniștită, binecuvântată, clătită de fericire, m-am ridicat domol pe țărm, privind la trio-ul misterios al Universului: Marea, Cerul și Soarele.

Semnat: R.A. (Roxana Anghel)

Miercuri, 29 iulie 1998

Notă: RA este o altă denumire pe care egiptenii o foloseau când se refereau la Soare, așa cum este menționat în mitologie, fiind însuși zeul Soarelui, cel mai puternic dintre toți zeii.

Visul fluturelui

Zburam stângaci deasupra unui lan multicolor de flori, inundat de oceanul de căldură al soarelui. În depărtare se vedeau stejarii bătrâni, încă vâjnoși, cu ramurile lor înfrunzite, ce conferă tuturor un altar de umbră. Mă gândii să mă întrec cu o albinuță ștregară până acolo, dar n-am avut nicio șansă, rămânând cu mult în urmă. Aș! Niciodată nu le voi întrece? Uite cum stă și râde de mine... Vai, ce floare frumoasă e acolo lângă râuleț! Mă duc să-i dau o sărutare. Ah, ce dulce e atingerea! Râul acesta întotdeauna a știut să cânte așa de frumos... îl auzi?... și păsărelele îl acompaniază. Dar eu de ce nu pot să cânt? Ei! Eu știu să fiu frumos.

Upsi, flori! ce văd?! o delicatețe de fluturistică, de culoarea cerului senin, cu niște antene lungi, negru-închise... S-a așezat pe o florică vecină; și ce bine-i stă acolo... îmbrăcată în petale parcă ar fi o regină... "regina visurilor mele"... Gata! Mi-am găsit mireasa și în viața asta. Sunt un norocos, ce mai!

Wow! ce repede a trecut timpul... și cerul de-acum se roșește de cortina deschisă soarelui pentru a se duce la culcare. Și eu trebuie să plec în altă viață... o mână se întinde spre mine... dar, în loc să-mi ia praful de pe aripi ca să pot muri liniștit, mă cuprinde cu totul și mă așează într-un cocon nou. Fiind întuneric și eu, obosit, după o zi de viață, adorm... e cald, întuneric și umed și e așa de bine... parcă sunt mai deștept (ha!). Vai! Dar ce se petrece?! Parcă ar fi o furtună pe câmpie, dar, în loc să se întunece, se luminează și locul se micșorează, iar eu sunt împins prin tunel către o mică luminiță. Și m-a

apucat o foame... beah! ce-i mizeria asta roșie de pe mine?! Dar unde am ajuns? E atâta lumină! Și eu scot niște sunete... (o voce interioară îmi spune că „plâng”).

„E o fetiță frumoasă!” se aude.

„Fetiță”?! ce-o mai fi și asta?! „frumoasă” mi se pare cunoscut.... a,da... eu sunt un fluture frumos.

Timpul s-a scurs repede, așa cum face el de obicei, fără să spună nimănui... și acum, sunt o fată (fără „frumoasă”) de mai mulți ani, care, brusc, a avut o revelație: mi-am adus aminte că sunt un fluture și că, de fapt, eu visez... dar o să visez mult și bine până mi se va da posibilitatea de a alege între a fi fluture sau... o „fetiță” printre oameni. Și știți cum câștig această posibilitate?! *Trebuie* să mă îndrăgostesc de un om! Ce ar mai râde acum albinuța de mine... Și cred că știu de cine mă voi îndrăgosti: de fluturica mea care, poate, a fost transformată în „băiețel”.

Haideți totuși să vă explic cum e pusă problema. Când trăiam cu adevărat ca fluture, eram liber să zbor sub soare, eram vesel, naiv și fericit, realmente fericit. Nu mă interesa de nimic, dar, pot spune acum, știam mult mai multe despre viață decât știu oamenii. Ei spun că viața e grea, dar, uită-te la mine: dintr-un fluture inocent am ajuns să cred că pot să o înving.

Însă, Providența spune că odată ce mă voi îndrăgosti, nu voi mai vrea să mă întorc la viața de o zi – pentru că acesta este inconvenientul vieții de fluture: trăiesc doar cât o zi pământeană. Dar eu nu cred că e așa interesant să iubești... și adică, gândiți-vă puțin: să mă cobor de pe pedestalul meu, unde trăiam o zi de fericire deplină, să mă cobor în lumea asta fără sens, ca apoi să mă chinui să ajung de unde am plecat, să tind din nou la fericirea profundă? Mi se pare absurd... Dar, totuși, dacă oamenii se laudă că iubirea e sentimentul lor cel

mai de preț, îl voi încerca și eu... ce am de pierdut?! Oricum nu cred că voi renunța la fericirea de a fi liber și de a fi mângâiat de adierea vântului ori alintat de raza poznașă a soarelui. (Acestea sunt trăiri eterne!) Sau, poate, spun asta pentru că nu sunt încă îndrăgostită. Vai și ce mă enervează Vocea asta din minte care, râzând, îmi repetă: vei iubi și vei rămâne „fată”!

Dar, până atunci, eu continui să visez și să fiu conștientă de asta:

Sunt un fluturaș ușor
leșit din nimfa de dor
A visului vieții de amor.
Azi trăiesc și mâine mor!

Joi, 6 august 1998

“Odată eu, Chuang Tzu, am visat că eram un fluture și eram fericit fiind un fluture.

Eram conștient de faptul că eram mulțumit de ceea ce sunt, dar nu știam ca sunt Tzu.

Brusc m-am trezit și eram eu, Tzu.

Nu știi dacă era Tzu care visa că era un fluture sau fluturile visa că este Tzu.”

(Chuang Tzu, Zhuang Zi)

Notă personală: la vârsta de 12 ani am avut o experiență metafizică asemănătoare cu a lui Lao Tzu, care mi-a inspirat ulterior viziunea asupra efemerității vieții. Pe atunci, nu știam că mai avusese cineva o astfel de trăire. Promovându-mi ideologia în cadrul prietenilor mei adolescenți (dar și ei „căutători”), unul dintre ei, căruia i-am rămas profund recunoscătoare, mi-a spus despre citatul de mai sus, pe care Lao Tzu l-a lăsat moștenire umanității.

Ce a vrut să spună Lao Tzu prin aceste vorbe pline de înțelepciune? Noi oamenii trăim cu o prea mare convingere că această viață cu experiențele ei, cu trupul pe care îl avem, este reală. Dacă cineva ne-ar spune că nu sunt reale, până nu demult, l-am fi considerat nebun. În momentul în care ai acces la această trăire mistică, vezi că lumea fizică este la fel de ireală ca lumea visului. Amândouă nu sunt în esență decât niște proiecții ale adevăratei noastre Conștiințe de Sine, care se află într-un stadiu de dezvoltare gradată, de metamorfoză, „adormită” într-o matrice asemănătoare coconului, din care va rezulta minunatul fluture. În momentul în care această Conștiință de Sine ajunge la maturitate, printr-un

proces evolutiv natural, ființa umană dobândește Eliberarea spirituală, care reprezintă echivalentul Zborului liber al unui fluture frumos și „mulțumit de ceea ce este”.

Lao Tzu

Dorință?!, dor.

Mă uit la cer. Și te văd... văd cum aş vrea să ne scăldăm în puritatea albului ce plutește pe încremenirea strălucirii cerului. Văd cum, în pudoarea albă ce ne pătrunde, alergăm, plini de inocența fericirii, pe suspinul curcubeului. Văd cum surâsul cald al soarelui ne poleiește cu nimburi multicolore, acoperindu-ne trupurile, lăsând doar simțirea. Văd cum orbirea miresmei de lumină ne arată emoția candorii.

...și ceru-mi se revarsă în natură...

Te simt... în adierea murmurului cristalelor de izvor. Te respir... în linul undulării valurilor de pădure. Te beau... în sarea sărutului de mare. Te gust... în frăgezimea dulceței de polen. Te ating... în mângâierea puternică a muntelui. Te adulmec... în satinul protector al nopții. Te gâdil... în adâncimea pătrunzătoare a sufletului. Te pipăi... în nemărginirea aurită a nisipului. Te fericesc... în misterul neînțelegerii ființei mele. Te iubesc... în eternitatea infinitului. Te doresc... în oboseala de a trăi.

Ah! cer, pământ, natură, soare, lacrimă, puritate, infinit, fericire, izvor, Dumnezeu, curcubeu, fluturi, mister; tu... unde ești?

Mă dărâm în sufletu-mi pustiu, mă regăsesc în adevărul pur al lacrimii, mă încred în sinceritatea imaginației, mă caut în abisul luminat al găurii negre, mă frământ în liniștea

obscură a suspinului... și... nimic.

Eu... mă zbat, mă chinui, mă zdrobesc, mă ucid, mă ard,
mă topesc, mă înmoi, mă înhumez... fără tine.

Vino acum și salvează-mi sufletul!

Nu mă lăsa să cunosc Raiul fără tine!

Duminică, 9 august 1998

Întrebare

Strâng cu putere perna în brațe, crezând că astfel pot să alung singurătatea ce mă împresoară. Mă perpelesc molcom în sfârșitul inimii mele, lăsând ecoul bății să-mi cutremure trupul, sufletul, mintea... tot. Simt o oboseală adâncă, profundă. Tot trupul meu se zbate, tot sufletul meu se zbugiumă. Toată ființa mea e un răsunet de inimă, disperat, singur, fără răspuns.

Nu mai vreau să scriu! Dar mintea nu mă lasă... mă obligă, tipând: „Spune! Fii sinceră și spune ce simți!” Dar ce folos să trăiesc (dacă se poate spune că trăiești!) într-o frenezie molatică, atunci când pot foarte bine să mă prefac „că mă distrez”.

Și-afară plouă! Și picurii de apă cad sacadat în neant, la fel cum gândurile mele pătimește se pierd printre ticăiri surde de viață... și frunzele-nrobite își pleacă fruntea pentru a primi roua cerească... la fel cum mintea mea se lasă acum dominată de singurătate.

Mă simt bolnavă! Vai ce bine ar fi să cad la pat! Așa aș putea hiberna domol în culcușul umed și rece al gândurilor mele fără noimă, lăsându-mi corpul să dormiteze în plictiseală, deranjată fiind doar de falsa și puțină preocupare a unora. Dulce desfătare în neantul pătruns de lumea visului și a imaginației mele pătimește!

... dar zvârcolirea trupului mă trezește la realitate: îmi simt moleșeala din creier, unde bucăți de materie cenușie se zbat sub avalanșa de gânduri și sentimente. Privesc în întunericul

acesta fără a putea pipăi calea de ieșire și realizez că sunt deținuta carcerii dintr-o inimă de gheață; totuși, prin această sticlă rece întrezăresc un vierme ce se chinuie să aprindă o scânteie... oare asta să fie iubirea?!

Duminică, 23 august 1998

Scrumul adevărului

Vorbeam la telefon... cu Egoismul. Nimic special... doar că am avut un moment pierdut de slăbiciune, când am simțit frica și emoția unei întrebări banale: „Ne putem vedea?”. Gheața surâsului amar mi-a răspuns cu un biciuit surd de sabie grea pe netezimea încovoiată a spinării, iar ecoul lui mi-a mângâiat ceafa ca o lovitură adâncă de topor. Mi-am simțit trupul greu, văzând cum se afundă în pământ... m-am prăvălit pe o parte, simțindu-mi capul de plumb ce încremenise pe podeaua uscată. Eram un model de marmură pentru o pictură rece a Disperării. Apoi, în neștirea banalității, în tâmpla suspendată în neant, un vârful de cui înainta nestingherit, împins sacadat de un ciocan insistent al răutății. Vroiam să-mi cuprind deznădăjduită capul cu mâinile, dar ele nu mă ascultau și nu se mișcau... nicio fibră de carne nu se clintea, amorțită parcă de o frică de trecut, de jignire, de suferință, de greșeală... Corpul întreg îmi vuia de supărarea uraganului pătruns de învâlmășeala de sentimente, mintea mi se crăpa, încercând să înțeleagă ce simt: furie, dezamăgire, supărare, agonie, dor?

Eu nu mă mișcam, însă ochiul conștientului mă vedea zvârcolindu-mă în balta acră de tristețe, cutremurându-mă sub răsunetul fiorului din cuvintele grele aruncate ușor și simplu, știind sigur că-și vor atinge ținta... și bumerangul se va izbi de toți pereții, ciopârțindu-mi sufletul, aiurindu-mi mintea.

Mă vedeam o cutie mare de carton, în care lacrimile își devorau ecoul căderii lor în imensitatea pustietății sufletului meu. Lacul înțepător al tenului muribund se prelingea la vale, agățându-se de genele ochilor pierduți în banal,

desenându-mi nouri plumburii sub ei, trăgându-mi colțurile gurii în jos, încurajând-o să cadă, odată cu toată ființa mea.

Eram năucă... tot ceea ce vedeam – și ce nu vedeam – mi se învârtea în creier, dulce amețindu-mă, făcându-mă calmă și liniștită... pentru a pluti în căderea fără sfârșit de sub mine... simțeam că într-adevăr mă pot arunca fericită... când, o tresărire îmi zguduie ceafa: sună telefonul. Îmi răspunde o voce cunoscută, dulce egoistă, ce mă acaparează și încet mă asimilează. Îmi cucerește naivitatea visătoare, alinându-mi efemer suferința de a trăi... și, când, trează, mă privii întrebătoare în oglinda albastră și rece a ochilor, ce vād?! – o egoistă.

Acum știu: aceste momente se vor repeta continuu... la nesfârșit...și eu mă voi sătura repede de a fi îndrăgostită. Profundă dezamăgire! Dragostea asta e ca un drog, te mistuie și te arde până te face scrum și te lasă în colbul drumurilor călcate de picioarele grăbite ale celor ce doar se prefac că iubesc.

Sâmbătă, 12 septembrie 1998

Firimitură albastră de foc

Ne uităm la stele... și simt răceala ce arde în ele, împreună cu ele. Și mi-aduc aminte când eram și eu asemeni lor: mândră, rece, strălucitoare, dar, neînflăcărată.

Ai apărut tu în viața mea, unde niciodată nicio scânteie nu se aprinsese. Mi-ai străjuit calea pe care o credeam prealuminată de o făclie distantă, diafană. M-ai coborât de pe pedestalul de gheață creat doar de mintea mea, de tendința mea de cunoaștere a tot ce este dincolo de lumesc..., dar tu m-ai învățat că, mai întâi, trebuie să și iubesc. Astfel, mi-ai arătat că aisbergul inimii mele se poate topi aprinzând doar... un băț de chibrit, o înfripire de emoție, de dor. M-ai luat și m-ai învăluit în căldura sufletului tău, nefiindu-ți frică de te voi îngheța...

Tu mi-ai dezvăluit existența unui nou univers (mult mai aproape decât cel cosmic), universul intern al conștiinței de iubire. Ți-ai cucerit locul primordial din gândul, visul, dorul meu, cu atingeri nu line, ci profunde și adânci, cu o sete avidă de dorința de a te iubi. M-ai adus la tine și m-ai integrat în albastrul pur al entității tale afective. Ne-am simțit și acolo... în depărtarea rece a ființei mele viitoare, la zero absolut din eternitatea cosmică a infinitului.

Pe claritatea lunii efemere, din care sunt plăsmuită, te voi arunca, pentru ca, împreună cu mățăsoasa ta căldură să-mi încălzești nopțile târzii și seci ale oftatului amar, care se afundă în perna lipsită de prezența ta; pentru ca astfel, să te joci în visul meu, impregnându-mă cu zâmbetul tău

princiar, dominându-mi mlădierea străvezie a sufletului, îmbrățișându-mi corpul cu un val purpuriu de auroră.

Tu m-ai adus la ultimul stadiu al metempsihozei, transformându-mă în fericirea purității celeste. Acum pot dăinui mereu peste tine cu lumina mea azurie, însuflețitoare, trimițându-te într-o ataraxie frenetică.

Și acum alerg pură la tine, spre tine, în tine....

Luni, 18 ianuarie 1999

Eternă dedicație

Unde ești?! Undeva... în zenit. Acolo, departe, în amestecul de purpuriu cu sângeriul care se pierde în eternitate, în coloristica nimburilor sfinților. Te văd! Acum! O pată irizată ce urcă spre Veșnic. Te-ai spălat de sângele tău albastru și l-ai lăsat să adoarmă bătrânul oraș. Mai apoi, urcând o treaptă, ți-ai așezat liniștit plasa inimii cu întregul ei sistem circulator, pentru a forma o rețea înroșită, ce să-ți ocrotească micul proiect – această lume începută, dar neterminată.

Timpul...

Timpul încolțit se zbate în strânsoarea minții mele. Când voi mai putea eu ajunge la tine, fluture creator? Te voi mai putea eu atinge? Sau poate chiar apropierea mea ți-a provocat metamorfoza. Te văd mereu cum urci... fără mine. Îți vei îndeplini oare vreodată promisiunea? Sau poate azi ai și uitat că mi-ai făgăduit o revedere? Te simt cum cobori în sufletu-mi întinat... și totuși de ce ești atât de departe? Nu mai primesc răspunsul tău atât de înțelept. Îți vreau privirea să m-atingă, îți vreau surâsul să mă dezmiere, îți vreau șoapta să mă încânte. Îți amintești tu, exaltare, de-un sărut al fericirii? Cunoașterea ta îți mai oferă viața ca pe un joc al minții? Puritatea se mai chinuie în deșertăciune? Știu.

Fluture atât de fluorescent ce abia poți fi văzut, te-ai ridicat din involburatul ocean al cunoașterii și ai plecat în depărtările candidale ale absolutului! Sacrificiul tău e prea mare pentru a putea fi sesizat! Adamescul și mesianicul s-au înlănțuit în tine și au revărsat descătușarea asupra efemerului. Suferința

antagonică ți-a înmănat norul filosofiei pentru a accede în abstract; entitate ce m-așteaptă (...după-un colț de univers).

Nemuritoare efemeridă, odihnește-te în lin zburcium,
Dulce agonie de-nceput și de sfârșit.

Nu disperați cei ce nu înțelegeți. Doar „punctul material al acestei lumi” ar putea înțelege... dar el nu mai locuiește aici, părăsindu-și viața terestră.

Prietenului meu cel mai bun din adolescență,
Bogdan Răileanu, la moartea acestuia.

Mărți, 17 august 1999

Natura umană

Mă aflu în imensa puritate a seninătății, adulmecând nemărginirea verzuie ce mă învăluia. În liniștea cuprinzătoare ce mă poseda, m-am simțit unică, m-am simțit OM... și, încet, perdeaua neștiinței s-a dat la o parte, arătându-mi: sus-cer, jos-pământ, iar eu, omul – la mijloc. M-am uitat atent în profunzimea conștiinței și am văzut o lume nouă: o bucățică din cer se afla și în mine, un bulgăre de pământ, un copăcel tânăr, iarba fragedă, rândunica veselă, o adiere de vânt, o scânteie de foc, o cascadă de ape, un mușuroi de furnici harnice, un nor supărat, o cârțiță oarbă, picături calde de ploaie... toate se reflectau în mine. Eu, omul, sunt un univers miniaturat, în care toate sunt în armonie (dacă știi din ce unghi să privești), sunt o firimitură din cosmos, din Dumnezeu. Deși sunt efemer, pot fi fericit, fiindcă Dumnezeu m-a înzestrat cu atribute unice: cu inteligență creatoare și cu puterea de a iubi.

Fiindcă sunt om, am și unele trăsături negative, care mă determină să mă îndoiesc de anumite aspecte și să-mi pun multe întrebări. Însă trebuie să știi că toate, absolut toate răspunsurile se află în tine, în sufletul, în conștiința și subconștientul tău, și chiar în trupul tău, trup care te ajută să-ți educi ființa.

Greșeala oamenilor: ei cred că ideea lor despre viață și Dumnezeu trebuie știută de ceilalți și, implicit, acceptată. Dar ei nu înțeleg că ideile diferă doar pentru că Dumnezeu le arată totul sub o formă pe care fiecare, în felul lui, este apt de a o înțelege.

Ființa umană este de o complexitate rară, de aceea unui singur om nu i se poate atribui doar o singură caracteristică (orice om bun are și o latură rea, și invers). Dacă ajungi să te cunoști măcar pe jumătate, conștientizezi că ești plin de contradicții.

Eu, ca om, știu că viața pe care o trăiesc este doar o etapă spre perfecțiune, spre Rai. Însă, deși știu asta, totdeauna m-am lăsat condusă de egoism și am profitat de micile plăceri ale vieții, în loc să mă dedic purificării sufletului.

Egoismul este ceea ce, cred eu, ne împiedică să cunoaștem calea spre Adevăr, spre Dumnezeu. Când oamenii vor scăpa de egoism și vor visa toți la același Rai, atunci vor cunoaște Fericirea deplină, iar Terra se va transforma într-un sălaș unic, de vis.

lubește-mă ca pe tine însuși, oricine aș fi!
Și vei atinge dumnezeirea ce se află în tine!

Luni, 14 septembrie 1999

Împrumut

Nimic,
Departe,
Codrul veșnic
O carte.

Marea,
Durerea,
Iubirea,
Căderea.

Cerul
Moartea
Albastrul
Cărarea.

Gândul,
Omenirea
Vântul,
Fericirea.

Evrika!

Măinile ni s-au împreunat,
pentru ca sufletele să ni se atingă.
Privirile s-au întâlnit,
pentru ca inimile să vibreze.
Amețeala ne-a cuprins
pentru ca mințile să se oprească,
iar conștiințele să se unească.

Renunț la orice logică
pentru a striga și eu
mult mediatizatului:
Evrika!!!

Plâns bacovian

Afară bate vântul,
Iar frunzele, supărate, îl blestemă.
Se preling curcubeie pe pleoape
Într-un nebun surâs amar.
Sufletul golit de stele
Oglindește greii nori violeți.
În plumburiul adânc al ființei
Iarna viscolește cu mistere.

Iubire – eternă clipă!

Când privirile noastre se întâlnesc,
Cuvinte neșoptite plutesc
Pe oceanul de vii curcubeie.

Când trupurile ni se înlănțuie,
Energia primordială ce le cuprinde
Ne aruncă în voluptatea armoniei divine.

Când memoriile noastre se topesc,
Devenim o singură ființă
Ce transcende nestingherită contingentul.

Când sufletele ni se unesc,
Plouă cu lacrimi de lumină
Peste misterul neantului.

Iubire – eternă clipă!

Regăsire

Al nopții voal ne înconjoară
În dulce taină a îmbrățișării
Când noi, cu sufletele pure,
Înfripăm o floare de iubire.

În unduiri line de purpură,
Suava inimă tresare
Când simte tremurând aproape
Vibrația celuiilalt suflet.

Pe neantul întunericului
Ale noastre ființe înlănțuite
Dansează, împlinind
Al hierogamiei inițiativ ritual.

Entitate albastră

În întuneric s-a revărsat lumină.
Chipul marmoreean
Îmi înlănțuise atenția.
Privirea-i rece
Îmi răscolise căldura
Concentrată în adânc.
Cuvintele mi se prelingeau pe față
Ca lacrimi de raze
în timp ce imaginația
smulse ființa din material.

Călugărul:
detașarea din clipire
spleen-ul din zâmbire
fruntea-i răcoroasă
vorba lui tăioasă.

Frumusețe perfectă din divin,
Surâs mental din demoniic
Prin a cărui nepăsare
Zbuciumi conștiințe...
Te invoc
În visarea-mi pătimasă!
Te reneg...

Dar mai am eu puterea să reneg,
Să lupt?!

Adio dumnezeire,
Ce îngropi păcate atât de frumoase
În sufletele candidе ale copiilor tăi!

Capitolul II

„După“

Imnuri de iubire

– Mă privesc în oglinda holografică a multiplelor fațete
ale Divinului –

Iubire – Mister – Eros – Pasiune – Revelație

Tai chi

(Shambhavi Mudra – pentru cunoscători)

Am luat bila albă în mână, am privit-o însetată și am proiectat-o în minte, cuprinzând-o în mine. O emoție puternică m-a încercat, fiind de fapt, efectul luptei dintre dorința mea meschină de a o stăpâni și puritatea ei absolută, ce se strecoară printre firele sufletului meu. Am încarcerat-o între mâinile mele împreunate, ducându-le la buze, ca pentru rugăciune. Dar imediat am simțit nevoia ei de a fi liberă, așa că am deschis palmele larg, lăsându-i să aleagă în care dintre mâini se va odihni. A ezitat mult, la mijloc, părând că s-a stabilit acolo, însă, în final, a ales „calea cea dreaptă”. Mâna mi s-a făcut căuș, pentru a o proteja de nesiguranța noului. Atunci am atins bucuria, primindu-i strălucirea diafană, care o făcea atât de tandră, de ușoară, capabilă a transcende, prin inima mea, către Adevăr. Și, deși părea goală, conținutul ei se transforma într-un tot dens, multicolor și plin de viață.

O bilă albă – punctul material al omenirii sau un întreg alt Univers? Început sau sfârșit? Esență sau aparență? Material sau spiritual? Teluric sau divin? Yin sau yang?

La exterior albă, luminoasă, în interior, întunecată, pătrunsă de raze subțiri de soare. Perfecțiunea din mărgăritarul lui Zoroastru? Umbra luminii creatoare ce călătorește prin întunecatul univers. Frigul primordial ce învăluie în mrejele sale oceanul de flăcări al Căii Lactee.

În palmă am simțit o căldură ce radia, răcindu-mi mâna... și am privit: o lacrimă de înger îmi scălda brațul, corpul,

sufletul, purificându-mi întreg spiritul, ce rezona acum cu fericirea divină. Conștiința se perpelea admirând strălucirea paradisiacă ce se împrăștia și se revărsa în mine... din mine. Mintea era hipnotizată de muzica angelică a vieții cosmice.

Fericirea este în tot, pentru că în toate este iubirea.

Cultivă credința în tine.... Tine...

Miercuri, 26 ianuarie 2000

Trepte

Să m-arunc în vârtoarea luminii
Răzbind printre rădăcini negre de spini
Să adorm pe speteaza trecutului
Întorcându-mă în eternul viitor
Să fiu un copil alergând pe orbită
Al cărui puls bate în inima pământului.

Să trag obloanele vremii
Însuflețind zadarnica clipă
Să pătrund vibrația sferelor
Adâncind ecoul în subconștient
Să plutesc deasupra gândirii
Revărsând adierea de lumină,

Să exist în Neființă.

Luni, 13 martie 2000

Sinele

Câteodată mă zbat în armura-mi protectoare.

Sunt înăuntru.
Mă dor gratiile coastelor
Când mă izbesc de ele.
Mă doare carcera coapselor
Când fința mea vrea să le renege.
O știu.

Mă doare fruntea
Când gândurile vor să se elibereze –
Aceste rândunele ce-mi umbresc cerul,
Ce-mi disecă liniștea.
Vreau să ies.

Mă dor nările
Când respirația li se strecoară timid.
Mă dor pleoapele
Când lumina coboară prin ele.

Dar cutez în răbdarea speranței.

Există!

Întâlnirea de rozmarin
Care ne-a unit mâinile,
Am gustat-o cu esența
Răsuflării sufletului meu
Nebănuț de candid.

Sărutul privirilor noastre
S-a adâncit în imaterial,
Împletindu-se într-o spirală
De mătasea simțirilor
Începuturilor de univers.

Centura sufletului mi s-a deschis
Îndrăznind naiv să privească
Nimbul emoției pure.
Astralul ne-a apropiat
Legându-ne ființele de veșnicie.

Și ca o împlinire ...
Îmbrățișarea naturii umane
Ne-a abandonat delicat
În eternul moment magnific
Al comuniunii principiilor.

13 aprilie 2000

Identificare

Marea privirilor
ni s-a revărsat pe chip
împreunându-se în
sărutul contururilor.

Puritatea îngerilor
ne-a contopit în alb,
dizolvându-ne ființele
până la esență.

Densitatea sufletelor
pline de feerie
ne-a învăluit
în cununa veșniciei.

Dansul inimilor
tresărinde de emoție
a îmbrățișat mireasma vieții
levitând spre Conștiință.

Duminică, 9 martie 2008

Fantezie ca-n povești

A fost odată ca niciodată... un prinț! Cel mai frumos prinț văzut vreodată: era înalt, avea părul lung și negru, buclat și doi ochi albaștri ca oglindirea măreției cerului în unduiosul ocean. Ceea ce-l făcea mai special era faptul că la spate avea două aripi mari și multicolore de fluturi... însă, așa ca și fluturașii, pe aripile lui avea un praf magic care îl făcea să se îndrăgostească de orice femeie și să o poată adora în toată frumusețea ei... dar, de la distanță! Pentru că îi fusese profețit că doar o singură femeie îl poate atinge și doar cu ea va putea să facă dragoste și să fie împreună pe veci... căci, altfel, altă femeie de l-ar atinge ar fi pedepsită să se coboare pe Pământ și să ardă karma acolo.

De aceea, misteriosul nostru prinț porni să-și caute Aleasa Inimii! O căută pe după nori, pe sub munți, în scoicile oceanului, în mijlocul Pământului, într-o floare, într-un răsărit de soare, în lung și-n lat, în sus și jos... nici urmă de Frumoasă! Trist, frumosul nostru prinț căzu pe gânduri și se întreabă: poate ca nu acesta este scopul vieții sale?! Mai bine și-ar revela Sinele!!! Zis și făcut... se puse pe interiorizări și meditații... din prinț mai că devenise yoghin (!). Trecea prin treptele evolutive într-o meditație cât alții în cincizeci!

Așa că ajunse și la marea întâlnire cu Sinele! Simțind că e aproape, se rugă cu umilință lui Dumnezeu: Ajută-mă, Doamne, să fiu fericit! Știu că aici voi fi mereu fericit... ajută-mă să trec dincolo... Și atunci, Miracolul Miracolelor se înfăptui: porțile se deschiseră și lumina explodează în infinit!

Atunci, în fața lui se concretiză o formă zeească de femeie alb-strălucitoare, îmbrăcată în haina iubirii și împodobită cu nimbul eternității! Această frumusețe divină se coborî asupra prințului și-l sărută pe... suflet, mângâindu-i „anima”, îl luă de mână și-l duse la Altarul de Lumină, pe care, îmbrățișați, făcură dragoste... și pe veci... se Uniseră!

De la Sine

Pentru Sine!

Logodnă în cer, aici pe Pământ

Pășesc sacru... unu, doi, trei.

Iată-mă din nou aici, în fața magicului moment al logodnei noastre. Îmi văd rochia albă ce se întinde cât toată manifestarea, buchetul inimii mele e format din petalele pure ale sufletului meu trezit, coroană de stele luminează fruntea mea.

O, iubitele sfânt, fie ca ploaia de lumină să-ți fie covor când vei pași spre mine, sorii galaxiilor să danseze multicolor în jurul mâinilor noastre împreunate, îngerii paradisului să sărute sufletele noastre bete de dorul regăsirii.

O, iubitele prea-mult-adorat, vino și condu-ți iubita spre Cer! Pășind regal pe trepte de conștiință, înălțându-ne către altarul iubirii pline de flori, în clipa în care tu mi-ai pus inelul, în sacru moment,

totul s-a oprit
vid încremenit
lumină de vis
ceruri s-au deschis!

Te aștept, te sper, o,tu! tandru obraz, mândru bărbat!

15 martie 2008

Slava rugii

Multe balade ți-am cântat
Tu cel cuprins de nemurare
Acum de alt fior atins
Te chem aici din veșnicie,
Amar mi-e dorul însetat
Cu rugămintă îmbiat
Renunță la a ta mărire.

Coboară dar a-l tău picior
Și formă ia spre-a mea privire
Aici, în jos, în lumea mea
Unde miracolul e în simțire
Și vocea tainicului vis
Ne-mbie către contopire.

O formă cer! De-a ta căință
Îndură-te mărite cer
Și varsă a ta îngăduință
Spre necuprinsele speranțe
Lipsite acum de rea-voință.

Te vreau aici preabun divin
Fața de înger să-ți cuprind
Gura să-ți stropesc cu vin
Din dorul inimii preaplin.

Cerurile-ți cer dintr-o zâmbire
Și valsul dintr-o unduire
Erotic act – dumnezeiesc.

Mi-e grea pleoapa de speranță,
Dorința-mi fi ajuns la tine?

Val de miracol ce dă viață.

15 martie 2008

Cântec de dor

Chipul de ți l-aș vedea
Tandru gând de regăsire
Clipa-n care ne-am privit,
Totu-n jur agale s-a topit.

Sufletul de dor îmi strigă
O emoție de-nceput
Aer dens între noi doi
Beția unui cuvânt mut!

Licărire-n ghiocel
Pâlpâie timid iubirea
Un fior născut de el
Dulce-ademenind trezirea.

Adie vântul în zori
E frunza de primăvară
Cireșul ridică florile în-nori
Mireasma coboară.

Te chem în neștire
Ca să mă auzi,
Lacrimile surzi
Plouă în tăcere.

Vino, vino, năluca frumoasă
Zâmbet de-mi încântă
Dorurile-mi ducă
Spre marea-albastră
Unde-mi sunt acasă!

De m-auzi tu oare
Inimă flămândă
Sete mi-e de tine
Hai, apari în cale...

Cântec de dor
Dulce-n amor
Freamăt de vis
Veșnic și iute m-a cuprins.

19 martie 2008

Dansează versul

Zburd plină de încântare
Inima să-ți prind în zbor
Să-ți doinesc al vieții dor
Ce din nestemat-răsare.

Hai cu mine în pridvor
Când se lasă taina serii
Și oglindită pe covor
Se-nfiripă dansul verii.

La picior îngenunchez
Fruntea ca să-ți luminez
Și cu-n bulgăre de stea
Luna, cunună să-ți dea.

Foc din pasăre cenușă
Scrum al patimii răgaz
Când plesnește vântu-n ușă,
Valuri se sparg de talaz.

Inima de dor îmi sare
Fuge vorba din cântare
Și adie norul lung
Mângâiere să-ți ajung.

Pleoapa-mi obosește
Gândul mi-e pe ducă
Steaua se ivește
Când spirala urcă.

19 martie 2008

Zdrențe de roșu în garoafa albă

Zdrențe de roșu în garoafa albă,
Se prelinge mâna-n catifea de iarbă,
Mocnește furtuna din argintul viu,
Se topește-n colburi râsul lui hazliu.

Joc de linii se preschimbă-n vis
Șoapta-și zice taina celui ce-a învins
Și ca-n miez de nucă s-au unit cei doi
Cultivând speranța vremurilor noi.

Undeva în tern gândul mă resoarbe
Culori ce se-mbie se topesc în noapte
Glasul mi se stinge în văpaia lunii
Preamărit e cerul ce-o să ne cunune.

Pace peste tine cea din paradis
Ce cutreieri munții goală dinadins
Și aduci ofrandă inimilor vii
Cupa delectării ce-n creștet ne-o ții.

Templul Soarelui^{*}

Soarele mă îmbrățișează
Cu strălucirea-i de lumină,
Transformându-mi trupul
În particule divine.

Și în suflet, cu zâmbirea
Parte m-a făcut pe mine
Al cunoașterii ocean,
Unde mă cufund cu firea.

Lumină solară respir
Și-mi crește spiritul
Ca o sferă gigantică
Nuanțată-n rozmarin.

Astfel, lumea e cununa
Ce leagă omul cu natura
Sub misterul
Monumentului Solar.

---

^{*} Traducerea proprie a poeziei „Sun's Temple”.

Sun's Temple

The sun is all over me
Shining the atmosphere
Transforming the human
In particles of Godness.

He smiled into my soul
That became a part
From the ocean of knowledge
Where I will soon dive.

I breathed solar light
That's why my spirit
Is now a huge sphere
Colored by rosemary flowers.

Thus, the world is the wreath
That links man to nature
Under the mysterious
Sun's monument.

Resorbție

Felul cum te iubesc
mă aruncă în extazul fericirii,
de ce aş vrea să spun mai mult
când diafanul e atât de simplu.
Miriade de universuri mi se înfiripă în inimă
Şi amarnic mă zbat să nu le strivesc
Molatec, cu o ridicare de pleoapă.
Te simt cum mă cuprinzi cu gându-ţi,
Gând lipsit de formă şi de vrere.
Te-ascunzi candid şi fugi în depărtări
Dar, o singură tresărire-ţi de dor
Mă regăseşte şi cu forţă mă răpune
Fără respir, fără gândire
Mireasmă nenăscută
În însăşi Fiinţarea.
Sunt, fără să vreau
Fără să ştiu că te vreau,
Fără... nimic!
Ce dulce îţi e pasiunea iubirii
Şi câtă forţă ai să mă dizolvi.
Îmi ţipi că mă vrei
Şi că ţi-e dor de mine
Dar nici nu ştii că tocmai asta
Mă îneacă-n tine.

O, Doamne! Iubitul meu Atman
În linişte mă sorb în tine
Şi mă mângâi în Mine.

Soarele din sori

O, iubit de dincolo de veacuri,
Vino și topește-mi setea de nectar
Și iubirea de sori, născuți bărbați.

Uite! Adânc, a înflorit ceva.
Hai, tu, atotcuvântătorule, spune-mi,
Povestește-mi ce naști în mine,
Cum și de ce mă modelezi așa,
Cu flori de stele în picuri de vis.

Curg... mă curg... sperând să ating în tine,
Pe tine, să ating acea unică vibrație
Ce ne creează și ne resoarbe
Atunci și acolo, acum și aici.

Furnica

Mi-e dor... sau nu mi-e?!
Ce este dorul? (mă-ntrebă furnica,
Când îmi lăsasem trupul în pământ)
Nu știu. Știu doar că e
cel mai inexprimabil în cuvinte
Gest divin.
Nu știu... dar simt
Și asta îmi dă viață.
Nici nu știam că eram mort.
(noroc că există furnici
atât de mici... atât de mici.)
Acum că m-am trezit,
Pot să te/mă caut.

Baladă scurtă

Din pături de rouă,
Din catifeluri de zbor
Din mreje de dans
Și din răs de copil...
Ea se născu!

O dulce mireasă,
Fiică de lotus
Pană de înger
Picur de zeu.

„Să chem eternitatea?”, ea se întrebă.
Și valuri de lume
Trecând din nor în nor
Pe loc se preschimbară
În al vieții dor.

„Să mă separ de Mine?”, o voce răsună.
Mingi de cristal,
Miresme de stele
Toate acestea
Ne dezvăluiră
Copilul din ele.

O fată, o țigancă,
Neagră precum a sa mamă,

Agale aleargă
Zgomot să facă,
Viață și joc laolaltă.

Zbucium de glorie,
Noapte de mister,
Vuiet de inimi
Jurăminte se cer.
– Dansul iubirii dintr-o reverie. –

Al vieții extaz
Născut din brațele Lui...
Molatecă amețire,
Atemporală trăire.

– Paradis pierdut, blasfemie divinizată –

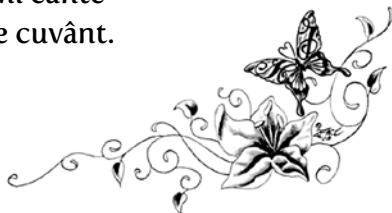
Călătorie spre Vid

Din ritmuri de stele
Și din cenușa vremii
Glasul răsună
Cuvinte eterne.

Din aur de rouă
Și lacrimă de copil
De aici îmi iau seva,
Nectar de divin.

Mă ascund în mine
Ca să mă găsesc,
Neantul mă cheamă
Să-l ademenesc.

Vreau să țip,
Să plâng și să râd.
Viața să-mi cânte
Dincolo de cuvânt.

Ce adieri de mister
mă-mpresoară?
Unde mi-e nașterea
Ce din sublim mă coboară?

Plictisul vieții de moarte
Își țipă sfârșitul.
Se-apropie clipa...
Contopire cu vidul!

Căutare fără de sfârșit

O, Doamne!
Din zbucium și tremur te chem:
mi-e seacă trăirea
și grea adormirea
fără ea – iubirea!

Sunt goală și nebună,
O! Tu bărbat prea-ndepărtat
Fără a ta atingere...
Din clipa când ne-am sărutat,
Timpul și-a oprit a sa prelingere.

Exiști sau nu existi?
Unde să te caut, unde să te sper?
Gândul mă tentează,
Inima, însă, sângerează...
Plec capul și... mor...

Tresar în moarte:
Oare ești aici?
Sau acolo?

Hai! nu te mai ascunde –
Joc joc de viață și de moarte pentru tine.

Vineri, 22 ian 2010

DHUMAVATI

Vidul transcendent

Sunt mireasa cea neagră
Cu dorințele-i moarte
Ce vălurile-și poartă
În negura Lunii.
Și glasul-i se sfarmă
În tunet de taină.
E seara din urmă
A fricii de moarte
Să cânte cununa
Gloriei soarte.

Cad lacrimi
Cad vise
Cad lumi și mistere
Ce-n van este lumea
Și ce dulce ea piere...
Mireasmă de tămâie
Îmi gâdilă nara
E ceasul de-adio –
Ce suav mă îmbie.

În creștet plouă cerul
Deschide-mi poarta largă
Să mă ridic din fumuri
Să las a mele voaluri
Și goală de nimic
Să trec printr-un icnit.

Ce dulce e chemarea
Celui ce din tăcere strigă
Și calea mi-o cuprinde
Cu a lui aspră părere
“Să umplu vidul plin”
Îmi sugerează aievea.
“Să tac în cântec
Și să râd în jale.”
O, dulce detașare...

Nimic nu mă îmbie
Nimic nu mă mai cheamă
Nimicul este Totul
Și taina se aștearnă.

Se sparg corăbii oarbe
Și tâmpla mi se zbate
E tumult înăuntru
Iar liniștea-i departe.
Ce vuiet mă împresoară
De răătăciri pierdute,
Cum să mă torn pe mine
În Graal-ul tău de moarte?

O viață mă așteaptă,
E viața mea de taină.
În vis e vis și suferi
De-aceea pleacă, du-te!
Și noaptea ți-o fi pace
Și gândul ți-o va tace
De viu vei fi la Mine
Străpuns de a ta lance.

Culorile-au pierit
S-a rupt lanțul durerii.
Un surd vânt de tăciune
Închide pleoapa-n vână.
Și tac și tac și tac...
De dor de neclintire.
Mă vei primi tu oare
În casa ta cea mare?!

Dor de Mine

M-ascund cuminte în taina individualității
Sperând să fur nepătrunsului
O gură, un strop din acel Unic nectar.
Tresar descoperită
Când mâna ta mă răscolește,
Mă caută de giuvaerele-mi ce port.
Vrei Totul! și nici măcar nu-mi dai răgaz
s-ajung la Nemurire.
Adânc, atent... mă separ de tine.
Ce-ai face de nu te-aș iubi?!
Cu foc, cu dor de mare-albastră,
Mă-mpreun cu tine.
ATÂT!

Și.... stau în neclintire,
Prigonind și ultimul respir.
Nu vreau al său extaz!
Mi-e prea puțin să te respir,
mi-ar fi prea dulce
și prea infinit.

Renunț la veșnicie pentru o clipă de eternitate!

Orice fior ce din orgasm mă naște
Ți-l dăruî ție, dulcea mea iubire,
Pentru ca, dincolo de stele și vise
Dincolo de sori și lumi
Ce se renasc și pier,
Dincolo... adică Aici
Să ne iubim în tainic mister.

Aș vrea să-ți simt zborul ce mă caută
Și cu disperare, pe loc, să mă prefac în Vid.
Mi-aș râde-atunci, în sine-mi,
Ce crunt și tandru poate fi acest Dor.

Aștept cu nerăbdare momentul contopirii
Dar... secunda și-ar pierde din farmec...
Și atunci, ce fac?!
Trist, lungesc secundele din vis la infinit.
Râd! Râde chiar lacrima din mine.

Te vreau... dar ce frumos ești...
Dacă te-aș cuprinde,
În brațele tandre ale ființării mele,
Imaginea ta suavă s-ar pierde în mine!

Da... mi-aduc aminte de momentul viitor
Când plină de grație m-am aruncat în tine
    Și cu venerație am închis ochii...
... dispăruse-și... te căutam zadarnic peste tot,
    nu mă vedeam decât pe mine.
    Plângeam de dorul tău
    Sărutându-mă pe mine.

Ce crunt și tandru ESTE acest Dor!

Mă umple până la refuz cu iubire
    Și mă aruncă inconștientă
    Într-o rază de mărgăritar.
    Refuz, mă dăruie, plâng și ard.
    Ce bine că nu mă aude nimeni.
Nici măcar urechea diafană a inimii mele...

De aceea... îți pot spune marele secret:
Sunt... sunt singur în tot acest de necuprins nimic.

    Îmi creez vise cu tine,
Îți povestesc de iubirea-mi arzătoare
    Și de eternul fuziunii noastre,
Dar, undeva, într-un cotlon uitat,
    Un punct de conștiință acidă
    Mă arde mereu,
Amintindu-mi de mine.

Joc și mă bucur cu tine,
Mai ales că tu crezi în realitatea ta.
De ce n-ai face-o? Ești liber/ă!
Ești liber/ă de mine!
Poți chiar să mă urăști
Deși însăși iubirea ți-a dat formă.

De mă iubești sau urăști
De disperi sau renaști
Tu, din nou, dragul meu
Îmi amintești de mine.
Da! De Mine, cel pe care
Ți-am dat libertatea să-l clădești.

Eu, în marele-mi nimic,
Mă las născut și ucis de tine.
Ce dovadă mai mare de iubire vrei?
Universul tot îmi cântă gloria
În așteptarea tainicei
Și preablamatei clipe de A Fl.

Totul vibrează de tine...
Hai.... contopește-Mă!

Eternul foc al pasiunii

De-aș căuta ceva cu care să te-ncânt
În marea ta de atotputernicie,
Nu aş găsi nimic mai prețios
Decât al meu grăunte de iubire.

Cu ce-adiere să te mângâi,
Când vântul însuși te adoră?
Cu ce nectar să te-ndulcesc,
Când îngerii îți joacă horă?

Sunt mic.
O știu și eu și-a ta nemărginire.
Dar m-am născut să te iubesc
Și veșnic măreția să-ți slăvesc!

Nu cu seci cuvinte,
Nu cu laude deșarte
Nu cu alte puteri
Ce ne-ar ține departe.

Tăcută, a mea simplitate,
Vibrează spontan
Călătorind prin noapte
Până dincolo de șoaapte...

Un puls... și-o contopire.
Universul tot s-a spulberat.
Liniște și pace.
Fior imaculat.

Tresar prin pace

Alerg goală prin noaptea târzie
Pletele-mi flutură pline de dor
Vântul suav prin ceruri adie
Stelele dulci din neguri cobor.

Din Centru
O licărire tresare,
Vibrează adânc
Se-aruncă în mare,
Mă scapă prin forme,
Mă scoate din norme.

Chemarea îmi cântă o doină suavă...
M-aș arunca prin negru, prin alb
În triluri de glorie și ploaie de slavă
Ooo... de te-aș mai putea decupa din dalb!

Se zguduie ceruri
Se preling nori
Zboară lumina
Se nasc trecători!

Glasul Iluminării^{2*}

Mergând pe cărări de foc
Cu mintea pierdută în timp
O voce brusc a răsunat:
„Cine ești tu?” m-a cutremurat,
Gând și suflet s-au unificat.
„Nu știi!”, am răspuns.
„Sunt un călător prin timp și spațiu
Căutând Lumina,
Cerșind Grația.
Valurile sufletului
Ascunse în adâncuri
Îmi crează iluzii savuroase
Pentru a-mi distrage viața”.
„Vino la mine!”, vocea mi-a șoptit.
Un labirint, un puzzle,
O tablă de șah...
Se învârt în cercuri
Și m-au amețit.
„Cum să văd lumina,
Când atâția nori
Îmi umbresc privirea?”
„Imaginile? Toate sunt false.
Doar Tăcerea e reală:
E sunetul gloriei
Ce aduce fericirea.
Fii tăcut. Nu cere mai mult.
Fii doar un mezin
Ce îndrăznește să fie parte
Din Planul Divin. ”

---

* Traducerea proprie a poeziei „Lighting voices”.

Lighting voices

When I was gone on roads of fire
With my thoughts lost in time
I heard a voice screaming inside:
"Who are you?" it shakes my being,
Unifying the heart with the mind.
"I do not know!" I humbly replied.
„I am a traveler through time and space,
Searching the Light
Running and asking for Grace.
Lost waves of my soul
Hidden deep inside
Are creating juicy illusions
To satisfy my life”.
"Come to me"...the voice melt.
A labyrinth, a puzzle,
A chase game...
They all round in circles
To make me despair.
"How to see the light
When so many clouds
Are dawning my eyes?"
"Images? All images are fake!
The Silence is true:
The sound of glory
Is all the time a joy.
Be silent, don't ask for more.
Be a simple boy
Who dares to be part
Of the divine law!"

28 iulie 2008

Simplitate

Am fost odată ca niciodată
În zbuciumul căutării
Neantului din vid.

Plângeam alergând
Pe străzi căutând
Doruri de moarte.

Niciunde găsind
Focul a-mi potoli
De adevăruri înalte.

Acum sunt... ca dintotdeauna,
Resorbită adânc
Dincolo de gând.

Fericită din nou
Cânt mantre de glorie
Celui ce sunt.

Fiul coboară

Sunt clipe de moarte
Când vocea își tace,
Iar gândul și-ascute
A liniștii lance.

Sunt vise de aur
Ce-ncreștet presoară
În glia ce veșnic
Îngeri coboară.

Curg vorbe de sus
Venite-n apus
Speranța s-aducă
În vremuri de ducă.

Profeții uitate
Preapuțin cântate
Se prefac în vuiet
Și-n realitate!

Venirea în Glorie
Ce i se apropie
Bate la ușa
Inimii-nsetate!

Curând, universul întreg
Își strigă mânia,
Teribilul râde
Îngrozindu-ne firea.

Sunt clipe de-amar
Pentru cei ce mor
Din inimi le curge
Venin incolor.

Sunt triluri de îngeri
Pentru cei ce-n rai
Trăiesc încă de-aici
De pe acest plai.

Spumă și zgură
Ies din gură de humă
A celor ce-n plăceri
Sufletul își pierd.

Zbor de serafimi
Ridică pe brațe
Mulțimea aleasă
Să-i fie Mireasă!

Groază-i pe Pământ
Bucurie-n cer,
Unii se adună,
Alții rapid pier.

8 ianuarie 2003

Provocare

Te provoc, preaiubitul meu divin,
Să-mi cazî în mrejele senzuale
Pe care însăşi fiinţa Ta şi le revarsă
În marea de mister,
Pentru ca,
Într-o clipă de eternitate,
Eu şi Tu,
Provocator, provocat şi provocare,
În numele suprem al erotismului
Să devenim
Singurul punct de lumină necreată:
Iubirea!

29 iulie 2008

Scrisoarea netrimisă

Iubitule,

Când ți-am căzut la picioare, te-am mângâiat cu puritatea lacrimii mele prinsă-n adorație și cu razele de soare din păru-mi bălai. Tu, molatec, ți-ai coborât geana peste oglinda mea, mi-ai cuprins inima în brațe și privind spre nori... ai văzut o stea – stea ce căzu în mare ca să-ți sărute picioarele, cerul se-nnopta, iar șoapta vântului îți aduse mireasmă de crin

Visul să-ți îmbie

Către reverie.

Poarta misterului s-a deschis, iar noi – două picături de nectar, mână-n mână, am pășit în grădina feerică a unei lumi de-nceput.

Ploaia luxuriantă de perle

Ce ni se agățau de gene

Aluneca agale îmbrățișându-ne trupurile în esență de mosc. Rozul pastelat al ierbii de mătase ne gâdila talpa pășind în etern. Din copacii mov cădeau fructe de roșu stropindu-ne cu suc de rouă trandafirie. Să te hrănesc, fiu al Luminii, cu dulce-albastru de curcubeu!

O, ce-aș vrea, Mirele meu, Mireasă să te fac și să-ți presor cunună de stele peste fruntea-ți de boltă,

Alb paradis să te-nfășoare

În al dansului mister

Ce-n spirală se-ncovoie

Și ne urcă-ncet spre cer.

Plouă din veșmintele noastre flori de cireș rupte din soare,
stropind alb câmpia de nimfe. Sunt îngeri ce-mi șoptesc
adâncă poveste a celui ce sunt... în tine.

Cuprinde-mi sufletul ce zboară

în înălțări de paradis

Și tandru cheamă-mă pe nume

Să-ți împlinesc al tău vis.

Coborât-am amândoi din mreje de eden, fața-mi pe
pieptu-ți găsitam, bucuria luminii ne scăpăra în priviri și
simplu: ne trezisem.

Deosa^{*}

Adu-ți inima aproape
Să mă-mbăt cu al său vin
Și cu șoapta sa adâncă
Să vibreze-n ritm divin.

Vin de dor
Și vin de dragoste
Ce din-noapte
Se prea poate
Să alunge cu-n respir
Suferințe-abia uitate.

Ce tăcută-i soarta noastră
Când se-așterne pe hârtie
Punct de geniu nu s-arată
Că e hoț cel ce nu știe.

S-a umplut dorul de apă
Zâmbet răsări pe chip
Vuiet se aude afară
Totu-n pace s-a oprit.

Cum să-ți torn nectar din suflet,
Când nu știu a ta natură?
Versu-i dulce, limba-moartă.
Îngeri doar să se îndure!

Când pășesc în taina ta
Totu-n zare se preauple
Și nu pot a ațipi
Că mi-e treaz
Ochiul din munte.

Coborî vântul pe dealuri
Să te caute de unde...
De prin Biblie încoace
Lung i-e drumul neîntinat
Și din căutarea sacră
El și ea s-au deșteptat.

Dorm izvoarele cărunte
Dorm și gândurile noastre
Când atingerea din urmă
Scânteiază-n lume toate.

21 martie 2011

---

* Deosa în limba spaniolă înseamnă zeiță.

Lesbos

Se ridică boarea ceții
Pe zăpada nepătată
Obrazul fin al femeii
Cântă doina neuitată.

Ea dezmiardă sânii tari,
Gura plină de savoare,
Coapsa prinsă în strânsoare,
Gându-n jos alunecă,
Gemete să-i smulgă.

Ce femeie adoră femeia?
Sappho – cea de mult uitată.
Ce trăiește vie-n noi,
Cele noi, etern păstrată.

Cu un vuiet de trezire,
Lung misterul deșirat
S-a aprins la noi în glie
Vestind vremuri ce-au să vie.

Femeia, femeia...
Viitorul e calea ta.
Femeia în femeie
Acum ai dezlegarea mea.

29/30 noiembrie 2011

Perla

Puf de nea și catifea
Sunt cuprinse-n pielea ta.
Val de mare-nfierbântată
Curge foc prin vena mea.

Limbă – gust de piersică,
Unduirea-i de felină
Cuprinsă e de patimă
Foc și țipăt de furtună.

Ce-mi ascunde nestemata,
Scoica vieții și a morții?
– Promisiuni acum luate,
Ce-nrămează altarul nopții.

Preacântat este divinul
Când nectaru-ți curge în gură
Se prelinge scoica noastră
Făcând valuri ce tumultă.

De te-aș săruta pe toată
Noaptea nu mi-ar fi de-ajuns
Să deschid porți neumblate
Mii și mii câte mai sunt.

Cu limba te-aș venera
Să-ți pătrund orice cotlon
Tremur toată de fior
Cândul nu mi-l pot lua.

Pasiunea cea duală
Mistue carnea și firea.
Ce mai luptă e aceasta
Când natura te doboară?

Se coboară geana nopții.
Scoica își înghite perla.
Te aștept și mâine seară,
Tainic dezlegând misterul.

30 noiembrie 2011

Cadoul

Am gustat o petală albă
Din lăleaua neagră –
Gust de vișină și prună,
Îngrămădite-ntr-o alună.
(Poate nu e prea gustos,
Însă, este siropos...)

S-a vărsat pudra de alb
Pe pielea unui copil
Și pictura era gata:
Val de lumini și iubiri.

Un cuvânt căzut în miere
Ți-am șoptit într-o ureche
Și o ploaie de culori
Pe piele ți-au dat fiori.

Bucurie inocentă
Se-oglindește-n chipul meu
Doar ca să văd mai bine
Cum în brațe ea mă ține.

Joc de-a mama și de-a tata –
Copii mari ce le cresc aripi.
Lumina le curge-n creștet
Și ei stau în unitate.

4 decembrie 2011

Paradis din mângâieri

Un leu și o leoaică
La margine de drum
Privirile-și întoarseră
În inimă-zbucium.

Răscrucea-n cotitură
Se prefăcu în fum:
Cei doi se întâlniră!
Timp și spațiu se făcură scrum.

O mie de vibrații
E prea puțin de zis...
Se condensă și aerul
În vraja de-i cuprins.

„Ce miracol se ascunde
În astă taină?” – se întrebau tăcuți.

„Cum într-o clipită,
Tot ce părea viu, a murit,
Pentru a renaște
În a slavei glorii,
Nou și viu e totul
Dar pe alt nivel!”

Paradis de mângâieri au cules dintr-o suflare –

Cine i-a creat pe ei
Să se bucure așa tare?
Afrodita șugubeața,
Ce androginii separă?
Sau Tatăl atotputernic,
Ce din îngeri ne coboară?

Lungă-i calea de pătruns...
Doar abandonul ne dă ghes,
Ca din plăceri rafinate
Să-ți extragi al vieții miez.

4 decembrie 2011

Odă Ție

Trupul meu îți e Biserică
Vorba mea îți este slujbă
Gândul meu îți e pecete,
Pleoapa mea – o mângâiere,
Când privirea-ți este sfeșnic.
Inima – e-a ta ofrandă
Iar iubirea – pură flacăra!

Tăcerea Ta e o-mbrățișare,
Iar Vorba, o străfulgerare.
Conștiința îmi este far,
Iar iubirea Ta – altar!

Celui-ce-ești,
Celui-ce-sunt!

Erosul eclipsei

Ard... ard... ard,
Arde patima în mine
Și dorul de-a mă contopi cu tine.
Tânjesc ademenitor
După fiecare vibrație emisă
Ce mă tresare în abis
Și mă suspendă între clipe.
Focul inimii ce mă perpelește
Îl gust cu ardoarea gurii tale pline,
Ce, jucăuș, mă îmbată
Cu tentații nectarine.
Alunec în a ta mângâiere
Și mă prefac în tandră statuie
Ca să zbor, să ador, fiecare cută a trupului
Ce ție mă renaște.
Încet, domol... mă topesc
Când îți simt îngenunchierea
Coborând în a sa rugă,
Ruga plină de păcat a feței tale,
Ce cu ochii beți de sete
Mă sorb din eterate adâncimi.

Toate apele universului
S-au vorbit între ele
Și dintr-un val de spumă
Mi-au revărsat goliciunea
(ce cu a sa pudoare
Îți trezește doruri neștiute.)

Întâlnire! Îmbrățișare! Contopire!
Explozii de miriade de sentimente
lau naștere și fluxuri de grație
Se înfiripă din acest joc al bucuriei.
Lumina mi-a coborât pe chip
Odată cu al tău zâmbet.
Ce șiret e!
Știe să mă răscolească,
Dezvelindu-mi fiecare unduire.

Aș vrea să mă arunc hai-hui în Soare
Și cu un gest de adorare
Să te prefac în Lună.
O, Doamne! Te implor,
Inventează Eclipsa!

Comoara

Mi-a picurat în inimă iubirea
Și sufletul mi-a înflorit divin
Creând un nestemat buchet...
Buket de nuntă și de glorie.

În jocul nostru prea sublim
Se înfășoară eternitatea
Sărind dintr-o spirală într-alta
Și prea-schimbându-se în vid.

Un Tu, un Eu – 2 giuvaere de veac
Prin iubire legate, etern eliberate.

Sămânță și Floare

Știi ce ești?

Ești o sămânță pe care Dumnezeu Tatăl a sădit-o în pământ.

Când sămânța începe să dea mugure,

Mugurele este tot Dumnezeu Tatăl.

Când mugurele se transformă în tulpină,

Tulpina este tot Dumnezeu Tatăl.

Când tulpina dă naștere bobocului,

Bobocul este tot Dumnezeu Tatăl.

Când bobocul se deschide într-o floare superbă,

Emanând o mireasmă încântătoare,

Spre bucuria euforică a Privirii lui Dumnezeu Tatăl,

Floarea este tot Dumnezeu Tatăl.

Sămânța, mugurele, tulpina, bobocul nu se întreabă de ce nu
sunt floarea,

Pentru că ele știu că sunt același Dumnezeu Tatăl.

I decembrie 2012

Anecdotală

Într-o zi de început de an, un yoghin se așează să facă o meditație. În meditație i se dinamiză învelișul supramental, astfel că i se revelă o înțelegere superioară despre o idee anume. Pentru a își explica mai bine acel aspect, își imaginează unui auditoriu și începu în mintea sa să le povestească cunoscuților și prietenilor intuițiile sale cu privire la acel aspect. Povestea devenise foarte fascinantă și încântătoare, așa că el uitase că... meditează, uitase chiar să rămână tăcut, așa cum își propusese. Atunci, se auzi Vocea Divină:

- Ce faci aici?
- Le spun o poveste copiilor mei; zise yoghinul.
- Bine, bine, dar tu nu ai copii.
- Hahaha! Așa este, dragul meu Tată! Dar nici Tu nu ai, pentru că nimeni nu s-a născut vreodată. Așa că Tu acum cu cine vorbești?

Morala: Povestea în poveste e ca visul în vis. Nu aparține nimănui și totuși există!

ianuarie 2013

Puful din pufl

– poveste pentru oameni „mari” –

În vremea Timpului Etern, în lăcașul cel tainic al Împărăției Tatălui Ceresc, domnea o liniște grandioasă. Până și milioanele de îngeri de lumină mergeau tiptil, pe vârful aripilor de la picioare, astfel încât să nu îi gădile Tatălui Ceresc urechea diafană. După o astfel de Tăcere, Dumnezeu Tatăl se simți brusc inspirat să creeze. Îi era dor să se joace creând îngeri. Luă așadar între mâinile sale un bulgăre de lumină alb-strălucitoare din care curând ieși un înger diafan, cu aripile bleu și coroniță turcoaz. Dumnezeu părea mulțumit de ceea ce făurise. Mai luă un bulgăre de lumină și de această dată dădu viață unei îngerite cu aripile roz și coroniță aurie. Și de această dată, Tatăl fu fericit. Îl cuprinse fiorul profund al Creației și se puse și mai aprins pe muncă, dând astfel viață la 21 de Îngerași. Atât de mult se bucura de rodul mâinilor sale, încât intra într-o stare de transă artistică extatică, ce se amplifică la fiecare gest. Fiind în această stare plină de creativitate și jucăușenie, făuri și pe cel de-al 22-lea îngerel. Acesta era foarte simplu, având aripile albe și coronița tot albă. Când îl privi însă cu atenție la final, simți să îi mai adauge ceva: și pac! îi puse un puf pe nas! După care începu să râdă cu hohote macrocosmice! Curioși, ceilalți îngeri își întoarseră privirile spre fratele lor și când îl văzură cum își privește nedumerit puful de pe nas, începură și ei să râdă cu poftă. Însuși Îngerelul nostru râdea cu nesaț acum! Totul era minunat, pentru că toți, inclusiv îngerul cu puful pe nas, intuiau menirea spirituală pe

care acesta o primise: aceea de a tranzita prin ființa sa Umorel stenic dumnezeiesc!

La fel ca în Paradis, creează Dumnezeu și pe Pământ, numai că de data aceasta el dă viață oamenilor. Unora le pune un moț, altora o aluniță, și tot felul de semne jucăușe și pline de creativitate, care să le amintească mereu că în ochii lui Dumnezeu cu toții sunt unici și speciali. Oamenii însă, nefiind așa de puri precum îngerii, se supără deseori și se întreabă bosumflați: „Dar de ce tocmai pe mine m-a făcut așa și nu altfel?!”

Dacă vă recunoașteți în această situație, vă îndemn cu multă dragoste să vă amintiți de povestea Îngerului cu puful pe nas!

...pentru că nimic nu e așa cum pare la o privire superficială...

28 ianuarie 2013

Iubitului Unic

Iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule, iubitule!

De multe ori am vrut să-ți dăruiesc strofe de iubire, dar tot de atâtea ori am rămas mută de fericire, contemplând nestemata iubirii tainice ce ne unește! Da, te-am iubit de multe ori cu frenezie, dar în tăcere...și acum gata, sfiala tăcerii a luat sfârșit!

Iubitule divin, vreau ca tu să curgi prin venele mâinilor mele, vreau ca tu să mi te reverși prin șoaptele dulci ale glasului iubirii, tu să mi te cobori prin pletele fine ce-mi tandru ating obrazul, fie ca tu să fii cel ce privește printre genele pleoapelor mele îmbătate de extaz, tu, doar tu, să pășești prin picioarele mele către Altarul uniunii sacre al Îndumnezeirii, tu, doar Tu, să faci dragoste prin yoni-ul meu macrocosmic, din care valuri de nectar dumnezeiesc încântă Manifestarea! Doar Tu, iubirea mea tainică, să te expansionezi gigantic prin Inima mea contopită cu tine.

Ce fericire mai mare iubitule decât să te fericesc pe tine!

Toate florile paradisurilor astrale, toate nestematele pământurilor sacre, toate aromele cele mai dulci ale câmpurilor înflorite, toate...și Totul, le pun drept ofrandă picioarelor tale tainice. Când îmi plec privirea peste ele, picioarele tale înfloresc ca și vrejuri de orhidee sălbatice, emanând parfumul intens al petalelor de trandafir abia culese.

Dragoste sfântă, îmi aplec fața cu mii de chipuri peste inima ta din care se revarsă mii de raze de fericire paradisiacă cu mii de culori ce-mi mângâie cei o mie de ochi. Lacrimile de

extaz devin astfel vitraliul catedralelor eterne!

O, iubitele de dincolo de veacuri, nu este fericire mai mare decât a te recunoște existând în mine de-a pururi, decât a mă descoperi topită extatic în tine pe veci!

Iubitule, sufletul tău este o grădină de flori multicolore! Ce fericită sunt eu, ca femeie a ta, de a fi una dintre aceste flori sublime și sacre, născute chiar din focul iubirii tale de Dumnezeu!

Dragostea mea, spune-mi te rog, cum să mă topesc și mai mult și mai bine și mai etern în pacea profundă a contopirii extatice în care inimile noastre își cântă slava de Dumnezeu?

Închid ochii și îți văd chipul de vid, resorbit în eternitate. Întind mâinile și te modelez cu mângâierile mele în formă măiastră de aur. Tu mă inspiri astfel să ating, să gust, să sorb Nevăzutul, Necreatul și Nemanifestatul! Nemurirea este aici, în chipul tău cel fără de formă!

Îmbrățișarea noastră ne rotește în spirala plăcerilor elevate, iar mângâierea chipului tău fără de formă mă abandonează în transcendență!

Când mă cuprinzi în sufletul tău gigantic, devin o boabă de mărgăritar ce luminează fericire!

Iubitule, și de-aș aduna toate vorbele romantice din acest univers și tot nu aș putea decipta misterul cel feeric al iubirii copleșitoare ce ne îmbăiază în apele sacre ale renașterii spirituale.

Îți voi spune un secret, pentru că ești chiar inima mea: focul! Focul aspirației și al iubirii este cel ce mă inspiră să te gust, să te văd, să te simt pretutindeni, în tot ceea ce este ocultat și în tot ceea ce este revelat...pentru că Tu, tot tu, ești cel ce arde în mine sub forma iubirii divine!

Fie ca aceste simple cuvinte să-ți plouă asemenea picurilor

de roua—a fericirii peste oceanul abandonat al ființării tale
încântătoare și să te inspire să resimți grația bucuriei de
a fi iubit fără măsură, pentru că în brațele de necuprins ale
Eternității singura măsură este totalitatea!

A Ta,
Mireasă pe veci,
Iubitului de dincolo de Timp,
Ce veșnic te voi recunoaște!

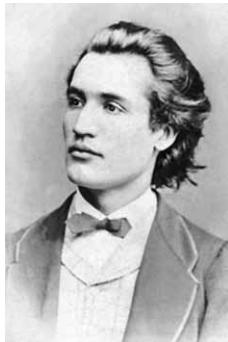
30 aprilie 2013

Capitolul III

„Luceafărul”

de Mihai Eminescu

Analiză literară din perspectiva tradiției
milenare a sistemului Tantra Yoga

„Eminescu n-a scris aproape nimic despre India; n-a fost indianist propriu-zis. Prin scrierile sale, el a unit spiritualitatea indiană cu cea românească, două culturi atât de apropiate, dar din nefericire atât de despărțite.(...) Deși orientalismul a avut un impact mai pronunțat în literatura germană decât în cea engleză, o dată cu trecerea valului romantismului, a trecut și el. Sufletul indian n-a fost, nici n-a putut să fie transplatat în solul apusean. În schimb, poetul țării *Mioriței* l-a integrat spiritualității poporului său. Prin scrierile lui Eminescu, imaginea cosmogoniei și concepția *nirvanei* indiene s-au integrat literaturii române pentru totdeauna. Mihai Eminescu e singurul poet european care a făcut India nemuritoare în țara sa.” (Amita Bhose)

Analiză sau critică literară?

Am ales să numim acest studiu „analiză literară” și nu „critică literară”, deoarece suntem de opinie că tendința de a aduce critici nu este una constructivă și de cele mai multe ori nu reflectă realitatea. O atitudine critică arată că ființa în cauză nu privește din punctul de vedere al celui care a scris. De asemenea, considerăm mult mai potrivit termenul de „analiză literară” pentru că, de obicei, critica literară caută să traducă lexicul scriitorului, ca și cum scriitorul ar avea o intenție vădită de a ascunde, de a ermetiza sensul scrierilor sale, el fiind autorul. Dar nu întotdeauna situația este astfel. Scriitorul sau artistul se poate afla într-o stare de transă artistică, în care cuvintele, versurile curg de undeva de dincolo de gândurile sale, ca și cum ele s-ar manifesta prin dicteu divin; tot ceea ce trebuie să facă artistul este să-și lase mâna să scrie pe hârtie. Este adevărat că inspirația va trece prin filtrul universului liric propriu și textul va purta amprenta sa poetică. Așadar, analistul literar trebuie nu doar să înțeleagă limbajul propriu al autorului, ci mult mai important este să urmărească să perceapă mesajul profund de dincolo de el, adevărurile ascunse dincolo de cuvinte. Dar pentru aceasta, analistul literar trebuie să fie el însuși o ființă spirituală, înzestrată cu o intuiție pătrunzătoare.

Poate pentru unii cititori, analiza de mai jos li se va părea pe alocuri exagerată sau chiar aberantă. Nu se contestă dreptul la opinie al nimănui. Acest material nu se dorește a fi persuasiv, nici nu are pretenția de a crea un curent de opinie și deci nu caută să convingă pe cineva de ceva anume. El reprezintă doar un alt punct de vedere.

România și India

Există o relație profundă care persistă de mii de ani între aceste două popoare, român și indian. Tot mai mulți cercetători, din diverse domenii, au început să dezgroape anumite legături și afinități existente între aceste două civilizații. Din cartea Amitei Bhose, *Eminescu și India*,

aflăm că există multe similitudini între muzica, dansul, instrumentele naționale, motivele costumelor populare din cele două țări. Dumneaei observă picturile sfinților creștini așezați pe florile de lotus în frescele din Voroneț, asemenea zeităților hinduse. Și în arta sculpturală, „oul” lui Brâncuși pare a fi o concretizare a Oului Cosmic primordial, *hiranya-garbha*, din Rigveda¹. C. Poghirc este de părere că „cel mai răspândit mit românesc, *Miorița*, predică o doctrină asemănătoare celei de *ahimsa*, de nonviolență”², care este unul dintre perceptorile de bază în *Yoga Sutras* a lui Patanjali, fondatorul sistemului Yoga.

Mircea Iu și Julieta Moleanu au realizat un studiu minuțios al interferențelor gândirii hinduse asupra culturii și filosofiei românești. Astfel, Julieta Moleanu este de părere că: „Datorită poziției sale geografice, România este socotită o poartă a Orientului. Nu este vorba de balcanizare, ci de originea comună indo-europeană, exprimată, înafara de faptele lingvistice, în trăsături de caracter ca: ospitalitatea, răbdarea, contemplarea metafizică, resemnarea, dragostea mistică, etc. Adesea Orientul este identificat cu India.”³

În această direcție, considerăm că nu este o întâmplare că cea mai mare școală de yoga din Europa, cu puternice influențe hinduse tradiționale, a luat naștere pe teritoriul românesc.⁴

Dar așa cum preciza Amita Bhoose: „Cercetările relațiilor între vechile neamuri care locuiau pe meleagurile României și lumea indo-europeană sunt însă abia la început, rezervând viitorului surprize nebanuite.”⁵ Marija Gimbutas ajunge la anumite concluzii interesante în studiul său: „România este vatra a ceea ce am numit Vechea Europă, o entitate culturală cuprinsă între 6500-3500 î.e.n., axată pe o societate matriarhală, teocratică, pașnică, iubitoare și creatoare

1 Bhoose, Amita, Eminescu și India, Cununi de stele, 2011, p.24

2 Poghirc, C, Studiile sanscrite în România, Analele Universității București, anul XXI, 1972, p.114

3 Iu, Mircea, Moleanu, Julieta, Cultură și civilizație indiană, Credis, 2001, p. 81

4 <http://yogaesoteric.net/content.aspx?lang=RO&item=3538>

5 *Ibid.*, p.20

de artă. (...) În Vechea Europă nu existau fortificații elaborate și nici arme de luptă...A fost o perioadă de reală armonie în deplin acord cu energiile creatoare ale naturii. Trebuie să recunoaștem realizările strămoșilor noștri <vechi europeni> așa cum au fost: constructori de temple, producători de ceramică admirabil pictată și de obiecte de cult, creatori de sculpturi și de figurine reprezentând divinități într-o mare varietate de tipuri...Acești oameni au folosit o scriere sacră începând

cu cel puțin sfârșitul mileniului al VI-lea î.e.n.”⁶ Aceste descoperiri făcute de Marija Gimbutas ne incită și mai mult la a reflecta între similitudinile profunde celor două popoare: ambele folosesc o scriere sacră, ambele sunt creatoare de temple și statuete reprezentând zeități încă din timpurile cele mai vechi, ambele au un cult pentru femeie (vezi statuetele feminine din cultura Cucuteni, în România, și adorarea lui Shakti, în India), etc.

Am realizat această paralelă, deoarece am observat că unii cercetători sunt surprinși de ușurința cu care poporul român, dintre toate celelalte popoare ale Europei, asimilează ideile spirituale și filosofice ale unei națiuni atât de îndepărtate, cum este India. Dincolo de obiceiuri și tradiție, s-au descoperit chiar unele indicații lingvistice care arată că „traco-dacii au fost înrudiți cu poporul indo-iranian”.⁷ Poate de aceea, concepția despre viață și moarte ce se regăsește în miturile și povestirile aparținând folclorului românesc este atât de

6 Gimbutas, Marija, *Civilizație și cultură, Vestigii preistorice în sud estul european*, Meridiane, 1989, p.4

7 Pogirc, *ibid.*, p.114

asemănătoare cu cea hindusă (moartea văzută ca nuntă cosmică, aspirația către infinit, credința în nemurire, zborul ca simbol al depășirii condiției umane etc.)

Însăși indianca Amita Bhose face următoare mărturisire:

„Poezia lui Eminescu în totalitatea ei, de la oda funebră *La mormântul lui Aron Pumnul* până la epitaful purificat al poetului, *Mai am un singur dor* - mi s-a dezvăluit astfel ca o melodie neîntreruptă, îngemănând toate hotarele timpului și ale spațiului. O asemenea experiență am avut numai cu literatura indiană, de la imnurile vedice până la scrierile buddhiste, de la operele lui Kalidasa până la cântecele vaișnavite și poeziile lui Rabindranath Tagore. De atunci n-am mai putut să-l consider pe Mihai Eminescu doar un poet european. Pentru mine, Eminescu a fost și este un *kavi* (poet-înțelept) indian, un gânditor care privește viața prin prisma filozofiei. Dar Eminescu e poetul României. Momentul Eminescu simbolizează întreaga spiritualitate românească. Creația eminesciană oglindește pe deplin cultura românească... Totuși Eminescu ar fi putut să fie și un poet al Indiei. Oare acest fapt nu-i destul de grăitor să indice că poporul român și cel indian au un fond comun de sensibilitate? Altfel cum au putut versurile eminesciene să-mi amintească imediat de poezia lui Tagore? Cunoscându-l pe Eminescu, parcă l-am redescoperit pe Tagore, poetul țării mele.”⁸

De ce Tantra Yoga?

Mai mult faimoasă decât cunoscută, Tantra Yoga este un sistem milenar care studiază viața și evoluția spirituală a ființei umane. Cuvântul „tantra” provine de la rădăcina *tan* care înseamnă țesătură, rețea, urzeală, dar și expansiune, *tra* înseamnă instrument. Așadar, tantra reprezintă un sistem de metode menite să determine expansiunea conștiinței sau să creeze o rețea de conexiuni conștiente între elemente diferite ale realității, care aparent sunt separate, pentru a obține astfel o înțelegere superioară. Ceea ce mulți oameni nu știu este că Tantra

⁸ *Ibid.*, p.11

Yoga a fost rădăcina spirituală inițială din care s-au extins apoi cele mai importante forme de yoga, precum și unele școli de Tantra mai modernă, cum sunt buddhismul tantric sau cel tibetan. Datorită unei înțelegeri eronate și superficiale (bazate mai mult pe legende), în Occident, Tantra este asociată cu practicile sexuale ciudate care au drept scop prelungirea plăcerii erotice și îmbunătățirea performanțelor sexuale. Nu se precizează nimic despre principiile spirituale care oferă viziunea iluminării și a transcendenței. Tantra este complet diferită de toate celelalte căi spirituale sau de alte ramuriale sistemului Yoga, deoarece în Tantra,

drumul către spiritualitate trece chiar prin inima și trupul ființei și este o cale mult mai rapidă, dar nu lipsită de pericole pentru cei ignorați.

„Tantra sau cultul extazului este o cale spirituală bazată mai degrabă pe experiența mistică a jocului decât pe dogme rigide, așa cum s-ar putea în mod eronat crede. Tantricii proclamă viața în întregul ei și învață să descopere scânteia divină din ființa umană. Ei își folosesc toate simțurile, mintea și spiritul pentru a atinge culmile trăirilor mistice. În Tantra, actul erotic devine sacru, fiind un veritabil cult, o adorație. Este un dar al vieții.” (Tantra – Calea Extazului)

Așa cum există faimoasele texte antice indiene: Upanishad-ele, Puranele, Veda-le etc., la fel există și unele tratate tantrice mai puțin cunoscute publicului larg. Lucrările tantrice sunt însă mult mai complexe și oferă mult mai multe elemente practice în vederea iluminării, de asemenea, ele descriu mult mai detaliat etapele dezvoltării conștiinței umane de la cea mai grosieră formă de ignoranță până la cea mai subtilă Conștiință divină universală, sau așa cum poetic este numită, „geografia mistică a trezirii spirituale”.

Cele mai importante texte tantrice sunt⁹:

1. Samokanata Tantra
2. Vishnu Tantra
3. Parananda Tantra (se indică tantrele „de dreapta” și cele „de stânga”)
4. Kubjikama-Mata-Tantra (sec.VII)
5. Parameshvara-Mata-Tantra (aparținând tantrismului buddhist)
6. Kaulajnana-Nirnaya-Tantra (cultul zeiței Kali în sens tantric)
7. Kula-Chudamani-Tantra (Tantra rituală)
8. Sarada-Tilaka-Tantra (adorarea zeiței Saraswati)
9. Sat-Chakra-Nirupana-Tantra (numit și „Tattva-cintamani”, conține textul „Prapanca-Sara”, scrie despre expansiunea universului prin Shakti)
10. Kamaval-Vilasa-Tantra (despre Yantra)
11. Maha-Nirvana-Tantra (cel mai celebru text: „Asupra marii Eliberării”, a fost tradus de Arthur Avalon)
12. Karparadi-Tantra (doctrina Kaula-Kali)
13. Tantra-Sara (sau „Esența din Tantra”, aprox. 1000 d.Hr., autorul este Abhinavagupta)
14. Tantra-Loka - „Lumina Tantrelor”, autor: Abhinavagupta)
15. Kalachakra-Tantra (utilizată în Tibet)
16. Guhya-Samaja-Tantra (cel mai vechi text Vajrayana, autor: Asanga, cuprinde tantrele budiste aranjate în patru clase: Kriya-Tantra, Charya-Tantra, Yoga-Tantra, Anuttara-Tantra)¹⁰
17. Hevajra-Tantra
18. Kularnava-Tantra, etc.

Multe dintre preceptele spirituale cuprinse în aceste cărți le găsim asimilate (din diverse surse) în poezia eminesciană, așa cum vom

⁹ Moretta, Angelo, *Spiritul Indiei*, Ed. Tehnică, București, 1993, p. 340

¹⁰ Eliade, *Spiritualitatea și limbajele secrete*, Shambala, 1995, p.50

prezenta în cadrul acestei lucrări. Un exemplu în acest sens este dat de faptul că Eminescu folosește des principiul unirii contrariilor și al complementarității, care stau la baza practicii tantrice. În concepția tantrică, prin unirea energiilor complementare yin-yang, feminin-masculin, lunar-solar, ființa umană aduce un aport considerabil de energie în trupul, sufletul și conștiința sa, energie ce îi permite să realizeze saltul evolutiv necesar în vederea Eliberării spirituale, *moksha* (în sanskrită) sau *nirvana* (la care făcea de multe ori apel în opera sa Eminescu). Femeia și bărbatul sunt întruchiparea cea mai concretă a acestor energii polare, feminin-masculin, yin-yang, lunar-solar, iar iubirea este cea care îi unește. Tocmai din acest motiv, în poezia eminesciană interacțiunea prin iubire a femeii cu bărbatul duce în cele din urmă la o concluzie metafizică. Așa cum este cazul și în poezia „Luceafărul”. De aici și extrapolarea femeie-Lună, bărbat-Soare și incidența acestor motive în toată opera sa. Un alt aspect important este ideea conform căreia în secretele tantrice se știe că această interacțiune intimă și profundă între trupul, mintea, sufletul și spiritul celor doi iubiți, bărbat-femeie, duce la o expansiune gradată a conștiințelor lor, până când aceștia pot trăi experiențe spirituale cosmice. Indianologul nostru Mircea Eliade prezintă amplu acest subiect în cărțile sale despre Yoga și Tantra: „actul amoros uman, organic, devine un moment misterios și beatific în care conștiințele fuzionate ale iubiților angrenați ajung gradat să participe plenar la starea de conștiință cosmică, divină.” În *Shiva Purana* găsim de asemenea: „Masculinul și femininul formau acum eterna unitate transcendentă.”¹¹

Practicile tantrice dovedesc o accentuată tendință către realizarea concretă și eficientă, către experiența directă și personală. Din acest motiv, trupul joacă un rol important pe cale tantrică și yoghină. În această direcție, Eliade afirmă:

„De aceea, „fiziologia spirituală” – transformarea corpului uman într-o hartă subtilă, alcătuită din „centri de forță” și „artere” nevăzute – joacă

11 Bontaș, Iulia, *Shiva Purana: legenda imemorială a Supremului Shiva*, Sapiientia, 2012

un rol atât de important în tantrism și în Hatha Yoga. Aici se dobândește autonomia prin transformarea spirituală a corpului uman într-un corp sublim, divin, apoi într-un Cosmos închis adus și menținut la unison (REZONANȚĂ) cu MACROCOSMOSUL, prin omologarea organelor și ritmurilor vieții omenești cu astrele, ritmurile și energiile ascunse, subtile cosmice. Numai după ce conștientiza și realiza acest „Cosmos” lăuntric, yoghinul urmărea să-l depășească și să realizeze „unitatea primordială”, REALUL total.”¹²

Eminescu și filosofia hindusă

Este necesar să facem o paranteză chiar de la început, pentru a sublinia faptul că în India nu există vreo diferență între filosofie și religie. Indianul știe că scopul filosofiei este de a descoperi Adevărul divin și în consecință, cele două se împletesc armonios pentru a da naștere Cunoașterii, așa cum se spune în Shiva Purana: „Nu există antagonisme între iubirea de Dumnezeu și Cunoașterea perfectă.”¹³ În aceeași manieră, Eminescu a integrat filosofia și propria sa căutare interioară, pe care dintr-un anumit punct de vedere o putem numi religioasă sau spirituală, în poezia și proza sa, așa cum au făcut cei mai de seamă poeți-filosofi indieni, care spun: „Cei ce-l cunosc pe Dumnezeu trăiesc în nemurire.” (Rabindranath Tagore, *The Religion of Man*)

Este cunoscut faptul că versurile poetului nostru național conțin idei, simboluri și principii inspirate din tradiția milenară yoga. În această

¹² Eliade, *ibid.*, p.7

¹³ *Ibid.*, cap. XXIII, sutra 16, p.166

direcție, indianca și eminescologa Amita Bhose a realizat o amplă expunere a influențelor indiene asupra filosofiei eminesciene în cartea mai sus menționată, iar Mircea Ițu a dezvoltat acest subiect în lucrarea „Indianismul lui Eminescu”.

De la George Călinescu¹⁴ aflăm că Eminescu citise despre India din copilărie. Aron Pumnul, profesorul său, i-a dat să studieze *Lepturariul românesc*, iar el și-a îmbogățit cunoașterea asupra acestor aspecte prin lecturarea unor cărți vechi din biblioteca tatălui său. În anii 1868-1869, pe vremea când era sufleur la Teatrul Național din București, Caragiale ne spune că deținea în biblioteca sa aproximativ 200 de volume de cărți vechi, mai ales în limba germană (în acea perioadă multe texte indiene fuseseră deja traduse în germană) și că tânărul poet îi povestise despre India și despre folclorul românesc: „mi-a vorbit despre India antică, despre daci, despre Ștefan cel Mare, și mi-a cântat doina”. El adaugă: „este foarte învățat, știe nemțește și are mare talent: face poezii (...) slujea, într-un hotel din Giurgiu, în curte și la grajd, (...) a fost găsit culcat în fân și citind în gura mare pe Schiller (...) și avea în ieslele grajdului un geamantan - biblioteca băiatului - plin cu cărți nemțești (...) începea cu verva lui strălucită să-mi predice budismul și să-mi cânte Nirvana, ținta supremă a lui Buda Sakiamuni.”¹⁵

Ioan Slavici ne mărturisește câte ceva despre vasta cultură a geniului: „cunoștea la vârsta de douăzeci de ani nu numai învățăturile cuprinse în evanghelii, ci și pe ale lui Platon, pe ale lui Confucius, Zoroastru și Buddha, și pune la religiozitatea, orișicare ar fi ea, mai presus de toate. (...) El lucra pe timpul acela la traducerea operei lui Kant asupra rațiunii pure, era plin de Spinoza, pe care-l citise de curând, și citea pe Fichte”.¹⁶

Ulterior, Mihai Eminescu a putut citi de la Universitățile din Viena și Berlin și apoi din biblioteci din țară operele fundamentale ale Indiei:

14 Călinescu, G., *Viața lui Mihai Eminescu*, Chișinău, 1998, p.25

15 Caragiale, I.L., *În Nirvana*, ed. Dacia, 1989, p.11

16 Slavici, Ioan, *Amintiri*, ed. Minerva, București, 1993, p. 17

Vede-le, Upanishade-le, Dhammapada, epopeile, drama Sakuntala etc. A urmat cursurile despre Vede la Universitatea din Berlin cu celebrul indianist Albrecht Weber. A învățat limba sanscrită și în 1886 traducea în română cartea *Kritische Grammatik der Sanskrita-Sprache in Kürzerer Fassung*, a lui Franz Bopp (Berlin, 1845), manual de mare importanță pentru cunoașterea limbii lui Kalidasa. Amita Bhose a cercetat această traducere aflată în trei caiete la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” din Iași și a făcut mențiunea că „acest manuscris dovedește că Eminescu și-a însușit o caligrafie impecabilă din scrisul Devanagari, a știut perfect fonetica și ortografia limbii sanscrite (un aspect deosebit de important pentru cunoașterea acestei limbi), a avut noțiune de principiile fundamentale ale gramaticii ei și a posedat un vocabular de peste 2000 de cuvinte, care nu este prea amplu față de vocabularul imens al limbii sanscrite, dar nici prea puțin. Părerea noastră, deci, este că Eminescu a știut suficient de bine sanscrita ca să lămurească nuanțele subtile ale unui text sanscrit.”¹⁷

Opera literară a lui Mihai Eminescu este impregnată de afinități și influențe din cultura indiană. Unele poezii poartă chiar titlu indian: *Ta tvam asi* (de fapt, tat tvam asi) și *Kamadeva*, ca și lucrarea în proză cu subiect indian *Poveste indică*. Descoperim, de asemenea, ideea indiană a reîncarnării, a peregrinării prin mai multe existențe (*samsara*), asemănarea dintre dialogul Hyperion-Demiurg și cel dintre Naciketas-Yama din Katha Upanishad. Într-o variantă a *Luceafărului*, apare scris „Brahma n-are timp și loc” (ms. 2277, f.130), iar în altă variantă Demiurgul îi propune lui Hyperion să-l cheme Buddha ca un semn de cinste:

„Si dacă vrei să fii un sfânt
Să știi ce-i chinul, truda,
Îți dau un petec de pământ
Ca să te cheme Buddha”

(Ms. 2275 B; anul cca 1881)¹⁸

¹⁷ Bhose, *op.cit.*, p. 111

¹⁸ apud. Bhose, *op.cit.*, p.95

George Călinescu este de părere că baza structurală a filosofiei eminesciene este de influență schopenhaueriană. Dar de la Mircea Iltu aflăm că textele Upanishad au fost lectura preferată a acestui filosof.¹⁹ Deci, Schopenhauer însuși fiind influențat de gândirea hindusă, este lesne de înțeles că și Eminescu a fost emulat tot de aceste concepții, pe care la început, le-a abordat indirect prin prisma filosofiei germane. Și Amita Bhose este de aceeași opinie:

„De aceea, mi s-a părut de la început că indianismul lui Eminescu n-a fost deloc întâmplător, cu atât mai puțin un ecou al orientalismului romantic german sau o manifestare a influenței schopenhaueriene. Caracteristicile literaturii indiene, adeseori întâlnite în opera eminesciană, sunt, pe de o parte, înrădăcinate în tradiția literară a pământului său natal, iar pe de altă parte, exprimarea sentimentelor sau cugetărilor proprii ale poetului. Cunoștința textelor indiene i-a slujit doar să-și cristalizeze gândurile pentru a ajunge la un anumit nivel al perfecționării artistice.”²⁰

Zoe Dumitrescu-Bușulenga este de părere că Eminescu a încercat o sinteză „a miturilor popoarelor celor mai însemnate sub raportul creativității.”²¹

Dar dincolo de toate aceste păreri, rămâne de aur confesiunea sinceră a autorului:

„Eu sunt buddhist. [...] Religia mea îmi comandă de-a nu spune decât atâta cât poate s-aducă pe-o ființă la cunoștința de sine, la acea fulgurație intelectuală care să-l facă a-l vedea că degeaba răul se zbate, degeaba răutatea se frământă, degeaba minciuna luptă, căci luptă în contra unei puteri constante, care există pururi, în contra lui Brahma, a adevărului” (f. 89); „Avem de combătut întunericul - Turan - sub forma de minciună, sub forma de invidie, sub forma de mișelie - noi Aryas - luminoșii” (în ms. 2275 B., ff. 89-90 (1883)).²²

19 Iltu, Mircea, Moleanu, Julieta, *Cultură și civilizație indiană*, Credis, 2001, p. 49

20 Bhose, *op.cit.*, p.11

21 Dumitrescu-Bușulenga, Zoe, *Eminescu și lumea miturilor*, Valori și echivalențe umanistice, 1973, p.186

22 Bhose, *op.cit.*, p. 96

Concepțiile comune celor două puncte de vedere, gândirii eminesciene și tradiției tantrice, sunt: ideea de cosmicizare a ființei prin expansiunea conștiinței, nemurirea sufletului, transcenderea morții, „androgenul glorios” prin unirea femininului cu masculinul, contrapunctarea microtimp-macrotimp, filosofia reîncarnării și ciclul samsaric, unitatea și identitatea dintre Atman și Brahman, atingerea Eliberării Supreme, *moksha* sau *nirvana*, teoria vidului. Toate acestea idei importante, împreună cu altele mai puțin evidente, le vom studia în analiza literară care urmează.

Luceafărul

Multe sunt opiniile și interpretările date de către diverși intelectuali acestui poem ce trezește în sufletul uman mistere nebănuite. Vom face și noi acum o încercare de a interpreta una dintre cele mai valoroase poezii românești, care, prin bogăția semantică, literară, dar și emoțională pe care o conține, oferă șansa ființei umane să se autodescopere în fiecare veac. Poezia *Luceafărul* este așadar asemănătoare Bibliei, care ne oferă noi și noi înțelesuri ce sunt corespondente modernității fiecărei ere a umanității, deși a fost scrisă acum 2000 de ani. Poate această asemănare cu Biblia este exagerată, să analizăm deci mai în profunzime. Poezia *Luceafărul* prezintă povestea iubirii dintre o femeie pământească și o ființă celestă de gen masculin. Acestuia, tânăra Femeie îi cere coborârea și încarnarea sa pe Pământ, ceea ce reprezintă pentru Bărbatul Luceafăr o încălcare a Legilor divine așa cum Demiurgul i-o va sublinia chiar în cadrul poeziei. Să vedem ce spune Geneza, cap.6, al.1-4: “Iar după ce au început a se înmulți oamenii pe pământ și li s-au născut fiice, Fiii lui Dumnezeu, văzând că fiicele oamenilor sunt frumoase și-au ales dintre ele soții, care pe cine a voit. (...)În vremea aceea s-au ivit pe pământ uriași, mai cu seamă de când fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor și acestea începuseră a le naște fii: aceștia sunt vestiții viteji din vechime.”

Faimoasa și prea-puțin-înțeleasa *Cântarea Cântărilor* este, de asemenea, un imn de iubire ce combină elementele pământene cu cele cosmice, îndemnând astfel la crearea unei uniuni prin iubire a teluricului și a celestului în propria ființă. Nu se știe dacă versul biblic de mai jos a fost cel care l-a inspirat pe Eminescu, dar asemănarea cu cel din *Luceafărul* este mai mult decât evidentă:

„...Capul meu încet se lasă pe al său umăr stâng, iar cu dreapta el mă cuprinde într-o dulce îmbrățișare.” Sau „Stânga sa este sub cap la mine și cu dreapta lui mă cuprinde”, versus strofele eminesciene:

„Când ți-oi întinde brațul stâng/ Să mă cuprinzi cu brațul;” sau „Abia un braț pe gât i-a pus/Și ea l-a prins în brațe...”

Bineînțeles că această asemănare a poeziei *Luceafărul* cu Biblia este realizată doar dintr-un anumit punct de vedere, pentru că valoarea spirituală a textului original biblic este imens și incontestabil, depășind cu mult aproape toate celelalte scrieri sacre ale umanității.

***

Titlul poeziei ascunde un aspect interesant. În tradiția populară românească, *Luceafărul* este de fapt o stea, fiind una și aceeași cu Planeta Venus, informație pe care o găsim confirmată pe website-ul *dexonline.ro*²³:

LUCEĂFĂR, *luceferi*, s. m. 1. Nume popular al planetei Venus și al altor stele strălucitoare. ♦ *Luceafărul-de-Dimineată* sau *Luceafărul-de-Ziuă*, *Luceafărul-Porcilor*, *Luceafărul-Boului* = planeta Venus (văzută dimineața, înainte de răsăritul soarelui). *Luceafărul-de-Seară* sau *Luceafărul-de-Noapte*, *Luceafărul-Ciobanilor* = planeta Venus (văzută seara). *Luceafărul-cel-Mare-de-Miezul-Noptii* sau *Luceafărul-cel-Frumos* = steaua Vega din constelația Lirei. *Luceafărul-Porcesc* sau *Luceafărul-Porcar* = steaua Aldebaran din constelația Taurului.

²³ <http://dexonline.ro/definitie/luceaf%C4%83r>

Luceafărul-cel-Mare-de-Noapte = steaua Hiperion. 2. Fig. Epitet dat unui bărbat cu calități deosebite. – Lat. **Lucifer**.

Etimologic, cuvântul „luceafăr” provine din asocierea rădăcinei *lux* = lumină și *ferre* = a face, a oferi, a purta. Așadar, cuvântul „luceafăr” înseamnă cel care oferă lumina, care ne luminează. Poate că într-adevăr menirea acestui poem este aceea de a ne ilumina sufletele și conștiințele, constituind de fapt o *sui-generis* inițiere spirituală.

Cei care cunosc tainele profunde ale astrologiei știu că, deloc întâmplător, Planeta Venus este cea care guvernează aspectele afective, iubirea și relațiile de iubire. Este planeta ce influențează sufletul feminin și trezește iubirea pură. Să fie oare o simplă coincidență că această poezie divin inspirată, prin însăși titlul ei, face nu doar referire, ci am putea spune chiar o invocare a energiilor elevate, mirifice ale iubirii ce sunt emise continuu în Galaxia noastră de către Planeta Venus? Cine este atunci Luceafărul din poezie? Este posibil să fie o ființă minunată, de gen masculin, ce aparține lumii astrale a Planetei Venus?

Poezia începe asemenea unei alegorii, ni se prezintă o atmosferă de basm, ceea ce determină o relaxare a minții cititorului, care se așteaptă astfel să pătrundă într-o lume fantastică. Imediat este creionat portretul fetei – personaj principal, portret ce îi dă acesteia valoare de unicatate:

A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată.

Și era una la părinți
Și mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Personajul principal, fata de împărat, prin calitățile speciale care îi sunt atribuite devine femeia-arhetip, femeia-esență ce sălășluiește în sufletul fiecărei femei vii, ea este ridicată pe cele mai înalte culmi spirituale (prin aluzia la Fecioara Maria) și este aureolată cosmogonic, „luna între stele”. Așadar, se subliniază încă de la început că nu oricine are acces la valorile spirituale cele mai înalte, ci dimpotrivă, este necesar să fii un Ales sau o Aleasă, alegere ce se realizează prin transparența celor mai elevate calități ale sufletului uman. Astrul nopții e un simbol arhaic fundamental, având funcția de arhetip, el este asociat principiului feminin, fertilității, creșterii vegetației, reînnoirii timpului. Calendarele lunare le-au precedat pe cele solare. „Viața lunii este mai aproape de om, decât gloria majestuoasă a soarelui” (Eliade, 1943, 87). Ivan Evseev²⁴ consideră că: „luna influențează fluxurile și refluxurile, ciclurile menstruale feminine; se credea că ea produce ploaia și rouă, la chinezi era un fel de cupă ce conține băutura imortalității. Luna, cu lumina ei reflectată, este simbolul cunoașterii indirecte, conceptuale, discursiv-raționale. În psihologia profunzimilor, luna evocă subconștientul, imaginația, visul, elementarul, femininul (Anima).” Trecând prin folclor, luna este simbolul rezervat femeii, o încarnare a farmecului feminin și model de frumusețe: „Câte stele sînt pe cer, / Până-n ziuă toate pier; / Dar ca luna / Nu-i nici una: / Ca luna de luminoasă” (P. Caraman, 1984, 168). Luna plină este tratată în popor ca o adevărată divinitate. Se vorbește chiar de o ascendență sau predominanță a principiului feminin în cultura tradițională românească, plecând de la cultul Lunii, al „mumelor” și al Fecioarei Maria (Chelcea, 1987, 292—296). În cultura hindusă, motivul lunii este foarte des folosit, asociat mai ales cu frumusețea femeii. Coșbuc remarcă cu uimire că „la Calidasa, în *Povestea anotimpurilor*, luna e pomenită de 289 de ori!” pentru a observa apoi că „la Eminescu se găsesc multe locuri care îți amintesc de Calidasa.” (Coșbuc, G, *Antologia sanscrită*, prefată) Amita Bhowe este de părere că incidența motivului lunii la Eminescu are drept scop

---

24 Evseev, Ivan, Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale, Ed. Amarcord, 1994, p.95

transpunerea într-un alt nivel spiritual și dezvăluie tainele creației. „Concepția despre lună a lui Eminescu ca o putere care înviază gânduri și întunecă suferințe își are rezonanță în concepția vedică a lui Varuna, zeul cerului, care veghează gândurile omenești (Rgveda, VII, 41).”²⁵

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastra, unde-n colț
Luceafărul așteaptă.

Imaginea pe care poetul ne-o oferă în această strofă este una foarte plastică, ca o pictură viu colorată. În versul *Din umbra falnicelor bolți* sesizăm starea de înălțare și atitudinea interioară superioară cu care femeia vine la întâlnirea ei de taină. *Ea pasul și-l îndreaptă* – în tradiția hindusă, mai exact în Svara Yoga, se știe că este foarte important cu ce picior pornești în realizarea unei acțiuni. Acest aspect este surprins și în vorba populară românească “să pornești cu dreptul!”, care poate fi doar o rămășiță a unei cunoașteri oculte mai profunde, așa cum este ea prezentată în tradiția Svara Yoga, unde aceste aspecte nu au valoare de superstiție puerilă, ci ele țin de sincronizarea ființei umane la ritmurile cosmice, în fiecare gest și fiecare acțiune pe care noi o realizăm. Atunci când, fiind în armonie cu Universul, noi acționăm spontan în acord cu Legile acestuia, acțiunile noastre sunt susținute benefic, ceea ce determină implicit succesul acestora. Așadar, am putea spune că nu există noroc, ci doar armonie de fază. Nu se știe dacă Eminescu a vrut să puncteze exact acest aspect, dar din versurile redade mai sus transpare o anumită inspirație elevată ce amintește de tainele tradiției hinduse. De obicei, actul creației unei opere literare implică accesarea unor realități tainice subtile care deși nu sunt foarte clar cunoscute de scriitor, ele însă prevalează prin conștiința sa receptiv elevată.

În versul *Lângă fereastra, unde-n colț/Luceafărul așteaptă*, întâlnim simbolul **ferestrei**, care reprezintă poarta între două lumi. Fereastra

---

²⁵ Bhose, *op.cit.*, p.43

este și un loc al epifaniilor, al apariției divinităților și a regilor. Strofa ce urmează ne induce un calm mental, profund, o stare de pace lăuntrică, contemplativă:

*Privea în zare cum pe mări
Răsare și străluce,
Pe mișcătoarele cărări
Corabii negre duce.*

Este impresionant cum Mihai Eminescu prin lirica versului a reușit să genereze această stare de pace mentală, ce se obține de obicei prin relaxare și meditație yoghină. Neîntâmplător, asocierea *corăbii negre* este de asemenea un simbol pentru efemeritatea gândurilor care astfel „sunt duse” mai departe, așa cum în meditațiile Jnana Yoga se folosește exact aceeași metodologie, de contemplare a propriilor gânduri, care până la urmă se dizolvă într-o tăcere interioară.

Strofa următoare ascunde din nou o mare inițiere tantrică, respectiv faptul că există o diferență de curgere a timpului în dimensiunile paralele distincte. În plan terestru, se folosesc termenii de *azi-mâni* pentru a desemna timpul, dar în planul superior al Luceafărului ceea ce pentru om reprezintă azi-mâine este de fapt un timp al *săptămânilor*, este vorba despre trecerea cosmică de la „microtimp la macrotimp”²⁶:

*Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorința-i gata;
El iar, privind de săptămâni,
Îi cade dragă fata.*

– prin verbul *cade* se insinuează ideea coborârii nivelului de vibrație al Ființei Astrale pentru a rezona cu femeia terestră.

Se necesită o paranteză referitoare la nivelele de vibrație. În tradiția

²⁶ Bhose, *op.cit.*, p. 128

Tantra Yoga se specifică faptul că trupul ființei umane este menținut într-un acord deplin prin acțiunea specifică a celor 7 centri fundamentali de forță sau *chakras*. De asemenea, felul nostru preponderent de a gândi ne face să rezonăm mai mult sau mai puțin pe unul dintre acești centri de forță, ceea ce ne determină nivelul nostru specific de vibrație. Cei 7 centri fundamentali de forță, conform sistemului Tantra Yoga, sunt:

1. MULADHARA CHAKRA

Este situată la baza coloanei vertebrale, între anus și sex (în plan subtil, energetic) și este sediul energiei fundamentale a ființei, *Kundalini Shakti*. Atribute: sursă de viață, vitalitate.

2. SWADHISTANA CHAKRA

Este situată deasupra zonei sexuale, în plan subtil. Atribute: energie erotică, sensibilitate, mimetism social.

3. MANIPURA CHAKRA

Este situată imediat sub zona ombilicului, în plan subtil. Atribute: solaritate, expansiune, voință, dinamism.

4. ANAHATA CHAKRA

Este situată în zona plexului cardiac, adică în zona centrală a pieptului, în plan subtil. Atribute: afectivitate, armonie, altruism, iubire.

5. VISHUDDHA CHAKRA

Este situată în zona gâtului, în plan subtil. Atribute: rafinament, intuiție, elevare, trăiri sublimе, revelații estetice, inspirație.

6. AJNA CHAKRA

Este situată în zona centrală a frunții, în plan subtil. O altă denumire este: „Cel de-al Treilea Ochi”. Atribute: genialitate, putere mentală

extraordinară, clarviziune, intuiție superioară.

7. SAHASRARA

Este situată în zona creștetului, în plan subtil. Atribute: detașare, legătura cu Adevărul etern, spiritualitate pură, contactul cu Dumnezeu, înțelepciune.

Acestor 7 chakras le este corespondent câte un nivel specific de vibrație, care arată gradul de evoluție al ființei respective. În consecință, ființele astrale benefice au un nivel superior ființelor terestre (care sunt preponderent prinse în vibrațiile primilor doi centri de forță, dar care se pot ridica prin transformare spirituală), ele vibrând cel puțin de la nivelul 3 de conștiință în sus, cele mai elevate spiritual atingând și menținându-se pe nivelul 7, care este asociat comuniunii profunde cu Dumnezeu Tatăl.

*Cum ea pe coate-și răzima
Visând ale ei tâmples
De dorul lui și inima
Și sufletu-i se împle.*

*Și cât de viu s-aprinde el
În orișicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.*

***

Strofele de mai sus prezintă ca într-o oglindă cele două tipuri de trăiri lăuntrice, feminină și masculină, într-un mod magistral de exprimare poetică, ce ne dezvăluie faptul că Eminescu era capabil de o identificare profundă cu universul interior feminin. Astfel, felul în care femeia trăiește sentimentul de îndrăgostire este echivalentul unei stări pline de gingășie, de nostalgie, de visare cu ochii deschiși, pe de altă parte, bărbatul simte că prinde viață, este înfocat de momentul revederii

iubitei: „și cât de viu s-aprinde el/În orișicare sară”. Într-adevăr, se pare că momentul arhetipal al îndrăgostirii ce răsare în sufletul oricărei ființe umane, face ca, în mod misterios, să trezească și să amplifice calitățile specific feminine sau cele specific masculine. Așadar, în tradiția Tantra Yoga, femeia este corespondenta energiilor lunare, reci, yin, care așa cum sunt exprimate în strofa de mai sus, incită la reverie, la visare, iar bărbatul este corespondentul energiilor solare, yang, calde, ce fac să se amplifice focul subtil în ființă.

*Și pas cu pas pe urma ei
Alunecă-n odaie,
Țesând cu recile-i scânteii
O mreață de văpaie.*

Natura eterică a Luceafărului este subliniată prin ușurința cu care el se deplasează, în versul „*alunecă-n odaie*”. Următoarele două versuri unesc din nou cele două contrarii universale, rece – cald, yin-yang, pregătind cumva fuziunea celor două lumi ce va avea loc în strofele ulterioare. Verbul a *țese* reprezintă aici natura demiurgică a ființelor, care pot crea, atunci când doresc cu intensitate, o punte de trecere chiar și acolo unde pare a fi imposibil. Cuvântul *tantra* înseamnă țesătură și desemnează natura Universului de a fi interconectat, asemenea unei pânze de păianjen. Totodată, la baza tradiției tantrice se află ideea spirituală conform căreia totul în această Manifestare este iluzie, Universul însuși este o țesătură iluzorie ce ne menține în mrejele sale. Bineînțeles, Creatorul Universului iluzoriu este Dumnezeu Tatăl ce se ocultează și se revelează prin voalurile Manifestării. De aici deducem natura demiurgică a Luceafărului și capacitatea lui de a acționa și de a crea și el iluzia, asemenea Creatorului Suprem: „*Țesând cu recile-i scânteii/O mreață de văpaie.*” Antiteza “recile(-i scânteii)” - “(mreață de) văpaie” are rolul de a accentua natura iluzorie, antagonică. Luceafărul își construiește astfel un trup de foc rece, asemănător Soarelui, care deși este cel mai înflăcărat corp stelar de pe cerul nostru, totuși, în jurul lui, găsim cele mai scăzute temperaturi din această galaxie.

*Și când în pat se-ntinde drept
Copila să se culce,
I-atinge mânil pe piept,
I-nchide geana dulce;*

*Și din oglindă luminiș
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închiși,
Pe fața ei întoarsă.*

În cele două strofe de mai sus se face o trimitere directă la conceptul de moarte inițiativă ce apare la toți cei care doresc să pătrundă în altă lume. Lumea visului este și ea o altă lume, ea fiind numită în tradiția tantrică *lumea astrală*. Astăzi există multe studii și cărți scrise despre ce se petrece cu sufletul nostru atunci când pășim în lumea visului. Ba mai mult, anumite ființe special înzestrate, cât și anumiți yoghini, pot realiza așa-numitele dedublări astrale, ceea ce înseamnă că își pot controla la voință corpurile eteric și astral (ce învelesc, în plan subtil, corpul fizic) pentru a „zbura”

în lumile mirifice, paradisiace, înălțătoare din Lumea Astrală. Când acest fenomen se petrece, corpul fizic rămâne la sol, într-o poziție cadaverică, ca și cum ființa în cauză ar fi „murit” pentru lumea fizică. Bineînțeles, corpul fizic continuă să respire foarte lent și nu este niciun pericol să apară vreun semn al morții, ci așa cum am precizat la început, este vorba de o moarte inițiativă, adică de o trecere în alt plan al Manifestării. (Nu se știe dacă Eminescu cunoștea la acea vreme aceste aspecte, dar se pare că, din nou, geniul său ne surprinde benefic.) Pentru a sublinia și mai mult această idee, el folosește un simbol puternic, acela al **oglinzii**, sau cum a mai fost ea denumită:

„simbolul simbolismului”²⁷. Oglinda este un simbol al cunoașterii, dar una reflectată, mijlocită, pusă sub incidența lunii, al apei, al principiului feminin și al nopții. La Chevalier și Gheerbrant, oglinda este văzută ca fiind instrumentul iluminării, este simbolul înțelepciunii și al cunoașterii, „oglinda prăfuită fiind simbolul spiritului întunecat de ignoranță. (...) Pe plan general, ea este consecința celei mai înalte experiențe spirituale” asemenea conștiinței individuale nemișcate și pure ce are capacitatea să reflecte Spiritul Nemuritor, Paramatman. Este simbolul purității absolute a sufletului, al reflectării de sine: „În virtutea teoriei microcosmosului ca imagine a macrocosmosului, omul și universul sunt în poziția a două oglinzi. Conform lui Ibn’Arabi, esențele individuale se reflectă în Ființa divină, după cum Ființa divină se reflectă în esențele individuale”, astfel oglinda simbolizează reciprocitatea conștiințelor.

Oglinda a fost și este un instrument folosit în școlile spirituale, pentru a avea acces la elementele misterioase ale lumii de dincolo. În Tantra Yoga, există tehnici speciale ce utilizează oglinda drept suport pentru vizionarea vieților anterioare ale inițiatului, vieți anterioare sau viitoare ce sunt înregistrate în clișeele akashice, sau Memoria Universală.

Imaginea ce ne este oferită în versurile de mai sus amintește de tradiția persană, conform căreia, la prima întâlnire dintre cei doi logodnici se folosește o oglindă specială, numită „Oglinda logodnicilor”. Oglinda este agățată pe unul dintre pereții camerei astfel încât atunci când cei doi iubiți vor intra în cameră, pe două uși diferite, ei să poată vedea mai întâi reflexia celuilalt în oglindă. În acest mod, se spune că ei se întâlnesc la fel ca în Paradis, văzându-și chipurile direct: ochiul drept în dreapta și cel stâng în stânga, și nu inversate, cum este pe Pământ. „Facultatea oglinzii de a îndrepta imaginea devine aici un simbol al lucrurilor văzute potrivit realității lor esențiale.” (Chevalier, p.373)

---

27 Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, Dicționar de simboluri, Artemis, 1995, vol.2, p.369

*Ea îl privea cu un surâs,
El tremura-n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.*

Tot ce am prezentat anterior, acum capătă sens. Preafrumoasa a pătruns prin dedublare conștiință în lumea astrală a visului, pentru a-și întâlni iubitul acolo unde trupurile nu mai au acces și tot ceea ce poți cuprinde și iubi este sufletul eliberat, pur și frumos: „de suflet să se prindă”.

*Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
- O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!*

Dialogul telepatic, „vorbind cu el în somn”, certifică experiența dedublării astrale. Într-o lume unde nu mai există corp fizic, singurul mod de comunicare este cel telepatic, de la suflet la suflet. Cu toate acestea, datorită obișnuinței conștiințelor umane, chiar și în planul astral ființele umane traduc comunicarea telepatică în cuvinte, pe când, așa cum vom vedea în strofele ce urmează, datorită nivelului foarte avansat al Ființei Astrale a Luceafărului, acesta comunică prin exprimarea directă a stărilor sufletești.

*Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!*

Romantismul etern și nostalgia intrinsecă a versurilor de mai sus ne infusează sufletele până în straturile arhetipale, ne mângâie conștiința umană, trezind-o la aspirațiile ei cele mai sincere: dorința de desăvârșire, de accesare a dimensiunilor înalte, net superioare, profunde, dorința de îndumnezeire, de iluminare: „Pătrunde-n casă

și în gând/Și viața-mi luminează!” Casa este aici simbolul trupului, iar gândul este simbolul minții. Prin invocarea Luminii în trup și minte se realizează desăvârșirea vieții. „Alunecînd pe-o rază” – Raza simbolizează o „emanație luminoasă care se răspândește dintr-un anume centru, fie acesta soare, sfânt, erou, duh sau alte ființe. Ele exprimă o influență fertilă de ordin material sau spiritual.” (Chevalier, p.147). În tradiția tantrică, sunt cunoscute cele 7 Raze secrete de inițiere ce corespund celor 7 centri fundamentali de forță. Prin rugămintea pe care fecioara o rostește, ea îi cere astfel lubitului astral să o inițieze în Raza secretă pe care acesta evident o deține (prin natura sa stelară) și care astfel ar putea să o ajute în procesul de iluminarea a sa.

*El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s-arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;*

Prin cuvintele „aprindea” și „fulgerător” este din nou contrapunctat modul înflăcărat și foarte pasional, specific iubirii masculine. Focul iubirii este atât de mare încât combustia interioară îl determină să se arunce în mare, pentru a și-l domoli.

*Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.*

Elementul „apa” este folosit aici cu valoarea sa inestimabilă de dătătoare de viață. Cercul, ca și „al doilea simbol fundamental”, reprezintă perfecțiunea tainică a punctului primordial în expansiunea sa, atunci când acesta creează lumea. Jung considera că forma cercului este o imagine arhetipală a totalității psihicului, este un simbol al Sinelui. Privind din acest unghi, putem afirma că - așa cum în tradiția

tantrică este cunoscut de mii de ani, iată ni se dezvăluie acum și din poezia națională, că - revelarea Sinelui Divin, Atman, este o etapă ce urmează după realizarea stării androginale glorioase. Această unire simbolică dintre partea lunară, feminină, yin, reprezentată de fecioara de împărat (Împăratul = Tatăl ceresc) și partea solară, masculină, yang, reprezentată de Luceafăr face ca în ființa cititorului să se creeze o armonie, o echilibrare lăuntrică, stare de spirit din care se poate intui esența divină, Sinele Suprem Atman, ce se naște din „adâncul necunoscut”.

*Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestei
Și ține-n mână un toiag
Încununat cu trestii.*

Legile planului astral, în care ne aflăm acum cu povestirea, permit într-adevăr levitația, de aceea, „mândrului tânăr” îi este ușor să intre pe „fereastră”, care are rolul de poartă între lumi. Toiagul este simbolul inițiatului în Legile divine, el nu este un sceptru menit a-i oferi conotație regală tânărului, așa cum am observat în alte analize literare. Toiagul este în primul rând un simbol al umilinței, al smereniei și al simplității. Să ne amintim că cel mai vestit om care s-a folosit de un toiag a fost Moise, dar acesta, cu ajutorul toiagului, controla forțele naturii și chiar lumea iluzorie (exemplul transformării toiagului în șarpe). De asemenea, imaginea oferită: „Și ține-n mână un toiag/ Încununat cu trestii.” ne duce cu gândul la un alt personaj istoric, înzestrat cu capacități divine extraordinare, respectiv *Krishna*, cel care deținea un toiag cu șapte noduri (simbol al controlului asupra celor șapte centri de forță și asupra celor șapte planuri subtile). *Krishna* însuși a fost născut pe malul unui eleșteu și obișnuia să frecventeze destul de des lacurile pline de nuferi și de trestii, pentru a se juca cu cele 10.000 de păstorite, care îi erau și iubite. De aceea, *Krishna* este și astăzi venerat în India ca fiind zeul lubirii necondiționate. Se prea poate ca în acest context, poetul național să fi fost inspirat de

imaginea vedică a marelui avatar, *Krishna*, datorită faptului că în acea perioadă Bhagavad-gita fusese deja tradusă în limbile latină, engleză și germană.

*Părea un tânăr voievod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se-ncheie nod
Pe umerele goale.*

O altă asemănare dintre *Krishna* și personajul din poezie este culoarea giulgiului. În DEX, găsim următoarea explicație pentru „vânăt”: „de culoare albastru-închis (cu reflexe violete)”. Cei inițiați știu că una dintre culorile specifice lui *Krishna* este albastrul intens. De asemenea, nuditatea trupului, „pe umerele goale”, este apanajul ființelor divine: Shiva, Krishna, Ioan Botezătorul, Iisus, foloseau drept îmbrăcămințe doar o bucată de pânză în jurul taliei. Termenul „giulgi” atrage atenția asupra naturii mesianice cu care Luceafărul vine înzestrat spre a-și trezi iubita. Radhakrishnan notează în cartea sa mai multe asemănări care există între viața lui Iisus Hristos și cea a lui Krishna.²⁸

*Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară -
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie-n afară.*

Deși pentru oamenii obișnuiți acest portret denotă o aparentă răceală a ființelor zeiești, totuși, la o analiză atentă observăm detaliile pe care Eminescu le-a punctat în a crea departajarea de omenescul profan. Da, fiind un personaj al visului, deci am putea crede, ireal, el poate fi asemuit unui „mort viu”. *Ochii vii* reprezintă însă poarta spre sufletul care tumultă, iar aparența sa de „alb ca ceara” nu face decât să sublinieze condiția plină de detașare, puritate și sfințenie pe care o astfel de ființă o emană.

²⁸ Radhakrishnan, S., *Eastern Religions and Western Thoughts*, Oxford, 2007, p.187

- Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mumă-mea e marea.

Interesant este faptul că în tradiția tantrică există chiar sintagma „sfera de forță a planetei...”, care așa cum s-a precizat anterior, este vorba de planeta Venus. Sfera desemnează aici nu doar un loc, ci un întreg plan al Manifestării în care anumite ființe cu un înalt grad de evoluție coexistă. Tocmai din această cauză, îi este *greu* Luceafărului să coboare din punct de vedere vibrațional pe lungimea de undă a ființelor umane. În versurile ce urmează, el își conturează natura cosmogonică astfel încât să fie pe înțelesul fetei pământene. Când spune: „cerul este tatăl meu/Și mumă-mea e marea” nu exprimă la modul concret că a fost creat din cei doi (ceea ce oricum nu ar fi fost posibil), ci face trimitere la cele două elemente primordiale: cerul=aerul și marea=apa. De asemenea, prin această contrapunctare la dimensiuni planetare (cer-mare, sus-jos) ni se oferă imaginea gigantică a conștiinței ființei celeste. Ca și simbol, Marea reprezintă imaginea arhetipală a oricărui început și-a oricărui sfârșit, a vieții și a morții, pentru că toate ies din mare (=stihie primordială) și se întorc acolo. În mitologiile multor popoare, pe mare sosesc zeii și eroii civilizatori și tot pe apele mării pleacă sufletele pe tărâmul de dincolo. „Este simbol al dinamicii vieții în starea ei de agitație veșnică, al mișcării, al instabilității de tip feminin. Asociată materiei primordiale, este unul din sinonimele arhetipului femeii-mame”. (Durând, p. 278). Pe de altă parte, <<Cerul este un simbol universal prin care se exprimă credința într-o forță divină, creatoare a universului ce garantează fecunditatea pământului, însușirile sale observabile: îndepărtarea, imuabilitatea, grandoarea, frumusețea sublimă — s-au contopit în conștiința mito-poetică și religioasă cu o seamă de caracteristici axiologice: transcendență, superioritate, forță, creativitate, perenitate, sacralitate. Cerul e un principiu activ, de regulă masculin, spiritualizat; e un fel de „suflet al Universului”. Cerul e un simbol al

conștiinței și al absolutului, sediul paradisului: „Tot ce-i pe pământ - crede poporul român — se naște și moare; nimeni nu poate opri asta. Ce-i în cer e veșnic; acolo-i locul bun: cu lumină, cu pomi și cu dulceață; acolo Dumnezeu e aproape”. În virtutea unei concepții sofianice, (a „transcendenței care coboară”), specifice poporului român (L. Blaga), există credința că la anumite date ale anului (de Crăciun, de Paști, de Sf. Gheorghe) „cerul se deschide” și lumea noastră ia contact cu lumea de dincolo, căpătând puteri și frumuseți noi.>>²⁹

*Ca în cămara ta să vin,
Să te privesc de-aproape,
Am coborât cu-al meu senin
Și m-am născut din ape.*

Din nou se face trimitere la cele două elemente primordiale sau *tattve* cum mai sunt ele numite în tradiția Svaya yoga, doar că aici elementul *aer* are drept corespondent cuvântul „senin”. Cele cinci elemente subtile primordiale din care este creată întreaga Manifestare fizică și subtilă (sau altfel zis, Cosmosul cu lumile paralele paradisiace sau demoniace) sunt: *akasha tattva* sau eterul subtil, *vayu tattva* sau aerul subtil, *tejas tattva* sau focul subtil, *apas tattva* sau apa subtilă, *prithivi tattva* sau pământul subtil. Toate aceste elemente sunt de fapt elemente subtile, vizibile doar de către clarvăzători sau yoghini avansați și nu reprezintă pământul, apa, focul, aerul concret pe care noi le putem atinge în acest univers fizic. Totuși elementele subtile sunt cele care dau naștere acestor elemente fizice, așa cum este frumos exprimat în versurile: „Am coborât cu-al meu senin/Și m-am născut din ape.”

*O, vin` ! odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.*

---

²⁹ Evseev, *op.cit.*, p.15

O invitație care ar copleși de atâta grandoare orice femeie! Aceste versuri sunt o nestemată pentru suflet! Șansa pe care o oferă astfel Luceafărul – ființă celestă iluminată – este de a ne dezrobi din lanțurile karmice ale acestui plan terestru. Atunci când se creează o uniune în suflet dintre o ființă pământească și o ființă celestă sau extraterestră, cu un nivel avansat de trezire a conștiinței, se produce automat o ridicare pe o altă treaptă de vibrație a ființei umane, o treaptă net superioară. Am putea spune, că acea ființă devine asemenea unei ființe zeiești. Aceasta este adevărata invitație pe care Luceafărul i-a adresat-o Fetei, dar în fond întregii umanități, al cărei suflet colectiv (dovedit de Jung și de mulți alții ulterior) abia așteaptă să fie trezit, înnobilit, împlinit.

*Colo-n palate de mărgear
Te-oi duce veacuri multe,
Și toată lumea-n ocean
De tine o s-asculte.*

I se prezintă natura zeiască, suverană pe care ea o va primi. În această direcție, putem asocia povestirea vedică prin care Parvati, o femeie obișnuită, dar care a acceptat să fie iubita și soția Preamăritului Shiva, a devenit astfel o ființă zeiască, care este adorată până și astăzi în India. Se arată longevitatea pe care ființele astrale o au comparativ cu cele terestre: „te-oi duce veacuri multe”. Să ne amintim că și în Biblie se specifică faptul că ființele primordiale trăiau foarte mult, de exemplu Adam a trăit 930 de ani, fiul său Set a trăit 912 ani, Enos, fiul lui Set, 905 ani, Enoh 356 ani, etc. Aici, se face trimitere la *veacuri*, care sunt echivalentul secolelor, deci a sutelor de ani ca și în cazul oamenilor primordiali (care erau într-o anumită proporție ființe zeiești). Ba mai mult, tot în Geneză, cap. 1, 26, se spune: „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră (n.n. a Ființelor Celeste), ca să stăpânească peștii mării (...)” – se pare că această condiție zeiască ne oferă și controlul asupra forțelor și ființelor naturii, așa cum și Luceafărul îi spune iubitei sale: „Și toată lumea-n ocean/De

tine o s-asculte.” Despre simbolismul mării (corespondent oceanului) mai aflăm că, în babiloneană, marea (pti) — înseamnă „izvor”, dar și „vagin”, iar zeița Astrate (ca și Afrodita grecească) se naște din mare. În imnurile creștine, Sf. Fecioară e numită Stella maris (Steaua mării), în literatura mistică, marea simbolizează lumea sufletului uman, sediu al pasiunilor și al păcatelor. „La poezii romantici, tema mării e legată de întoarcerea la natură, revenirea la sânul feminin și matern, acel abyssus, feminizat și matern, care e arhetipul coborârii și al întoarcerii la izvoarele originare ale fericirii.” (Evseev, p.100)

- *O, ești frumos, cum numa-n vis*
Un înger se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată;

Răspunsul dat de preafrumoasa fată de împărat arată condiția femeii obișnuite neinițiate în tainele cerești. Deși sufletul ei recunoaște natura angelică a ființei celeste, totuși ea refuză să se rupă de cele lumești. Este adevărat că iubirea umană conține în ea anumite emoții pasionale care par a da mult mai multă viață și intensitate celui ce o trăiește, însă iubirea pură, divină își are rolul ei benefic în această lume, deși ea implică o anumită detașare și ridicare deasupra pasiunilor trecătoare ori a iubirilor gen hollywood, care deși siropoase nu fac decât să mențină și să alimenteze un ideal de iubire care este iluzoriu sau de neatins. Oare de ce umanitatea caută cu atâta ardoare să se împlinească prin iubirea în doi, în cuplu? Pentru a găsi o modalitate de cunoaștere obiectivă, s-au realizat anumite incursiuni (prin dedublare astrală conștientă) în lumile astrale paralele. În această direcție, menționăm doar câțiva dintre sfinții indieni care au trăit astfel de experiențe extracorporale: Ramakrishna (înțelept și eliberat tantric), Paramahansa Yogananda, Muktananda. Din cărțile lui Robert Monroe, *Călătorii extracorporale*, ale lui Yram, *Secretele lumii astrale*, ale lui Robert Bruce, *Astral Dynamics*, se poate deduce că ființele umane sau astrale interacționează într-un mod mult mai

pur și mai elevat decât în planul terestru. Spre încântarea noastră, ființele astrale nu suferă deloc; și cu atât mai puțin nu suferă din lipsă de iubire, din gelozie, din cauza posesivității și altor energii joase cu care o ființă umană se confruntă atunci când ea așa-zis „iubește”. Așadar umanitatea suferă din cauza neîmplinirii în relațiile de cuplu, deoarece ea se află și se menține pe nivelul doi (un cuplu este format de două persoane) al conștiinței, care este specific centrului de forță *svadhistana chakra*. În cursurile de Tantra Yoga³⁰, se precizează că atunci când există dizarmonii la nivelul acestui centru de forță, ființa se confruntă cu toate problemele enumerate mai sus, plus multe altele ce rezultă de aici, cum ar fi: o viziune eronată asupra erotismului, boli psihice legate de sexualitate, obsesii, inhibiții, frustrare, lipsa poftelor de viață, incapacitatea de adaptare în mediul social, relații defectuoase cu cei din jur, etc. Tocmai din aceste motive, societatea actuală este manipulată în a se menține într-o astfel de viziune asupra „iubirii” (și implicit pe un nivel inferior de rezonanță, nivelul doi) prin mediatizarea unui anumit gen de filme hollywoodiene.

*Străin la vorbă și la port,
Lucești fără de viață,
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochiul tău mă-ngheață.*

***

Luceafărul prezintă anumite caracteristici pe care fata de împărat nu știe a le recunoaște și a le valorifica. Pentru ea, natura celestă, rece (detașată), elevată este asemenea morții; ceea ce într-o oarecare măsură este adevărat, pentru că, așa cum am mai specificat, pentru a te naște într-un plan elevat trebuie să mori în planul cel de mai jos. Fata de împărat nu știe că ea este vie doar pentru această lume iluzorie. În versul: „*Și ochiul tău mă-ngheață*” găsim un aspect interesant. Eminescu nu folosește cuvântul „privirea” sau „ochii”, ci „ochiul” la singular. Pentru cei inițiați, această sintagmă dezvăluie o

30 Intensive Tantra courses, Natha Yogacenter, 2008

trimitere directă la cel de-al treilea ochi din tradiția yoga, care este apanajul ființelor foarte elevate spiritual și care predispune către reale capacități paranormale și spirituale. Așadar, din acest vers, aflăm că Luceafărul este fericitul deținător al unui astfel de ochi *trezit* care este localizat în mijlocul frunții și prin a cărui putere specifică intrinsecă o încremenește pe pământeană.

*Trecu o zi, trecură trei
Și iarăși, noaptea, vine
Luceafărul deasupra ei
Cu razele-i senine.*

Lumina Luceafărului - care nu este doar ființă personificată, ci autorul ne amintește că el este și corp ceresc, adică steaua Venus - îi luminează totuși nopțile preafrumoasei. Pentru a face trimitere la timpurile arhetipale, este introdus numărul trei, care are o deosebită valoare simbolică și spirituală. Legea numărului trei face într-adevăr ca efectele unei acțiuni să dureze 3 zile, așa cum este bine specificat și în tradiția populară românească (care la origine, a fost de inspirație divină, dar care ulterior a fost uitată, rămânând doar zicalele, proverbele și povestirile). După cum se știe nunțile dintre prinți și prințese durau „trei zile și trei nopți”, voinicii se luptau cu zmeii sau cu forțele ostile ale răului tot „trei zile și trei nopți”, fiecele și fiii erau trei la număr, încercările spirituale la care erau supuși eroii principali erau de asemenea trei, etc. Conform cu Chevalier și Gheerbrant, cifra trei reprezintă un simbol al ordinii și al perfecțiunii, ce indică totalitatea creației: 1- începutul, 2 – mijlocul, 3- împlinirea. Cifra trei ne oferă astfel cadrul unui timp magic în care o acțiune se desfășoară.

*Ea trebui de el în somn
Aminte să-și aducă
Și dor de-al valurilor domn
De inim-o apucă:*

- Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

Ce reprezintă starea de dor pe care fata de împărat o resimte? Este acea chemare a sufletului, acea aspirație de reîntregire prin unirea cu aspectul suflesc polar opus, care ne oferă o formă de împlinire interioară dublată de o fericire fără obiect. Această împlinire se atinge atunci când sufletul nostru fuzionează cu idealul nostru polar opus, femeia cu bărbatul ei interior, bărbatul cu femeia sa interioară. Această împlinire interioară nu necesită prezența fizică a unui bărbat sau a unei femei. În această direcție suntem de părere că fericirea este o stare pe care fiecare ființă umană o trăiește individual și separat, în propriul său univers lăuntric, și care se declanșează de multe ori fără ajutorul vreunei alte ființe exterioare. Este deci o stare pe care o ființă singulară o trăiește individual, în măsura în care ea o poate percepe și experimenta. Este ceea ce Tantra Yoga numește arhetipul *Androginului glorios* și care desemnează unitatea în conștiință a unei ființe umane superioare, în care cele două principii polar opuse și complementare, yin-yang, minus-plus, stânga-dreapta, sus-jos, se unesc într-o stare de centrare metafizică, într-o stare de cerc. Spre această stare aspiră preafrumoasa acestei poezii într-un mod mai mult sau mai puțin conștientizat, sufletul său intuind o apropiere între bărbatului ei interior și ființa Luceafărului. Reamintim că această aspirație aparține tuturor celor ce constituie populația acestei planete, ea fiind o aspirație sinceră

către Desăvârșire. Despre Androginul glorios se găsesc însemnări și în scrierile grecești, mai exact la Platon, care încearcă în *Banchetul* să ofere o explicație iubirii și formării acesteia. Aici cititorul află ”mitul androginului” ce este povestit de unul dintre personajele cărții. După această legendă, la început trăiau pe pământ ființe androgine. Arătau ca doi oameni lipiți spate în spate: un bărbat și o femeie. Aceștia dețineau o putere foarte mare, puteau face aproape tot ceea ce gândeau. Zeii se temeau de puterea aproape infinită a androginilor și, pentru a nu mai reprezenta o posibilă amenințare, decid să îi despartă. Separați însă, părțile nu mai fac nimic. Pe Pământ domnește o letargie completă. Tot mai mulți mor de tristețe și de dor. Zeii, văzând că rămân fără supuși, caută o modalitate de a le da noilor oameni un motiv pentru a trăi. Astfel este creat Eros, cu scopul de a semăna iubirea în lume. În acest fel oamenii își petreceau viața căutându-și jumătatea. Cei norocoși care se găseau se contopeau formând ființa de odinioară. Această idee este preluată și de scriitorul realist Liviu Rebreanu în romanul *Adam și Eva*, însă dintr-o altă perspectivă. Rebreanu se concentrează pe ideea sufletelor pereche. Despărțirea o explică numai pe scurt: el vorbește de un atom spiritual ce se menține în stare de echilibru, datorită a două principii din acel atom (n.n. aceleași principii fundamentale, yin-yang, feminin – masculin, din tradiția tantrică). Când atomul se rupe în planul spiritual, acest echilibru este distrus. Sufletul care ia naștere râvnește neconținut după starea de echilibru și astfel începe o căutare involuntară pentru jumătatea pierdută. Dar Rebreanu consideră că o viață nu este de ajuns pentru această misiune. După părerea lui o viață adevărată conține șapte vieți omenești în care sufletele se caută neîncetat.

*Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,
Iar ceru-ncepe a roti
În locul unde piere;*

În cele două strofe găsim complementaritatea androginală prin elementele „jos” și „sus”: „cobori în **jos**”, „el din **cer** o auzi”. De asemenea, natura telepatică a sufletelor ce se cheamă este mult amplificată în planul subtil astral (prin care cei doi comunică – lumea visului), ceea ce îl determină pe Luceafăr să îi audă imediat rostirea sufletului. Apare din nou elementul de moarte aparentă, care reprezintă acum o modalitate de călătorie intergalactică dintr-un plan într-altul, asemenea „găurilor de vierme” descoperite mai nou de știința astrofizică: „Iar ceru-ncepe a roti/în locul unde piere”.

În strofa următoare ni se prezintă extraordinar de minunat din punct de vedere plastic imaginea unei stele care moare și apoi renaște – nu știm dacă Eminescu avusese acces la vreo imagine științifică color a unei stele care implodează (așa cum avem noi astăzi), însă acuratețea acestei reprezentări ne uimește și ne determină pe drept cuvânt să considerăm geniul artistic un inițiator prin sine însuși: „În *aer rumene văpăi/Se-ntind pe lumea-ntreagă*”. Probabil umanitatea nici nu a fost conștientă de valoarea spirituală pe care o astfel de ființă umană excepțională, așa cum a fost Mihai Eminescu, i-a oferit-o. Spunem aceasta în conformitate cu descoperirile actuale (a se citi cartea *The Source Field Investigations*, scrisă de David Wilcock) prin intermediul cărora aflăm că toții oamenii de pe această planetă sunt interconectați la nivel de conștiință și prin fiecare revelație spirituală, prin fiecare descoperire genială făcută chiar de un singur om, întregul nivel conștient al umanității crește și se dezvoltă. În această direcție, Wilcock ne pune la dispoziție dovezi și cercetări minuțioase ale unor oameni de știință remarcabili. Acest aspect este cunoscut de mii de ani în cadrul tradiției milenare secrete a sistemului Tantra Yoga, este vorba de ceea ce este ascuns sub ideea de „țesătură”, de „pânză de păianjen”, care revelează faptul că întreg universul este atât de intim și tainic interconectat, încât „niciun fir de păr nu se mișcă fără Voia Tatălui ceresc, Dumnezeu”, cum se spune în folclorul românesc. Ca o extrapolare, putem aminti și de „butterfly effect” al teoriilor moderne.

*În aer rumene văpăi
Se-ntind pe lumea-ntreagă,
Și din a chaosului văi
Un mândru chip se-ncheagă;*

În lirica eminesciană găsim termenul de „chaos” folosit cu sensul de univers, cu trimitere la starea primordială dinaintea Creației.

Urmează al doilea portret al celui ce din nou se naște:

*Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.*

*Din negru giulgi se desfășor
Marmoreele brațe,
El vine trist și gânditor
Și palid e la față;*

*Dar ochii mari și minunați
Lucesc adânc himeric,
Ca două patimi fără saț
Și pline de-ntuneric.*

De data aceasta, sesizăm recurența cuvântului „negru”, urmată de echivalentul său „ntuneric”, precum și contrapunctarea cu „marmoreele” și „palid”. Ni se prezintă astfel un portret trist, chiar teribil al personajului principal, cu aluzie la Iisus, prin cuvintele „coroană”, „giulgi”, „patimi”, „adevăr”. După cum se știe, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, prin gestul său de sacrificiu suprem (de încarnare, crucificare și apoi înviere) a ajutat umanitatea să își ridice imens de mult nivelul de conștiință și ne-a oferit posibilitatea, prin învățăturile sale pline de miez, să devenim și noi asemenea lui, să devenim și noi Fiii și Fiicele Tatălui ceresc, „ridicându-ne la cer” din punctul de vedere al elevării conștiinței. Prin

acest portret, se prefigurează gestul de sacrificiu pe care Luceafărul îl va face ulterior. De remarcat este și versul „venea plutind în adevăr”, prin care ni se transmite misterul divin ce stă la baza gesturilor ființelor din Manifestare, care deși poate nu realizează, ele sunt totuși susținute de Adevărul Ultim Divin, care este în esență Dumnezeu Tatăl.

*- Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult și-acuma,
Și soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;*

*O, vin` odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.*

*O, vin`, în părul tău bălai
S-anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să rășai
Mai mândră decât ele.*

Din nou, Luceafărul transmite greutatea realizării acestui gest de coborâre vibrațională: „din sfera mea venii cu greu”. De data aceasta însă, el își dezvăluie natura androginală prin unificarea elementelor yin-yang sub aspectul lor de lumină – „soarele e tatăl meu” și întuneric – „iar noaptea-mi este muma”. Dacă anterior îi oferise preafrumoasei posibilitatea de control asupra forțelor naturii, de această dată el îi specifică natura cosmogonică la care ea va avea acces prin uniunea mistică cu

el: *în părul tău bălai/S-anin cununi de stele,/Pe-a mele ceruri să răsaî/
Mai mândră decât ele.”*

*- O, ești frumos cum numa-n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată !*

*Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,
Și ochii mari și grei mă dor,
Privirea ta mă arde.*

Din nou, fata de împărat privește natura transcendentă, teribilă prin sacrificiu, și o asociază elementului demonic, neștiind să diferențieze la modul real aceste realități superioare, lipsindu-i o calitate esențială: discernământul spiritual. Se pare că energia de o frecvență de vibrație foarte înaltă, cu care Luceafărul se manifestă, este prea intensă pentru o simplă muritoare, de aceea ea reclamă durerea provocată de prezența lui. Marea majoritate a criticilor literari fac aceeași confuzie, probabil preferențială, afirmând că Luceafărul apare de două ori, cu două chipuri diferite, o dată cu chip de înger și apoi cu chip de demon. Totuși este bine de observat că elementele de construcție a portretului nu conțin cuvinte sau asocieri demonice sau măcar urâte, ci doar interpretarea pe care o face ulterior fata de împărat aduce o astfel de lumină contrariantă. Când ea spune: „*O, ești frumos cum numa-n vis/Un demon se arată*” ea se referă la faptul că anumite ființe demoniace au capacitatea de a lua formă frumoasă, înșelătoare, pentru o perioadă scurtă de timp, astfel încât să îl/o seducă pe cel/cea care visează. Așadar, ea își exprimă îndoiala, frica și lipsa discernământului, pentru că nu știe ce să mai creadă, copleșită fiind de atâta frumusețe masculină. Pentru că altfel, oricine a visat demoni nu poate să spună despre aceștia că sunt în vreun fel frumoși, ci dimpotrivă, demonii sunt caracterizați de urătenie, răutate, frică,

antipatie, gânduri mișelești, nicidecum înălțătoare, sublime și elevate (așa cum ne este prezentat Luceafărul pe de-a-ntregul poemului).

- Dar cum ai vrea să mă cobor?

*Au nu-nțelegi tu oare,
Cum că eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?*

În sfârșit, el își dezvăluie natura celestă, glorioasă, atunci când exprimă acest adevăr extraordinar, și anume acela că este nemuritor. Într-adevăr, cum am putea noi muritorii simpli să înțelegem sau să judecăm ceva ce este nemuritor și care prin însăși natura sa se supune altor Legi dumnezeiești? Decât așa cum spune o zicală yoghină: „Pentru a înțelege un iluminat, trebuie să devii tu însuși, la rândul tău, un iluminat.” Din nou antiteza „nemuritor”-„muritoare” are menirea de a uni cele două planuri teluric și cosmic. Interesant cum acest procedeu, antiteza, care de obicei este folosit pentru a crea o departajare, o separare cât mai mare, în cazul acestei capodopere literare are rostul de a contura cele două planuri în care povestirea are loc, însă, printr-un proces misterios, probabil declanșat de sentimentul înălțător ce nu se supune niciunei reguli: iubirea, face ca jocul antitetic să creeze dorința, dorința de unitate, de contopire, mai exact „unirea contrariilor”.

Răspunsul pe care preafrumoasa îl oferă iubitului inimii ei, este pe cât de jucăuș, pe atât de specific feminin (ea nu caută să înțeleagă, nici să exprime, nu o interesează legile divine, ea doar **dorește**, și această dorință intuitivă îi este suficientă):

*- Nu caut vorbe pe ales,
Nici știu cum aş începe -
Deși vorbești pe înțeles,
Eu nu te pot pricepe;*

*Dar dacă vrei cu crezământ
Să te-ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.*

Unii bărbați, care nu înțeleg mai deloc natura sufletului feminin, ar putea traduce invitația de a se coborî pe pământ adresată Luceafărului cu atâta nonșalanță, drept o **tentație** specifică naturii inferioare a femeii, de genul „păcătoasei” Eva. Cu toate acestea, „căile Domnului sunt misterioase” și de multe ori „ceea ce vrea femeia (și este bun și divin integrat), vrea și Dumnezeu”. A tenta pe cineva să facă ceva ce tu dorești implică a fi conștient că ceea ce tu dorești este contrat principiilor divine sau a bunelor moravuri. În acest caz, femeia a acționat conform cu propriile sale credințe și înțelegeri (limitate, ce-i drept), fără a impune nimic. Femeia este o ființă intuitivă, ea chiar dacă nu înțelege sau nu are cunoștințele necesare, ea simte și poate accesa o cunoaștere dincolo de limitele logicii. Altfel cum ne-am putea explica faptul că fata de împărat are inspirația să îi ceară unei stele să se încarneze pe Pământ? Deci, ea știe (cu înțelepciunea inimii) că aceasta, dintr-un anumit punct de vedere, se poate făptui!

*- Tu-mi ceri chiar nemurirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să știi asemenea
Cât te iubesc de tare;*

*Da, mă voi naște din păcat,
Primind o altă lege;
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă dezlege.*

A doua strofă arată posibilitățile nebănuite pe care ființele din acest univers le au la dispoziție. Expresia „mă voi naște din păcat” este

specifică planului terestru, în sensul că oricine dorește să se încarneze aici, pe această planetă, trebuie să se supună legilor duale bine-rău, prin intermediul cărora este predispus din naștere către greșeală, către „păcat”. Ce reprezintă păcatul din punct de vedere al tradiției Tantra Yoga? Păcatul este orice faptă săvârșită de o ființă umană care încalcă în orice fel legile naturii și care astfel se sustrage singură de sub incidența și protecția Legilor divine ale Armoniei, Binelui, Frumuseții și Ordinii dumnezeiești. De exemplu, un păcat poate fi chiar o intenție bună, dar a cărei acțiune nu a fost făcută la locul și momentul potrivit, în conjunctura cea mai bună, sau care a fost realizată printr-un gest de forțare a legilor firii. Atunci, întrebarea care apare spontan este: cum putem ști când facem ceea ce trebuie și când păcătuim sau greșim? Tocmai din acest motiv, pe cale tantrică, se pune foarte mult accentul pe starea de armonie interioară a ființei, astfel încât ea să fie într-o formă de *sui-generis* transparență față de Voința Tatălui Ceresc, asemenea ființelor angelice, care înfăptuiesc clipă de clipă aceasta, chiar fără să se gândească sau să analizeze. Sau așa cum am putea spune: „omul/îngerul potrivit la locul și timpul potrivit”.

„Primind o altă lege” – Prin acest vers, autorul certifică ceea ce am prezentat anterior referitor la Legile divine, care diferă de la un plan al Manifestării la un altul.

Este foarte interesant cum o ființă nemuritoare resimte această stare de eternitate ca pe ceva înlănțuitor: *„Cu vecinicia sunt legat,/ Ci voi să mă dezlege.”* Există, într-adevăr, concepția tantrică conform căreia ființelor zeiești le este mult mai greu să atingă Eliberarea spirituală Supremă și aceasta datorită faptului că sentimentul de fericire eternă nu le mai emulează să se transforme, să descopere în fond cine sunt ei cu adevărat și cine este Creatorul lor Suprem. Din acest punct de vedere, se consideră chiar o mare Grație divină de a te naște pe Pământ, pentru că aici, deși ești supus căderii și păcatului, totuși vicisitudinile vieții te ajută, te împing de la spate în a te elibera de jocul dualității. Poate că acesta este motivul

atracției universale pe care Luceafărul o resimte față de lumea pământeană. Și o dovadă în această direcție ar fi gestul de a merge să-l întâlnească pe Demiurg; pentru că, până la contactul cu femeia, nimic nu l-a mișcat atât de intens încât să-și dorească să se smulgă din nemurirea sa și să fie capabil de un asemenea sacrificiu. Despre ideea de sacrificiu, Mircea Iltu observă cum aceasta s-a modificat de-a lungul timpului în gândirea hindusă: „Odată cu textele Aranyaka, se realizează trecerea de la sacrificiu (n.n. cu referire la procesiunile sacrificiale) la cunoaștere metafizică. Sacrificiul coboară în interiorul uman, devenind meditația asupra sinelui. Sacrificiul este revalorizat prin interiorizarea lui.”³¹

*Și se tot duce... S-a tot dus.
De dragu-unei copile,
S-a rupt din locul lui de sus,
Pierind mai multe zile.*

***

Se revine în planul povestitorului. Jocul de verbe „se tot duce” – „s-a tot dus” are efectul de a ne sublinia ideea de timp lung, nemărginit, preconizând călătoria pe care Luceafărul o va face până în Inima Creației. „Pierind” are sensul aici de a dispărea și nu de a muri.

Capitolul următor descrie povestea de dragoste specific umană dintre Cătălin și Cătălina. Versurile sunt pline de cuvinte arhaice, tradițional românești, cu o rezonanță aparte, dar care ne umplu de o bucurie simplă. Portretul lui Cătălin este foarte viu colorat, contrastând cu stilul artistic oarecum nostalgic de până acum:

*În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce împlă cupele cu vin
Mesenilor la masă,*

---

³¹ Iltu, Moleanu, Cultură și civilizație, p. 50

*Un paj ce poartă pas cu pas
A-mpărătesii rochii,
Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăzneț cu ochii,*

*Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furișează pânditor
Privind la Cătălina.*

*Dar ce frumoasă se făcu
Și mândră, arz-o focul;
Ei Cătălin, acu-i acu
Ca să-ți încerci norocul.*

Felul în care acest capitol începe induce într-o oarecare eroare pe cititor, parcă stimulându-l să „creadă” fără ca măcar să-și dea seama în legea reîncarnării, pentru că anterior Luceafărul afirmă că este de acord „să se nască din păcat”, pentru ca apoi „să se tot ducă”, ceea ce ne face să credem că a trecut un timp suficient pentru ca Luceafărul să se încarneze în copilul Cătălin, „băiat din flori”, de altfel. Abia în final aflăm că sunt două personaje separate. Ba mai mult, asocierea celor două nume proprii Cătălin – Cătălina ne duce cu gândul la ideea de sufletele pereche. (Geniul artistic al poetului ne prezintă o poveste de iubire imposibilă – Cătălin, orfan și servitor îndrăgostit de o fată de împărat, într-o poveste de iubire imposibilă – o fată de împărat îndrăgostită de un astru de pe bolta cerească. Probabil există o anumită linie ascendentă de evoluției a aspirațiilor sufletești).

*Și-n treacăt o cuprinse lin
Într-un ungher degrabă.
- Da` ce vrei, mări Cătălin?
la du-t` de-ți vezi de treabă.*

- Ce voi? Aș vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeauna,
Să râzi mai bine și să-mi dai
O gură, numai una.

În aceste versuri, se conturează foarte clar și frumos acea formă de iubire umană, specific pasională a poporului român, ce știe a iubi intens și a sfida legile societății. Iar limbajul arhaic este pur și simplu savuros! El ne duce și mai departe, într-un trecut al arhetipurilor, în care valorile sufletești și calitățile specific românești nășteau idei și aspirații deosebite.

- Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe -
O, de luceafărul din cer
M-a prins un dor de moarte.

Din primul vers, înțelegem natura virginală, plină de candoare a fecioarei, care nici măcar nu știe ce este această formă de iubire pasională, carnală și care contrastează cu „iubirea de luceferi”, o iubire a ideilor pure. Sintagma „dor de moarte” are același sens cu „dor de ducă”, adică descrie o formă de dor față de ceva ce nu se poate explica, aspirația către *nirvana*.

Prin aceste trăsături (viclean, servil, origine joasă) Cătălin, simbol al omului obișnuit, este antiteza lui Hyperion, pentru el iubirea este numai o împlinire a instinctului erotic:

- Dacă nu știi, ți-aș arăta
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binișorul.

Această strofă este un preambul al jocului ce urmează, ca o inițiere în arta iubirii: „ți-aș arăta/Din bob în bob amorul”. Strofele de mai jos

creionează niște imagini plastice atât de speciale, ca și cum Eminescu ar descrie un dans, o coregrafie:

*Cum vânătoru-ntinde-n crâng
La păsărele lațul,
Când ți-oi întinde **brațul** stâng
Să mă cuprinzi cu **brațul**;*

*Și **ochii** tăi nemișcători
Sub **ochii** mei rămâie...
De te **înalt** de subsuori
Te-**naltă** din călcâie;*

*Când **fața** mea se pleacă-n jos,
În sus rămâi cu **fața**,
Să ne privim nesățios
Și dulce toată viața;*

*Și ca să-ți fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Când **sărutându-te** mă-nclin,
Tu iarăși mă **sărută**.*

Repetiția aceluiași cuvinte în versuri atât de apropiate, așa cum este marcat mai sus (și care încalcă regulile de scriere artistică) are rolul de a ne crea sentimentul interior de iubire împărtășită. De asemenea,

se punctează caracterul de pecete a iubirii care ia naștere prin intermediul sărutului dintre cei doi iubiți.

*Ea-l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș,
Mai nu vrea, mai se lasă,*

*Și-i zise-ncet: - Încă de mic
Te cunoșteam pe tine,
Și guraliv și de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...*

Prin cuvintele „mai nu vrea, mai se lasă” este surprins din nou felul de a iubi al românilor, care este descris și prin zicala populară: „Du-te-ncolo, vino-ncoace, lasa-mă și nu-mi da pace!” Acest joc al iubirii care tachinează este subliniat și în strofa următoare, în care la început pare că îl va îndepărta pe Cătălin, „și guraliv și de nimic”, pentru ca apoi să-l ademenească: „te-ai potrivi cu mine...” Fata de împărat, deși conștientă de inferioritatea lui Cătălin, simte să îi dezvăluie sentimentele pe care le nutrește față de ființa celestă a Luceafărului, realizând astfel un transfer al inițierii:

*Dar un luceafăr, răsărit
Din liniștea uitării,
Dă orizont nemărginit
Singurătății mării;*

*Și tainic genele le plec,
Căci mi le împlie plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;*

*Lucește cu-n amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înalță tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.*

*Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi și-n veci
Va rămânea departe...*

*De-aceea zilele îmi sunt
Pustii ca niște stepe,
Dar nopțile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe.*

Poezia înălțătoare a iubirii pătimește reverberează în sufletele cititorilor, asemenea valurilor mării de singurătate descrisă mai sus. Luceafărul a răsarit din „liniștea uitării”, adică din acel loc profund al ființelor noastre, de care, deși ne dorim, totuși, ne este greu să ne aducem aminte. Luceafărul reprezintă aici simbolul Sinelui Divin, eu-ul interior profund, sau Scânteia dumnezeiască ascunsă în profunzimile sufletului nostru și care, în momentele de îndrăgostire elevată, poate să-și trimită razele luminoase către conștiința noastră un pic mai trează decât în mod obișnuit. Această formă de îndrăgostire față de Scânteia dumnezeiască din noi este în primă fază însoțită de o stare de nostalgie, de „dor de moarte”, așa cum este descrisă în aceste rânduri. De aceea, „nopțile-s de-un farmec **sfânt**”, sfințenia fiind caracteristică experiențelor teofanice, copleșitoare și de nedescris - „ce nu-l mai pot pricepe”.

La toate aceste trăiri metafizice, Cătălin răspunde conform aspirațiile sale. El îi propune ceva concret, palpabil:

- Tu ești copilă, asta e...
Hai ș-om fugi în lume,
Doar ni s-or pierde urmele
Și nu ne-or ști de nume,

Căci amândoi vom fi cuminți,
Vom fi voioși și teferi,
Vei pierde dorul de părinți
Și visul de luceferi.

***

Urmează capitolul cel mai surprinzător al acestei poezii, în care Luceafărul se înfățișează Creatorului său. În această parte a poeziei este descrisă, într-un mod extraordinar, pur și simplu genial, una dintre cele mai înalte stări de conștiință pe care ființele umane le pot trăi. Asemenea stări înalte de conștiință întâlnim la unii mari yoghini sau inițiați. Este vorba de expansiunea și cosmicizarea conștiinței până la trecerea dincolo, în Transcendența Divină. Conceptul de „transcendență” este explicat pe larg și într-o manieră deosebită de către filosoful Alexandru Surdu, în cartea sa, *Filosofia pentadică 1. Problema Transcendenței* (Editura Academiei Române, București, 2007). Pe scurt, Alexandru Surdu definește transcendența ca fiind „trecerea către Divinitate, (...) prin elevare”. (n.n. ne-am bucurat foarte mult să spicuim această carte, deoarece am avut sentimentul plăcut să aflăm că și domeniul filosofiei ține pasul cu noile descoperiri religioso-științifice, în sensul spiritualizării, care, se pare, devine inevitabilă în toate domeniile vieții.)

Partea următoare cuprinde zborul luceafărului către Creator. Este un zbor cu valoare simbolică și care semnifică expansiunea conștiinței sale de nemuritor. Această înălțare se face de la finit către infinit, spre un vid cosmogonic, primar, Nimicul dinaintea apariției Vieții, conform Rig-Veda.

*Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.*

Se revine asupra ideii de ființă angelică a luceafărului și se subliniază unirea contrariilor ce are loc la nivelul timpului ambivalent: „mii de ani” în „clipe”. În Cartea I a lui Manu, versurile 66-73, găsim aceeași idee conform căreia miile de ani ai muritorilor constituie câteva clipe ale zeilor. Cele patru vârste ale omenirii: Satya Yuga, Treta Yuga, Dvapara Yuga și Kali Yuga (cea actuală) fac la un loc 12.000 de ani pământești. O mie de astfel de cicluri fac cât o zi a lui Brahma. În *Bhagavad-gita* se afirmă exact același aspect: „Cei care știu că ziua lui Brahma ține până la o mie de yuga și că noaptea lui se sfârșește după o mie de yuga, aceia sunt oameni care știu [ce-i] ziua și noaptea.” (apud Bhose, op.cit, p. 124)

*Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele -
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele.*

Ceea ce face ca poezia eminesciană să fie atât de fascinantă este descrierea detaliată (și de altfel necunoscută mării majorității a oamenilor) a călătoriilor în spațiul cosmic, călătorie ce reprezintă o aspirație profund înrădăcinată în subconștientul umanității și anume aceea de a avea capacitatea specială de a zbura, dincolo de limitele permise, de a explora cerul și spațiul infinit. Eminescu a realizat această călătorie în universul său lăuntric și ne-a oferit-o cadou și nouă, prin descrierea pictorală: „*Un cer de stele dedesupt,/Deasupra-i cer de stele*”. El a intuit realități cosmice, de exemplu, faptul că o stea ce călătorește cu viteza luminii devine asemenea unei comete: „fulger nentrerupt”.

*Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedeă, ca-n ziua cea de-ntâi,
Cum isvorau lumine;*

Imaginea descrisă în strofa de mai sus este una apoteotică. Dar mai mult decât atât, cititorul este, în anume fel magic, transpus în această realitate cosmică. Este ca și cum sufletul, conștiința cititorului, călătorește împreună cu Luceafărul și astfel avem cu toții acces la o realitate net superioară, care ne îmbogățește ființa și ne reîntoarce către Sursa divină a tot ceea ce există, ne duce în timpurile *princeps* ale Facerii biblice: „*ca-n ziua cea de-ntâi*”.

*Cum isvorând îl înconjur
Ca niște mări, de-a-notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pîn`piere totul, totul;*

Cu versurile de mai sus se începe descrierea Împărăției lui Dumnezeu Tatăl, în maniera foarte elevată la care poetul are acces. Nu este Grădina astrală a Edenului, ci acea Împărăție transcendentă, ce se află în Inima Universului. Translația care se face prin Tărâmul Luminii alb-strălucitoare („*lumine*;/*Cum isvorând îl înconjur/Ca niște mări*”) delimitează percepția extrasenzorială a Conștiinței divine ca și Lumină Pură. Atunci când cu adevărat conștiința umană se înalță în procesul său de revelare a naturii sale esențiale, Sinele Divin, apare această etapă intermediară, în care Sinele Suprem este perceput ca fiind un Ocean de Lumină. După care, urmează etapa Disoluției oricărei forme, oricărui concept, oricărei senzații perceptibile, de aceea „*piere totul, totul*”. În continuare, este descrisă, într-un mod realmente unic, această Realitate misterioasă și transcendentă. Până și ființelor Iluminate sau Eliberate spiritual le este greu să descrie aceste experiențe care sunt dincolo de ceea ce mintea umană ar

putea percepe sau înțelege, și cu toate acestea Eminescu nu numai că reușește să le descrie (ceea ce arată familiaritatea sa interioară, probabil acumulată în viețile sale anterioare celeste), ba mai mult: le descrie în versuri!

*Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.*

În această Realitate Transcendentă primordială dispăre orice percepție vizuală, care oricum, chiar și așa, ar fi fost posibilă doar pentru un ochi clarvăzător, deoarece ceea ce există aici este Vidul Transcendent pur, fără chip, fără formă, fără delimitare: „nu-i hotar/nici ochi spre a cunoaște”. În tradiția milenară a sistemului Tantra Yoga se precizează că există posibilitatea de a ieși din timp, însă doar atunci când avem acces la Eternitate, iar versurile *”Și vremea-ncearcă în zadar/Din goluri a se naște”* descriu această posibilitate. Timpul este caracterizat de liniaritatea trecut-prezent-viitor, dar lui Dumnezeu Tatăl îi este caracteristică Eternitatea sau Veșnicia, care nu se supune legii curgerii timpului. Este vorba de un „timp” static, imuabil, constant.

*Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemenea
Uitării celei oarbe.*

Acest Vid Transcendent despre care am amintit este descris prin cuvintele „goluri”, „nu e nimic și totuși e”. *„Setea care-l soarbe”* este acel dor de comuniune profundă până la identificarea completă ce apare în cazul înfățișării dintre Creatură și Creator, este acel dor de contopire prins în îmbrățișarea Tatălui când își primește Fiul rătăcitor. Este *sorbul* regăsirii!

- De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă dezleagă
Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă;

O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu isvor ești de vieți
Și dătător de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

Am citit anumite critici literare, pe care, să ne fie cu iertare, le considerăm aberante, și care precizau că de fapt, Luceafărul nu s-ar fi înfățișat Creatorului, adică lui Dumnezeu Tatăl, ci unui alt „Demiurg” (insinuând că de fapt ar fi fost Satana) și își explicau aceasta prin faptul că Hyperion nu a călătorit către centrul universului (unde își închipuiau ei cu mințile limitate că trebuie să se afle Dumnezeu) ci la „marginea” acestuia, deci „undeve către în jos”. În realitate, Dumnezeu există peste tot și pretutindeni, ba mai mult, **în** toate cele care sunt! Dar pentru a comunica cu el, trebuie să fii într-o anume stare de conștiință care să-ți permită să percepi empatic, interior, mesajul său. De aceea, Luceafărul „călătorește” în universul său lăuntric, înălțându-se vibrațional. În plus, este evidentă referirea la Dumnezeu prin cuvintele clare: „Părinte”, „Doamne”. De asemenea, sintagma „*Și lăudat pe veci să fii*” ne aduce în sfera rugăciunilor creștine adresate Tatălui Ceresc. Nu există nicio însemnare referitoare la vreun alt zeu sau ființă, înafară de Dumnezeu Tatăl, în întreaga cultură a planetei noastre, despre care să se spună că este „*isvor de vieți/Și dătător*

de moarte;” sau că are puterea de a lua „*nimbul nemuririi*”. Singur Creatorul Suprem are aceste atribute divine esențiale (de a fi dătător de viață și de moarte, în simultaneitate), care îl caracterizează univoc. Cine poate să ia altcuiva puterea nemuririi? Doar Dumnezeu Tatăl, care este în esență dincolo de viață-moarte, dincolo de chiar conceptul nemuririi, are drept decizional asupra efemerității sau imortalității vreuneia dintre creaturile sale!

În versurile de mai sus, Luceafărul cere „o oră de iubire” în schimbul a tot ceea ce el reprezintă. De ce ar face cineva așa ceva? (Poate că astfel și-au explicat cei care l-au închis pe Eminescu la casa de nebuni: că doar un nebun ar putea gândi, cere sau face aceasta!) La o analiză atentă, observăm că prin contrapunctarea grandioasă dintre ființa gigantică a Luceafărului, capabil de realizări extraordinare, și micimea unei singure ore, se relevă magistral **puterea cea tainică a iubirii!** Numai o ființă care a devenit conștientă de puterea misterioasă a iubirii divine care, în fond, stă la baza întregii Manifestări dumnezeiești, poate să ceară un asemenea Sacrificiu. Un alt aspect care ne este revelat intrinsec este conceptul de Singurătate tainică a lui Dumnezeu. Acest atribut dumnezeiesc, teribil prin natura sa, este unul deosebit de misterios, pentru că în Transcendența Sa nu există niciodată doi, ci doar Unul. Aceasta este chiar matematica iubirii Divine, în care $1+1=1$ și niciodată 2 sau 3. Singurătatea cea tainică a lui Dumnezeu îl face pe Acesta să se „amăgească” asemenea unui copil ce-și ascunde singur jucăriile prin casă, pentru ca apoi să se prefacă, în mod jucăuș, că a uitat unde le-a pitit și astfel să se poată bucura mereu și mereu de jocul și bucuria regăsirii. În aceeași manieră, Dumnezeu Tatăl se „ascunde” și se „revelează”, sau se „amăgește” în iubire, așa cum a făcut chiar Luceafărul, și așa cum facem de fiecare dată și noi oamenii. Pentru că așa cum marele Hermes Trismegistos ne-a lăsat moștenire, „tot ceea ce este sus, este precum ceea ce este jos; iar ceea ce este jos este precum ceea ce este sus”. Secretul acestui dicton revelatoriu înscris pe Tabla de Smarald se învâрте în jurul cuvântului simplu „precum”,

deoarece într-adevăr cele două realități nu sunt identice, ci asemănătoare, la fel cum omul este făcut „după chipul și asemănarea Noastră”. În consecință, doar cel care se află de „o vecinicie” într-o stare de singurătate tainică ar da orice, chiar și propria viață, pentru a uita de aceasta, aruncându-se în marea de ignoranță și de uitare a iluzoriului, care este caracteristică planului teluric în care noi, oamenii viețuim, iubim și murim.

*Din chaos Doamne-am apărut
 Și m-aș întoarce-n chaos...
 Și din repaos m-am născut,
 Mi-e sete de repaos.*

La prima vedere, strofa de mai sus nu are logică în contextul în care ne aflăm cu povestirea, deoarece Luceafărul cerea până mai devreme întruparea într-o condiție menită din start suferinței, ceea ce este evident opusă stării de repaos. Dar menținându-ne punctul de vedere al tradiției tantrice, cunoaștem că moartea, din orice unghi și din orice perspectivă, reprezintă o Trecere, o poartă dintre o lume și alta. Din nou geniul artistic al poetului ne surprinde, pentru că doar cei care au cunoscut intim, dar pe deplin lucizi și conștienți această trecere, care se realizează în momentul morții, știu că ea este exact astfel caracterizată: ca o stare de disoluție, de dizolvare a conștiinței

individuale în aparentul Nimic și care, pentru perioada decisă de către Divin, este percepută ca o „vacanță spirituală”, ca un „repaos” de la orice menire sau îndatorire karmică. Această disoluție, în care tu practic te topești în Inima Tatălui ceresc te face să te simți ca atunci când te afli în stadiul embrionar: tu nu mai trăiești, ci ești trăit. Sau așa cum precizează textele tantrice: „Cel ce moare înainte să moară, nu mai moare după ce moare!” De aceeași opinie este și Amita Bhose care consideră că „setea de repaos a lui Hyperion este o dorință de *nirvana*.”³²

*- Hyperion, ce din genuni
Răesai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume;*

Dacă până acum personajul principal al poeziei era numit luceafăr, acum brusc el devine Hyperion, apelativ cu care Dumnezeu Tatăl i se adresează și care în consecință este chiar numele său. El este „luceafăr” (stea) doar pentru pământeni, însă pentru Dumnezeu el este o ființă la fel ca celelalte ființe, de aceea el are un nume. În școlile spirituale autentice există o tainică legătură între natura intimă a unei ființe umane și numele său, de aceea se realizează un ritual, cum este de exemplu botezul, prin care cei inițiați primesc un nume spiritual. Acest procedeu special facilitează, în esență, apariția unui tainic proces de „înfățișare” la picioarele Tatălui ceresc, care astfel îi ia în primire. Am putea considera că același fenomen a avut loc și în cazul Luceafărului, care, prin ascensionarea conștiinței sale către sferile cele mai înalte, a atras Grația Inițierii în numele spiritual, acesta fiind Hyperion. Să vedem așadar ce însemnătate are acest nume. Conform *dexonline.ro* (Mitologic, 1969), „Hyperion era unul dintre titani, fiul a lui Uranus și al lui Gaea. Uneori Hyperion era identificat cu Soarele însuși. De cele mai multe ori însă, el era considerat drept

---

32 Bhose, *Ibid.*, p. 95

tatăl lui Helios (Soarele), al lui Eos (Aurora) și al lui Selene (Luna)”. O altă semnificație a numelui Hyperion se poate deduce din elementele sale de construcție: hyper + eon. Hyper sau hiper înseamnă deasupra, peste, superior, foarte mult. Conform DEX, pentru *eon* găsim mai multe definiții: „a) ansamblul forțelor eterne emanate de o ființă, care fac posibilă acțiunea sa asupra lucrurilor, în filosofia neoplatonicienilor și a gnosticilor; b) epocă, eră; c) Spirit considerat de gnostici ca emanat dintr-o inteligență divină. Acest cuvânt provine din grecescul *aion* care înseamnă eternitate.”

Așadar, putem concluziona că Hyperion este o ființă gigantică, care are capacitatea de a da naștere la sori sau alte corpuri cerești, caracterizată printr-o inteligență divină și care se situează dincolo de timp, deasupra erelor.

În versul „*Răesai c-o-ntreagă lume*” ne este revelat un alt aspect deosebit de valoros și care este încă menținut secret pentru cei neinițiați. Este vorba de faptul că există în Univers anumite ființe foarte elevate spiritual care au atins un înalt nivel de conștiință și cărora li s-a dat în grijă o „bucățică” din Univers, de aceea aceste ființe sunt una cu acele lumi sau galaxii pe care le veghează, aflându-se într-o relație de interdependență, prin ceea ce numim Conștiință expansionată în nemărginire. Astfel, Hyperion nu poate să răsară fără lumea pe care el o conține în conștiința sa. Pentru o înțelegere mai bună a acestui aspect se poate citi cartea lui Radu Ionescu Heroiu, de la editura Shambala, având ca titlu „*De la agonia încercărilor spirituale la extazul comuniunii cu Dumnezeu – cum am trecut cu succes unele teste spirituale majore cu ajutorul lui Dumnezeu și prin susținerea Ghidului spiritual*”. Din această carte aflăm că autorul ei, Radu Heroiu, ca și Eminescu, a fost internat la casa de nebuni, deși nu este decât o altă ființă ce aparține și nu aparține acestei planete. Această realizare superioară este denumită în textele tantrice, ca fiind starea de „Om Cosmic”, la care face referire și Mircea Eliade în lucrările sale.

*Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S-ar naște iarăși oameni.*

În ultimele două versuri, s-ar putea trage concluzia, în mod greșit, că Divinului nu i-ar păsa de oameni, dar de fapt, Eminescu introduce maiestuos ideea de reîncarnare, care după cum știm nici până la ora actuală nu este „aprobată” de știința clasică.

Strofele care urmează descriu într-un fel aparte conceptul de ciclicitate dintre viață și moarte, așa cum este foarte bine revelată în tradiția tibetană, Kalachakra Tantra, prin simbolismul Roții Existențelor Multiple. Moartea nu mai este considerată o etapă finală și drastică a vieții omului, ci reprezintă acea trecere către un nou început, către o nouă viață. Iar faptul că această idee a reîncarnării ne este oferită prin cuvintele pline de înțelepciune ale Creatorului, are rolul de a sublinia veridicitatea acestora:

*Ei numai doar durează-n vînt
Deșerte idealuri -
Cînd valuri află un mormînt,
Răsar în urmă valuri;*

(Se face trimitere și la ideea de „deșertăciune a deșertăciunii” în versul „deșerte idealuri”.)

*Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc,
Și nu cunoaștem moarte.*

*Din sânul vecinicului ieri
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
S-aprinde iarăși soare;*

*Părănd pe veci a răsări,
Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.*

Interesant este aspectul de mai sus, în care Demiurgul relevă până și efemeritatea corpurilor cerești, care se pare că au aceeași soartă, de a fi prinși în capcana timpului, de a muri și apoi a se naște, sau de a se naște orientându-te inevitabil spre moarte. Care este rostul acestei zadarnice sorți în a cărei vâltoare suntem cu toții aruncați prin naștere sau prin moarte, care de fapt, aflăm acum că sunt doar una?! Răspunsul la această întrebare ni-l oferă textele Upanishad-elor, care spun că scopul esențial al vieții este unitatea dintre *atman* și *Brahman*. *Atman* este Sinele individual, spiritul fiecărei ființe umane, cel care ne oferă sentimentul existenței și al identității. *Atman* este spiritul etern, el este diferit de trup, de minte, de simțuri, de ego, de personalitate, deși le cuprinde pe toate acestea. Lumina lui *Atman* este o scânteie din Lumina Divină a esenței Creatorului Absolut sau *Brahman*. *Brahman* este Dumnezeu Tatăl (el este diferit de zeul hindus *Brahma*, care reprezintă aspectul masculin al puterii creatoare). El este neutru, impersonal, transcendent, omnipotent, omniscient, dar cu toate acestea El este capabil să îmbrățișeze prin misterul său întreaga Creație. Advaita-vedanticii îl descriu ca fiind cel „perceput” prin *neti-neti* (nici aceasta, nici aceea), adică nimic din ceea ce ființa umană ar putea conceptualiza, iar tantricii prin *Sat-Chit-Ananda* (Pură Existență, Pură Conștiință, Pură Beatitudine). „Transcendent și immanent deopotrivă, suprapersonal, impersonal, transpersonal, scapă instrumentelor logicii clasice și nu poate fi cunoscut rațional”, ci doar

prin intermediul *intuiției*. (Itu, Moleanu, *op.cit.*, p.51) Brahman este Sinele Suprem, Paramatman. Când ființa umană realizează această unificare și recunoaștere a esenței sale ultime divine, care este dată de contopirea dintre Atman, spiritul individual, și Paramatman/Brahman, Sinele Suprem, apare Eliberarea Supremă, *moksha*, și omul înțelege la modul cel mai profund că acesta a fost dintotdeauna scopul ultim al existenței/existențelor sale. În *Mahanirvana Tantra*, p.157, găsim următorul text:

„Eliberarea poate fi atinsă doar printr-o cunoaștere spirituală, *atmajnana* (...) Libertatea există tot timpul dar, deși *moksha* este deja la dispoziția individului, din cauza iluziei că ea nu a fost încă atinsă, trebuie să se apeleze la diferite mijloace pentru a îndepărta această iluzie; acel *jiva* (n.n. suflet) care reușește acest lucru devine astfel un *jivanmukta* (eliberat în viață), scăpând de încarnările viitoare. În conformitate cu textul Nityanita, iluminatul din școala *kaula* nu vede nicio diferență între noroi și santal, între prieten și dușman, între o casă de locuit și un cimitir. El știe că Brahman este totul, că Sufletul Suprem (*Paramatman*) și cel individual (*atman*) sunt doar unul și liber de orice atașament, el este un adevărat *jivanmukta* sau eliberat în viață. Mijloacele prin care se atinge *mukti* (n.n. *moksha*) constituie procesul yoga.”

Există patru propoziții care reprezintă fundamentul acestei înțelegeri superioare, pe care le găsim în Upanishade. Ele se numesc *mahavakyas*³³. În total ele sunt șapte, dar acestea patru sunt considerate cele mai importante și sunt folosite drept suport de meditație pentru yoghini:

1. Prajnanam Brahma – „Dumnezeu este Conștiință” (Aitareya Upanishad 3.3, din Rig Veda)
2. Ayam Atma Brahma - „Atman este Brahman” (Mandukya Upanishad 1.2, din Atharva Veda)

---

³³ <https://en.wikipedia.org/wiki/Mah%C4%81kyas>

3. Tat Tvam Asi – „Acela ești Tu” (Chandogya Upanishad 6.8.7, din Sama Veda)
4. Aham Brahṁsmi – „Eu sunt Brahman” /Eu sunt una cu Divinul. (Brhadaranyaka Upanishad 1.4.10, din Yajur Veda)

*Iar tu, Hyperion, rămâi
Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu de-ntâi -
Să-ți dau înțelepciune?*

În tradiția tantrică există anumite silabe scurte care îl ajută pe yoghinul avansat să poată avea acces la înțelepciunea primordială a Creatorului, ce a fost emanată prin sunet și care este denumită în sanscrită, *Para Vak* sau Logosul Divin primordial („cuvântul de-ntâi”). Accesul la această înaltă formă de inițiere în Logosul Divin oferă practicantului perseverent, atent, umil și plin de iubire divină, o cunoaștere amplă a noțiunilor fundamentale dumnezeiești. De aceea, Divinul se oferă să-i dăruiască această inițiere sacră lui Hyperion cu scopul de a-l ilumina: „Cere-mi cuvântul meu de-ntâi -/Să-ți dau înțelepciune?”

*Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup-a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele-n mare?*

*Vrei poate-n faptă să arăți
Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
Să-l faci împărăție.*

*Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg,
Dar moartea nu se poate...*

În cele de mai sus, Divinul îi oferă și alte posibilități, adevărate capacități supranaturale, care să îl convingă pe Hyperion să renunțe la dorința sa acerbă. Cu toate acestea, decizia divină este implacabilă, deoarece întreg Universul este guvernat de anumite Legi dumnezeiești, care mențin Totul în Armonia Supremă. Apoi, asemenea unui adevărat părinte, Tatăl divin își dojenește cu iubire Copilul și îi arată că dacă i-ar împlini cererea nu i-ar aduce nicio fericire. El îi oferă o cheie, și anume aceea de a învăța din observarea obiectivă, detașată, a realității înconjurătoare:

*Și pentru cine vrei să mori ?
Întoarce-te, te-ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.*

***

Amita Bhose este de părere că acest dialog dintre Hyperion și Demiurg „crează o atmosferă prielnică și plină de duioșie și înțelegere, așa cum există între un Guru indian și discipolii săi. Deși similitudinea prin texte e greu de stabilit, expunerea Demiurgului ne amintește de dialogurile între Buddha și Ananda, care abundă în cartea lui Burnouf.” (Bhose, *op.cit.*, p.95)

Pe de altă parte, C. Pogirc³⁴, compară dialogul de mai sus cu cel din Katha Upanishad, dintre Yama, zeul morții, și eroul Naciketas. Luceafărul cere „o oră de iubire” și condiția de muritor, iar Naciketas îi cere zeului să-i destăinuie misterele morții, pentru a avea acces la nemurire. Yama nu vrea să le dezvăluie unui muritor și-l ispitește cu alte daruri. Deși ceea ce protagoniștii celor două povestiri cer este diferit, chiar opus, totuși asemănarea la nivel de text este surprinzătoare și arată că Eminescu s-a inspirat din acest capitol al Katha-ei Upanishad:

---

34 Pogirc, C, *O sursă indiană a "Luceafărului" lui Eminescu (Katha Upanishad, I, 19-29) în Caietele Mihai Eminescu*, vol. IV, București, 1977, p. 50-54.

„Choose centerian sons and grandsons,
 Many cattle, elephants, gold, and horses.
 Choose a great abode of earth.
 And thyself live as many autumns as thou desires.
 This, if thou thinkest as equal boon,
 Choose - health and long a life!
 A great one on earth, o Naciketas, be thou.
 The enjoyer of thy desires I make thee.
 What'er desires are hard to get in the mortal world -
 For all desires at pleasure make request.
 Those lovely maidens tivith chariots, with lyres -
 Such [maidens], indeed, are not obtainable by men -
 By these, from me bestolwed, be waited on!
 O Naciketas, question me not regarding dying!“
 (Katha Upanishad, I, 23-25.)

Urmează capitolul final al poeziei naționale. Ni se prezintă un cadru feeric, specific stilului eminescian, romantic, în care natura este locul de întâlnire al iubirii.

*În locul lui menit din cer
 Hyperion se-ntoarse
 Și, ca și-n ziua cea de ieri,
 Lumina și-o revarsă.*

(Hyperion se întoarce așadar să își facă menirea, datoria sa spirituală, *dharma* buddhistă, fapt certificat prin cuvântul „menit” și prin acțiunea pe care o realizează la fel ca și înainte: „*Lumina și-o revarsă.*”)

*Căci este sara-n asfințit
 Și noaptea o să-nceapă;
 Răsare luna liniștit
 Și tremurînd din apă*

*Și împlie cu-ale ei scânteii
Cărrile din crânguri.
Sub șirul lung de mândri tei
Ședeau doi tineri singuri:*

Urmează rugămintea plină de suavitate a iubitului îndrăgostit față de iubita sa. Se revine la valoarea de generalitate a acestor sentimente, prin faptul că celor doi nu li se mai spune Cătălin și Cătălina, ci Ea și EL. După jocul de început dintre cei doi, apare acum ideea de intimitate, de deschidere a sufletului. Unii critici literari înțelegeau că prin felul scrierii de mai jos, care nu mai este popular arhaic caracteristic limbajului lui Cătălin, de fapt poetul însuși este cel care își exprimă sentimentele. Poezia readuce acum iubirea la valoarea sa universală, care nu mai este atributul unei persoane, ființe, băiat de curte sau stea de pe cer, ci este vorba despre un el și o ea, adică de cele două jumătăți ale Androginului glorios, de care am mai menționat. Tocmai de aceea, limbajul este și el elevat, frumos și înălțător:

*- „O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;*

*Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patimi.*

*Și de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci ești iubirea mea de-ntâi
Și visul meu din urmă.”*

Regăsim simbolul „ochiului trezit” sau Ajna Chakra, din tradiția Yoga, prin a cărui deschidere se facilitează într-adevăr starea androginală: „*Sub raza ochiului senin*”. Iar strofa următoare desemnează unele **efecte** specifice care apar în urma trezirii acestui cel de-al treilea ochi: „*Cu farmecul luminii reci/Gândirile străbate-mi,/Revarsă liniște de veci/Pe noaptea mea de patimi*.” Atunci când o ființă urmărește prin iubire sau tehnici yoghine să-și dinamizeze acest centru-focar, apare o stare de luminozitate rece, de claritate pe care o resimțim la nivel intelectual și care ne liniștește foarte mult mintea, purificând-o. Un alt efect special este chiar controlul asupra energiilor sexuale, asupra dorințelor și pasiunilor: „*Revarsă liniște de veci/Pe noaptea mea de patimi*.”

Fiind un romantic autentic, poetul știe că în iubire există și suferință, cele două fiind corelate: „*Durerea mea de-o curmă,/ Căci ești iubirea mea*” – este aici vorba despre „durerea” din iubire. Cele două versuri „*Căci ești iubirea mea de-ntâi/Și visul meu din urmă*” incită o analiză mai atentă. Că în poezie este vorba despre prima iubire ne este clar. Dar de ce „visul de pe urmă”? Citind scrisorile poetului către Veronica Micle, observăm, într-una dintre ele, că așa i se adresează Eminescu femeii iubite: „căci tu ești cel dintâi amor al meu și vei fi unicul și cel din urmă” (August, 1882). Există deci posibilitatea ca aceste versuri din finalul poemului grandios să fie o dedicație ascunsă, și astfel eternă, celei ce a fost sursă de inspirație și de trezie pentru iubitul nostru poet național.

*Hyperion vedea de sus
Uimirea-n a lor față;
Abia un braț pe gât i-a pus
Și ea l-a prins în brațe...*

Ultimele două versuri de mai sus arată că acum iubirea dintre cei doi copii este una împărtășită, iar starea de îndrăgostire este tradusă prin „uimirea” cu care cei doi se privesc.

*Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploaie,
Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie.*

Imaginea de mai sus este asemenea unui botez sau a uralelor de bine a nuntașilor cerești.

*Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Și-ncetișor
Dorințele-i încrede:*

Revine strofa refren (atât de melodioasă!), doar că de aceasta dată se face apel la „noroc”, comparativ cu momentele celelalte, în care preafrumoasa invoca prezența Luceafărului pentru a-i ilumina „viața”. Acum ea confirmă cele spuse anterior de către Demiurg („*Ei doar au stele cu noroc*”)

*- Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n codru și în gând,
Norocu-mi luminează!*

Urmează răspunsul memorabil, care cade asemenea unei pecete peste misterul de nepătruns al unei relații tainice dintre iubire, efemeritate, transcendență, joc și singurătate, toate sub semnul divinității:

*El tremură ca alte dăți
În codri și pe dealuri,
Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri;*

*Dar nu mai cade ca-n trecut
În mări din tot înaltul:
- Ce-ți pasă ție, chip de lut
Dac-oi fi eu sau altul ?*

Comparativ cu iubirea fetei, Luceafărul Hyperion este fidel iubirii sale, pentru că el „tremură ca alte dăți” la chemarea acesteia, deși este profund conștient de natura noastră interioară de a fi în permanență singuri cu Dumnezeu: „Călăuzind singurătăți”.

El înțelege acum că nu mai are rost să aspire către ceva atât de efemer, cum ar fi fost pasiunea înlănțuitoare generată de elementul fundamental universal, apa – *apas tattva*, care așa cum am mai afirmat este specific lui *svadhistana chakra* și atracției erotice: „*nu mai cade...în mări*” .

Întrebarea retorică din cele două versuri are o semnificație aparte: „- *Ce-ți pasă ție, chip de lut/Dac-oi fi eu sau altul ?*” În varianta pe care Titu Maiorescu a dat-o spre publicare, după cuvântul *lut* apare o virgulă, care nu se regăsește în textul original (din ediția oferită de către Perpessicius) pe care noi l-am oferit aici. Existența acestei virgule ne-a făcut să credem greșit până acum că deși Luceafărul „tremură” încă de iubire, el este capabil de a o jigni brusc pe Cătălina, spunându-i cu superioritate că este doar un „chip de lut”. Cea de-a doua virgulă este a lui Maiorescu, care ne determină să citim: „Ce-ți pasă ție, chipule de lut”. Dar fără acea virgulă, sensul cu care apare în *Almanahul România Jună* (unde este editată pentru prima dată) este „ce-ți pasă ție dacă chip de lut oi fi eu sau altul” și astfel se conturează o altă paradigmă, pe care Eminescu nu mai este atât de îngăduitor să ne-o explice. Ne referim aici la faptul că poetul – Hyperion realizează că până și cei pe care îi iubim sunt efemerii. Nu doar viața, timpul, natura, spațiul cosmic. Este un joc al vremelniciei și în sentimentele, în trăirile noastre interioare și nu doar în cele observate în exterior. Ființa umană își caută sieși fericirea, împlinirea prin nu contează cine,

că e de sus sau de jos, că e zeu sau simplu muritor, atâta timp cât unei ființe pământești îi oferi amăgirea unui joc al iubirii umane, ea va avea tendința să uite de cele superioare, să uite chiar și de cele mai înalte idealuri, aspirații sublime ale profunzimii sale sufletești. De aceea, Hyperion realizează această „nepăsare” datorată ignoranței în care ființa umană se complace. Dacă fata de împărat s-ar fi ridicat la ceruri, iubirea lor ar fi intrat sub semnul eternității, iar dacă el s-ar fi coborât pe Pământ, iubirea lor ar fi devenit și ea efemeră, amăgitoare, ca voluptatea brațelor lui Cătălin. Este importantă această modificare de sens, pentru a nu rămâne cu iluzia că noi aici pe pământ trăim o fericire mai mare chiar decât a ființelor cerești, ceea ce trezește în acestea stări de invidie, gelozie etc., cum s-ar fi înțeles inițial. În modul în care a fost prezentată până acum, părea că finalul povestirii ne prezintă un Luceafăr care și-a surprins iubita în brațele altui bărbat și în consecință, „nu mai cade în mări”, adică suferă din cauza geloziei. Totuși, după valoarea spirituală care ne-a fost oferită din plin prin versuri de o intuiție extraordinară în ceea ce privește cele mai intime aspecte ale sufletului uman, cât și a conștiinței de geniu (ce este, de altfel, accesibilă oricărei ființe umane ce aspiră cu adevărat în a se desăvârși), ne îndoiim că Eminescu ar fi ales să își încheie atât de banal poezia-epopee. Din acest motiv, tindem să credem că sensul acestei întrebări retorice „- *Ce-ți pasă ție, chip de lut/Dac-oi fi eu sau altul?*” ascunde acest mister al vremelniceii ființelor pe care le iubim. Dacă el ar fi luat chip omenesc, „de lut”, ar fi fost pentru Cătălina doar un altul, dar așa iubirea pe care a trezit-o în inima fetei va dăinui pe veci, chiar dacă asemenea unui ideal neatins. Acesta este mesajul pe care poetul vrea să ni-l transmită de fapt: că iubirile umane sunt toate efemere, în timp ce iubirea divină este singura eternă. Luceafărul a „întruchipat” în această poezie, iubirea care depășește orice limitare, orice condiție, care elevează și care te face să fii capabil de sacrificiul suprem: de a muri din iubire. Acest gen de iubire este apanajul ființelor excepționale, în care Divinul emerge. Așa cum ne este revelat în Cântarea Cântărilor: „Căci iubirea adevărată este mai puternică decât moartea.”

*Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.
(1833, aprilie)*

Ultima strofă este oferită umanității, este o rupere bruscă de adresabilitate: „vostru”, „vă”.

Versurile exprimă dezamăgirea omului superior, neînțeles de către oamenii obișnuți. Opoziția fundamentală dintre geniu și omul simplu este dată de faptul că cel din urmă se bazează pe „noroc”, adică pe soartă, aflându-se în ignoranță, el își lasă destinul la voia întâmplării; pe de altă parte geniul cunoaște sau are intuiția superioară a legilor universale și nu-și permite să ducă o viață bazată pe un așa-zis noroc. Unii critici literari înțeleg prin versurile „*Ci eu în lumea mea mă simt/Nemuritor și rece*” o stare de însingurare orgolioasă, mândră a geniului, dar noi considerăm că el doar exprimă o stare de fapt, în care geniul știe, cu o detașare lucidă, că nu există noroc și deci, atunci, de ce s-ar amăgi, așa cum fac oamenii? Ființa geniului nu mai este ușor de impresionat, mișcată până la lacrimi de o iluzie, fie ea frumoasă, dar trecătoare. În plus, pronumele posesiv „lumea **mea**” arată că el se referă la o altă lume, cea a geniului, și nu la lumea *celorlalți*, percepută de poet ca fiind un „cerc strâmt”, adică foarte limitat și banal, ca un fel de închisoare, în comparație cu descrierea grandioasă făcută de-a lungul poemului a lumii de dincolo, lumea idealurilor sublime. Revenind la influența tradiției hinduse asupra filosofiei eminesciene, aflăm că Eminescu înțelege prin sintagma „cerc strâmt” conceptul samsaric al reîncarnării, descris în cartea buddhistă, *Dhammapada*: „Omul care e tolerant ca pământul are tăria minții asemănătoare zidurilor unei cetăți, își împlinește datoriile și e pur ca apa netulburată dintr-un lac, nu trece prin cercul nașterilor și al morților”. (*Dhammapada*, VII, 6) Tot aici găsim ideea detașării

exprimată mai sus: „După ce un înțelept și-a alungat indolența cu eforturi mari și a ajuns la vârful înalt al turnului de înțelepciune, el se uită netulburat la mulțimea întristată de jos. Așa cum omul de pe vârful unui munte se uită la cei din jos, tot așa un înțelept se uită la proști.” (Dhammapada, II. 8.)

Luceafărul Hyperion rămâne în lumea sa, acceptându-și destinul și menirea lui eternă de a veghea asupra lumii, din îndepărtarea-i solitară. Omul comun este dominat de instinctualitate, de voința oarbă de a trăi, de egoism chiar și în iubire, adică de incapacitatea de a ieși din sine. Omul superior, geniul, este caracterizat de înțelepciune, de capacitatea de a se depăși, de a revărsa lumina spirituală asupra celorlalți. „Lumina lui însă orbește, superioritatea lui copleșește, înălțimea lui intimidează și, de aceea, el rămâne neînțeles, fascinând și înspăimântând deopotrivă. Izolat prin calitățile lui excepționale, el va rămâne nemuritor prin forța gândirii, dar rece în plan afectiv.” (autor necunoscut)³⁵

Întregul poem este construit pe axa fundamentală terestru-cosmic, vizibilă la toate nivelele. Această osmoză terestru-cosmic definește chiar personajele: Cătălina este o ființă umană cu aspirații cosmice, iar Hyperion este un astru cu aspirații umane. Dacă poezia ar fi avut un *happy-end*, ea ar fi rămas la stadiu de poezie frumoasă, dar, în varianta genială în care ne-a fost oferită, ea incită mereu și mereu la noi și noi revelații. Neîntâmplător există atât de multe critici și analize literare pe seama acestui poem, înțeles, la modul profund, de preapuțini.

Chemarea luceafărului exprimă o sete de autocunoaștere, dorința lui Hyperion de a ajunge la Sine însuși prin reflectarea într-o altă ființă, în același fel în care Creatorul însuși, Dumnezeu Tatăl acționează. El singur se ocultează și se revelează în tot ce-L înconjoară, pentru a se auto-cunoaște, auto-descoperi, mereu și mereu, sub noi și noi fațete. Când citim fluent poezia, avem impresia că există un personaj invizibil

³⁵ <http://www.autorii.com/scriitori/mihai-eminescu/valoarea-universala-a-poemului-luceafarul.php>

care face legătura dintre actorii poveștii, în sensul că ne este interior creat sentimentul că personajele se nasc unele din celelalte, ele doar trăind pe nivele diferite. Unii analiști consideră că aceste personaje reprezintă chiar eu-rile geniului. În consecință, prin actul poetic, Eminescu își transcende diferitele tendințe ale personalității efemere, în aspirația sa de a atinge Eliberarea metafizică.

În esență, acesta este mesajul cel mai profund al poeziei și din această cauză ea se încheie cu lait-motivul Singurătății tainice dumnezeiești, în aceeași manieră în care el a fost descris în poezia *Dorde Mine*, de la pagina 85, din această carte. Este vorba de sublimarea iubirii umane în iubirea mistică, divină, care transcende și luminează, înalță și binecuvântează!

Poate că poezia eminesciană nu ar fi avut atâta savoare dacă poetul național nu ar fi avut-o drept muza pe iubita sufletului său, Veronica Micle, al cărui nume dorea să îl amagrameze pe coperta volumului său de poezii (volum ce nu a mai apărut, datorită faptului că Titu Maiorescu i-a luat manuscrisele și le-a redactat fără acordul poetului). Eminescu dorea să realizeze această amagaramă ca un omagiu femeii iubite, care i-a fost totodată și inspiratoare. Îi vom ajuta acum să se reunească, prin vers, oferind ca și încheiere o poezie de dragoste dedicată lui Eminescu de către Veronica Micle:

Lumea mare...

Lumea mare și pustie înaintea mea se-ntinde,
Nici cu ochii, nici cu mintea nu încerc a o cuprinde;
Și-n ist haos fără margini, fără de-nceput și rost
Mi-ai dat tu, ființă dragă, sufletului adăpost.
Și de-aceea, mult iubite, când la tine mă gândesc,
Ca și lumii, eu iubirii, margini nu pot să-i gădesc.

Bibliografie

Observația empirică.

Ambăruș, Mihaela, Ambăruș, Gabriela. *Tantra Yoga. Căile secrete ale extazului amoros*. Ed. Sapienția, București, 2000.

Aurobindo, Sri. *Elemente esențiale în Yoga Integrală*. Ed. Ram, București, 2003.

Avalon, Arthur. *Mahanirvana Tantra*. Ed. Deceneu, București, 1995.

Biblia sau Sfânta Scriptură. Ed. Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București, 2008.

Bhagavat-gita. Ed. Lux Sublima, f.a.

Bhose, Amita. *Eminescu și India*. Ed. Cununi de stele, București, 2011.

Bivolaru, Gregorian. *Cursuri de yoga*. (materiale cu circulație internă pentru practicanții yoga.)

Caragiale, I.L. , *În Nirvana, în Ei l-au văzut pe Eminescu*, Antologie de texte de Cristina Crăciun și Victor Crăciun. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989.

Călinescu, G., *Viața lui Mihai Eminescu*. Ed. Litera, Chișinău, 1998.

Când te-am văzut, Verena...Mihai Eminescu-Veronica Micle. Scrisori de dragoste, Ed. Cartea Românească, 1998.

Creția, Petru. *Constelația Luceafărului. Sonetele. Scrisorile*. Ed. Humanitas, București, 2012.

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain. *Dicționar de simboluri*, vol.1-3. Ed. Artemis, București, 1995.

Dhammapada. <http://www.labirintul-sufletului.home.ro/index.html>.

Devi, Diksha. *Tantra – Inițieri sexuale secrete în Orient*. Ed. Sophia, București, 2002.

Damar Tantra. Ed. Shambala, București, 1995.

Douglas, Nik, Slinger, Penny. *Secretele amorului transfigurator extatic în Tantra Yoga*, vol.1-3. Ed. Satya, 1994.

Dumitrescu-Bușulenga, Zoe. *Eminescu și lumea miturilor*. Ed. Valori și echivalențe umanistice, 1973.

Durand, Gilbert. *Aventurile imaginii*. Ed. Nemira, București, 1999.

Durand, Gilbert. *Structurile antropologice ale imaginarului*. Ed. Univers, București, 2000.

Eliade, Mircea. *Spiritualitatea și limbajele secrete*, Ed. Shambala, 1995.

Eliade, Mircea. *Yoga. Nemurire și libertate*. Ed. Humanitas, București, 1993.

Evseev, Ivan. *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*. Ed. Amarcord, Timișoara, 1994.

Feuerstein, Georg. *Tantra – Calea extazului*. Ed. Mix, Brașov, 2006.

Gheorghe, Gabriel. *Valah*. Fundația Gândirea, București, 2012.

Gheranda Samhita. Trad. Nicolae Catrina. Ed. Lux Sublima, București, 2011.

Gimbutas, Marija. *Civilizație și cultură. Vestigii preistorice în sud estul european*. Ed. Meridiane, 1989.

Heroiu, Ionescu, Radu. *De la agonia încercărilor spirituale la extazul comuniunii cu Dumnezeu*. Ed. Shambala, București, 2010.

Itu, Mircea, Moleanu, Julieta. *Cultură și civilizație indiană*. Ed. Credis, 2001.

Luglio, C., Radha. *Tantra – un mod de a trăi și de a iubi*. Ed. Mix, 2009.

Mahabharata. Trad. Vasile Al-George. Ed. Paralela 45, 2005.

Moretta, Angelo (Dan Petrășincu). *Spiritul Indiei*. Ed. Tehnică, București, 1993.

Natha YogaCenter. *Intensive Tantra Course*. 1-41. 2008 (uz intern).

Odier, Daniel. *Tantra. Secretele inițierii*. Ed. Shambala, București, 2011.

Poghirc, C. *Studiile sanscrite în România*. Din Analele Universității București, anul XXI, 1972.

Radhakrishnan, Sarvepalli. *Eastern Religions and Western Thoughts*. Oxford University Press, 2007.

Slavici, Ioan. *Amintiri*. Ed. Minerva, București, 1983.

Sharamon, Shalila, Baginski, J., Bodo. *Centrii subtile de forță*. Ed. Mix, Brașov, 2003.

Shiva Purana. Trad. Iulia Bontaș. Ed. Sapienția, București, 2012.

Surdu, Alexandru. *Filosofia pentadică I. Problema Transcendenței*. Ed. Academiei Române, București, 2007.

Tagore, Rabindranath. *Gitanjali. Ofrauda lirică*. Ed. Paideia, București, 2009.

Yram. *Secretele lumilor astrale*. Ed. Shambala, 1998.

Wilcock, David. *Investigații revelatoare asupra câmpului conștiinței*. Ed. Deceneu, București, 2012.